

Vilniaus Universitetas
Filosofijos fakultetas
Sociologijos ir socialinio darbo institutas

Regvita Janavičiūtė

Sociologijos magistrantūros studijų programa
Magistro darbas

Šiuolaikinis tėvas: Lietuvos tinklaraštininkų atvejis

Darbo vadovė: Prof. Dr. Irena Emilija Juozeliūnienė

Vilnius

2021

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
ĮVADAS	5
1. VYRIŠKUMO IR TĖVYSTĖS DISKURSAI.....	8
1.1 Hegemoninis, „naujasis“ ir hibridinis vyriškumas	8
1.2. Patriarchalinė, „naujoji“ ir hibridinė tėvystė.....	12
1.3. Vaizdinė hibridinės tėvystės ir hibridinio vyriškumo reprezentacija masinėse medijose	15
2. TĖČIŲ TINKLARAŠČIAI	20
2.1. Tinklaraščiai kaip asmeninė platforma tėvystės konstruktams	20
2.2 Auditorijos įtraukimas į tėvystės konstravimą: virtualios bendruomenės.....	22
2.3. Hibridinės tėvystės ir vyriškumo žymės tėčių tinklaraščiuose.....	25
3. E. GOFFMANO IDĖJŲ TAIKYMAS TĖČIŲ TINKLARAŠČIŲ ANALIZEI.....	26
4. ŠIUOLAIKINIO TĖVO REPREZENTACIJOS TĖČIŲ TINKLARAŠČIUOSE	29
4.1. Empirinio tyrimo teorinės prielaidos.....	29
4.2. Empirinio tyrimo metodologija.....	31
4.3. Tyrimo rezultatai	35
4.3.1. Tinklaraščiai kaip tėvystės žymių transformacijos platforma	35
4.3.2. Tėvystės naratyvai tėčių tinklaraščiuose ir jų atraminės temos.....	39
4.3.3. Hibridinė tėvystė ir tėvystės seksualizavimas	48
4.3.4. Auditorijos vaidmuo konstruojant tėvystę tinklaraščių platformose	55
IŠVADOS	64
Tyrimo refleksija	66
LITERATŪROS SĄRAŠAS	67

SANTRAUKA

Šiuolaikinis tėvas: Lietuvos tinklaraštininkų atvejis

Darbe analizuojama šiuolaikinių tėčių reprezentacija asmeninių tinklaraščių platformose. Nagrinėjami vyriškumo ir tėvystės diskursai, tėčių tinklaraščiuose išryškėjančios hibridinio vyro–tėvo žymės (angl. scripts). Temos mokslinę problemą nusako akademinėje bendruomenėje kylančios prieštaros, kaip aiškinti tėčių *bloginimo* praktikas. Viena vertus, tinklaraščių turinys įprastai siejamas su „naujosios“ tėvystės reprezentacijomis, didesniu įsitraukimu į vaikų gyvenimą ir rūpybos praktikas. Kita vertus, „naujuose“ tėvystės konstrukuose (jautraus, rūpestingo, seksualiai patrauklaus) išvelgiamos ir „senosios“ (materialinio aprūpintojo, moralinio mokytojo) tėvo žymės. Šių skirtingų įvaizdžių derinimas nusako hibridinį tėvystės modelį.

Magistro darbo tikslas ištirti tėvystės reprezentacijas tinklaraščiuose, išryškinant hibridinio vyro–tėvo įvaizdžius ir tėčių seksualizavimo praktikas. Teorinėse darbo dalyse pristatomos vyriškumo ir tėvystės sampratų transformacijos. Pateikiamos ryškėjančios skirtys tarp hegemoninio, „naujojo“ ir hibridinio vyriškumo. Aptariama, kaip patriarchalinę tėvystę papildė „naujasis“ ir hibridinis tėvas. Pristatomos vaizdinės hibridinių tėčių reprezentacijos medijose. Empirinėje darbo dalyje aptariami taikomi du tyrimo metodai: kokybinė tinklaraščių turinio analizė ir skatinimo nuotraukomis vizualusis metodas (angl. photo–elicitation). Vadovaujantis teorinėmis E. Goffmano atramų analizės idėjomis nagrinėjamas tinklaraščių vaidmuo tėvystės sampratų transformacijose, išryškinamos tėvystės ir vyriškumo atramos tinklaraščių tekstuose ir tėčių nuotraukose, analizuojamas auditorijos vaidmuo konstruojant šiuolaikinę tėvystę asmeniniuose portaluose.

Tyrimo duomenys rodo, kad šiuolaikinių tėčių reprezentacijos tinklaraščiuose pasižymi hibridinės tėvystės ir hibridinio vyriškumo bruožais. Tėčiai tinklaraštininkai perima „moteriškuosius“ įvaizdžius, atlieka tradiciškai motinoms priskiriamas praktikas. Naujai formuojamas „super tėčių“ konstruktas ir vyrų vaikų rūpybos praktikos yra seksualizuojamos (vėžimėlio stūmimas, ėjimas su vaiku į parką). Tėčiai taip pat integruoja hegemoninio vyriškumo požymius, siekia atlikti šeimos maitintojo vaidmenį, išlikti „vyrišku“ tėvu, atsiriboti nuo sąsajų su motinyste. Naujuose tėčių konstrukuose išlaikomos hegemoninio vyriškumo žymės.

Raktiniai žodžiai: tėčiai tinklaraštininkai, hibridinis vyriškumas, hibridinė tėvystė, tėvystės seksualizavimas, atramos, tonacijos, vizualūs metodai

SUMMARY

Modern Fatherhood: The Case Analysis of Lithuanian Bloggers

This work analyzes the representation of modern fatherhood in personal blogging sites. The topic examines discourses of masculinity and fatherhood, emerging hybrid scripts in dads' blogs. There is a scientific disagreement over how to interpret dads' blogging practices. On one side, dad bloggers are usually associated with the "new" model of fatherhood, which includes greater involvement in children's lives, and caring practices. On the other hand, the "new" father (sensitive, caring, sexually attractive) also shows the signs of "old" (material provider, moral teacher) fatherhood. The combination of these traits defines the hybrid model of fatherhood.

The paper aims to analyze the representation of fatherhood in blogs, highlighting features of the hybrid model and fathers' sexualization. The theoretical parts of the work discuss transformations of masculinity and fatherhood. The difference between hegemonic, "new", and hybrid masculinity is examined. The investigation is made of how the patriarchal model is supplemented by the concepts of "new" and hybrid father. Additionally, the visual media representation of hybrid fathers is introduced. The object of the research was analyzed by two methods: qualitative analysis of blogs' content and visual photo-elicitation method. According to the theoretical ideas of E. Goffman, the following ideas are analyzed: the role of blogging sites in the transformation of fatherhood, frames of fatherhood and masculinity in blog posts and photographs of fathers, the role of the audience in constructing modern fatherhood.

Results from data indicate that the representations of dad bloggers can be characterized by hybrid fatherhood and hybrid masculinity. Dad bloggers adopt traits associated with women and perform practices traditionally attributed to motherhood. These types of fathers are considered to be "super dads" and their childcare practices are sexualized (pushing a pram, walking in the park with a child). At the same time, dad bloggers continue to follow the scripts of hegemonic masculinity: fathers seek to perform the role of a family breadwinner, remain "masculine" and distance themselves from motherhood. New constructs of fatherhood maintain scripts of hegemonic masculinity in new and less noticeable ways.

Keywords: dad bloggers, hybrid masculinity, hybrid fatherhood, sexualization of fatherhood, frames, keying, visual methods

ĮVADAS

Dvidešimto amžiaus pabaiga siejama su vyrų socialinės lyties re-konceptualizavimu. Modernėjančioje visuomenėje šalia hegemoninio vyriškumo fiksuojama „naujojo“ vyro era (LaRossa 1997). Šis novatoriškas vyras palaiko egalitarinius santykius su moterimi, pasižymi augančiu emociniu ekspresyvumu ir aktyviu dalyvavimu vaiko priežiūros praktikose. Naujas vyriškumo diskursas perkūrė tradicines tėvystės trajektorijas. Transformacija vyko tėvo vaidmenį vertinant, kaip reikšmingą vyriško gyvenimo atributą. Pradedama artikuliuoti apie intensyvią vyro įsitraukimą į vaikų gyvenimą ir atliekamas rūpybos praktikas. Toks tėvo vaizdavimas įgauna geidžiamo seksualumo išraiškas vyriškume (Smith 2020). Įvaizdžių ir sampratų dinamika sąlygojo augantį tėvystės praktikų demonstravimą asmeninių tinklaraščių platformose. Nors virtualios erdvės yra išskirtinai dominuojamos motinų *blogerių*, nuo vėlyvųjų 2000–ųjų įsitraukia ir tėčiai. Toks perversmas skatino įprasminti augančią tėčių motyvaciją demonstruoti atliekamas praktikas su vaikais, atkreipė dėmesį į vyrus, kaip vartojančius ir kuriančius su tėvyste susijusį skaitmeninį turinį. Pavienes tėčių *blogerių* patirtis apjungė kuriamos virtualios bendruomenės, funkcionuojančios kaip kovos išraiška, tradicinėms vyrų tėvystės sampratoms.

Vis dėlto, atsirandantys vyrų tinklaraščiai nebūtinai nusako vienakryptę ir progresyvią tėvystės transformaciją „naujojo“ modelio link. Tinklaraščiuose nagrinėjamos temos, tėčių vaidmens reprezentacijos ir realiai atliekamos praktikos, gali neatitikti „naujojo“ vyro – tėvo rėmų. Kitaip tariant, tėčių modernizacijos projekte, kinta tėvystės ir vyriškumo kultūra (normos, vertybės, įvaizdžiai), bet nebūtinai realūs vyrų šeiminiai įsipareigojimai ar galios pozicijos. Tėčiai viešai kuriantys tinklaraščius yra naujas XXI amžiaus fenomenas, kurį, iš tiesų, apibūdina hibridinio vyro – tėvo modelis (Randles 2018; Demetriou 2001; Bridges ir Pascoe 2014). Šis terminas nusako kontrastingai derinamus hegemoninio ir „naujojo“ vyro, patriarchalinio ir „naujojo“ tėvo simbolius. Šių „naujų“ ir „senų“ įvaizdžių kombinacija nusako hibridiniu būdu formuojamą tėvystę. Vyrų tampa šiuolaikiniais tėčiais derindami hegemoninius bruožus kartu su „moteriškais“ atributais, integruodami motinoms priskiriamas praktikas. Tėčių tinklaraščių platformos geba tai iliustruoti, kadangi jose išryškėja hibridiškumas: intensyvi „naujoji“ tėvystė derinama su tradicinėmis vyrų praktikomis.

Tinklaraščiai yra naudojami, kaip socialinė erdvė, savitai perrašyti (angl. *rescript*) tradicinius tėvystės ir vyriškumo įvaizdžius. Toks vyrų veiksmas nevienodai vertinamas mokslo bendruomenėje. Vienu atveju, viešas tėviškų praktikų dokumentavimas išskirtinai siejamas su „naujosios“ tėvystės bruožais. Kitu atveju, manoma, jog tėvo vaidmuo yra perkuriamas daugiau hibridiniu būdu. Darbe laikomasi antrosios, mokslinės problemos aiškinimo, pozicijos. Šioje temoje, taip pat galima kelti papildomus probleminius klausimus: 1) kiek socialinės platformos susijusios su informacija apie

vaikų rūpybą, auginimą ir kiek tai yra priemonė viešai demonstruoti tėvystės praktikas; 2) kaip tėvystės reprezentacijose pasireiškia biologinės (angl. gender) ir socialinės (angl. sex) lyties sankirta.

Užsienio mokslininkų darbuose yra plačiai ištyrinėtos motinystės sampratos, o tėčiai virtualioje erdvėje yra naujas tyrimo objektas. Esama tyrimų apie tėčių tinklaraštininkų virtualias bendruomenes, veikiančias prieš patriarchalinės tėvystės sampratą (Scheibling 2019a); nagrinėtas tinklaraštininkų vaidmuo kovojant už rūpestingos ir įtraukios tėvystės legitimaciją (Scheibling 2018); tirtos pirmą kartą tėčiais tampančių vyrų patirtys (Asenhed et al. 2013); tėvystės demonstravimo praktikos asmeniniuose portaluose (Ammari et al. 2015; Scheibling 2019b) ir tėčių tinklaraščių monetizavimas (Campana et al. 2020). Dalyje šių tyrimų aptariamas hibridinio vyriškumo ar hibridinės tėvystės aspektas. Pirmiausiai mokslo lauke yra įvedamas hibridinio vyriškumo terminas, kaip alternatyva hegemoniniam vyrui (Demetriou 2001). Yra išskiriamos kelios hibridinio vyriškumo tradicijos (Bridges, Pascoe 2014). Tuomet sukurta hibridinės tėvystės samprata (Randles 2018). Tirta, kokiomis vizualinėmis išraiškomis, naujasis hibridinio vyro – tėvo modelis reiškiasi medijose (Barber, Bridges 2017). Naujausiuose tyrimuose hibridiškumas taikytas analizuojant vyrus bokso salėse (Rabii 2021), vyrų aprangą (Barry et al. 2019). Pastarąjį dešimtmetį, ši prieiga, vis plačiau naudojama aiškinant šiuolaikines vyrų išraiškas.

Lietuvoje, pastaraisiais metais, intensyviai vykdomos tėvystės skatinimo programos (kuriamos iniciatyvos¹, tėčiams skirtos laidos², garso transliacijos³, stovyklos⁴), kuriose galima išvelgti hibridinio vyro – tėvo įvaizdžius. Taip pat Lietuvoje atlikti tyrimų rezultatai rodo, tėčių poreikį išgirsti kitų vyrų tėvystės patirtis (Kontvainė et al.; 2020). Todėl tėčių tinklaraščių analizė, gali papildyti atliktus tyrimus ir atskleisti, kokios informacijos vyrams trūksta, kokias temas jie nori viešai nagrinėti, koks perteikiamas šiuolaikinio tėvo įvaizdis. Šio darbo naujumas siejamas su 1) tinklaraščių, kaip tėvystės formavimo erdvių, nagrinėjimu; 2) tėvystės sampratos analize, atskleidžiant hibridinio vyro – tėvo žymes bei tėvystės seksualizavimo praktikas.

Tyrimo objektas – tėčių tinklaraščių tekstuose ir nuotraukose reprezentuojama tėvystė. Siekiama ištirti, kaip tėvystė komunikuojama tinklaraščiuose? Kokius hibridinio vyro – tėvo ir tėvystės seksualizavimo aspektus galima identifikuoti? **Darbo tikslas** – ištirti šiuolaikinių tėčių reprezentacijas tinklaraščiuose, išryškinant hibridinio vyriškumo, tėvystės ir seksualizavimo aspektus. Tikslu įgyvendinimui iškeliami šie uždaviniai:

¹ Iniciatyva, projektai: „Būti tėčių – didžiausia dovana“ (Daugiaubalanso.lt); „PARENT: vyriškumo normų kaita įsitraukiant į atsakingą tėvystę“ (Lygių galimybių plėtros centras)

² Televizijos laida: „Tėčio reikalai“

³ Garso transliacijos (tinklaidė): „Šiuolaikiniai vyrai“

⁴ Vyras skirta savaitgalinė stovykla: „Vyrų stovykla. Tėvo ir sūnaus savaitgalis“

1. Aptarti vyriškumo ir tėvystės sampratų transformacijas bei hibridinio vyriškumo ir hibridinės tėvystės vizualizaciją masinėse medijose.
2. Išnagrinėti tėčių tinklaraščių platformų vaidmenį tėvystės sampratų transformacijose.
3. Pasitelkiant E. Goffmano teorines idėjas, nustatyti tinklaraščių tekstuose perteikiamas tėvystės atramas.
4. Išanalizuoti kaip tėčių tinklaraščiuose seksualumo idėjos yra integruojamos į hibridinio vyro – tėvo sampratą.
5. Išryškinti auditorijos vaidmenį konstruojant tėvystę tinklaraščių platformose.

Magistro darbą sudaro keturios dalys. Pirmoje ir antroje darbo dalyse aptariamos vyriškumo ir tėvystės sampratų transformacijos. Pateikiamos ryškėjančios skirtys tarp hegemoninio, „naujojo“ ir hibridinio vyriškumo. Pristatoma, kaip patriarchalinę tėvystės modelį papildo „naujojo“ ir hibridinio tėvo sampratos. Atskleidžiamas masinių medijų ir asmeninių tinklaraščių vaidmuo, įsitvirtinant naujoms vyriškumo ir tėvystės reikšmėms. Identifikuojamas hibridinių konstruktų sąryšis su seksualumo idėjomis. Trečioje dalyje aptariama E. Goffmano (1974) atramų teorija, kuri yra pritaikoma tėčių tinklaraščių turinio ir vizualaus interviu žodinei analizei. Ketvirta dalis skirta, šiuolaikinio tėvo reprezentacijų tinklaraščiuose, empiriniam tyrimui. Pristatomos teorinės tyrimo prielaidos, metodologija ir empirinio darbo rezultatai. Magistrinio darbo pabaigoje pateikiamos išvados, tyrimo refleksija, tėvystę reprezentuojančių nuotraukų, žodžių debesų, kodų medžių ir kiti priedai.

1. VYRIŠKUMO IR TĖVYSTĖS DISKURSAI

1.1 Hegemoninis, „naujasis“ ir hibridinis vyriškumas

Maskulinizmo studijose vyriškumą nusako atliekami vaidmenys ir socialinės praktikos, kultūriškai pageidautinu būdu, cituojant jau esamas normas ir lyčių atributus. XX a. 8dešmt. iškeliamas klausimas, kas iš tiesų sudaro vyriškąjį pradą. Pradėjus kvestionuoti lytiškumo pamatus, suprasta, jog vyrus reikia sieti su daugybinėmis išraiškomis: vyriškumais (angl. masculinities). Dinamiški vyrų įvaizdžiai varijuoja priklausomai nuo socialinio, kultūrinio ar geografinio konteksto. Visuomenėse koegzistuoja keli, socialiai sukonstruoti, vyriškumo modeliai.

Skirtingus vyriškumų tipus apibūdinti galima M. Foucault (1998) išskirtais galios veikimo principais. Galios santykiai reguliuoja vyriškumų pasiskirstymą visuomenėje. Atitinkami lyčių diskursai⁵ yra normalizuojami, priimami kaip „teisingi“, o kiti užima subordinuotą poziciją ir yra išstumiami (Gill 2003; 35). Siekiant platesniu lygmeniu interpretuoti dominuojančius vyriškumus, R. Connell (1995) pateikė socialiai determinuotą modelį – **hegemoninį vyriškumą**⁶. Pasak R. Connell, šis terminas nusako labiausiai idealizuojamus ir siektinus vyriškumo įvaizdžius visuomenėje. Hegemoninis modelis pateikia socialines vyriškumo gaires, veikiančias kaip „sveikas protas“ ar konvencinė moralė. Pateikiami aiškūs imperatyvai, ką reiškia būti vyrišku vyru. Dvidešimto amžiaus Vakarų kultūroje, hegemoninis vyriškumas buvo išskirtinai siejamas su vyro drąsa, agresyvumu, autonomija, racionalumu, fizine, materialine ir seksualine galia, palaikomais patriarchaliniais santykiais su moterimi (Connell 1995; 76–77). O viskas, kas yra už heteroseksualumo ribų, (homoseksualumas, biseksualumas, aoseksualumas ir kt.) laikoma deviantiška ir rizikinga „išgrynintam“ vyriškumui. Hegemoninio vyriškumo modelis yra labiausiai nutolęs nuo savybių ir emocijų siejamų su moterimis, todėl daroma ryški vyro – moters opozicija. Šią priešpriešą iliustruoja P. Bourdieu išskirtos lyčių dichotomijos, veikiančios tarsi „prigimtiniai“ archetipai. Vyrai (kitaip nei moterys) siejami su kūno tvirtumu, viešumo ir aktyvumo atributais. Tai sudaro sąlygas vyriškam dominavimui, kuris reprodukuojamas kolektyviniuose suvokimuose (Bourdieu, 1998, 16). Vyriškąjį

⁵ Šiame darbe remiamasi socialinio konstrukcionizmo prieiga aiškinant lytis / lytiškumą. Lyčių diskursai vertinami kaip socialiniai konstruktai (Bucholtz 2003; 50–51). Aiškinant lyčių diskursus pasitelkiama galios samprata ir M. Foucault „Diskurso tvarka“ (1998). Darbo rėmuose diskursas nusako idėjų ir žinojimo režimus apie vyriškumą ir tėvystę, išreikštus specifiniu žodynu, sąvokomis. Šis žinojimas susijęs su galia, kadangi reguliuoja nuostatas, įvaizdžius, santykius, elgesį, sampratas ir tapatybes. Skirtingi vyriškumo ir tėvystės diskursai koegzistuoja, susikerta, išstumia viena kitą. Diskurso kaita šiame darbe nusako kalbėjimo būdų ir „tiesos“ režimų kaitą vyriškume ir tėvystėje.

⁶ R. Connell šį terminą pasiskolino iš filosofo A. Gramsci, marksistinės teorijos, kurioje tiriant hierarchinius santykius, hegemonija apibūdinama kaip galia bei laimėjimas prieš subordinuotas grupes. Žr. Gramsci, Antonio. 1971. Selections from the Prison Notebooks. New York: International Publishers.

libido, sudaro libido dominanti pamatas⁷ (Badinter 2003; 15). Hegemoninis vyriškumas tampa prioretizuota vyro pozicija, pasireiškianti per kasdienes įkūnytus įpročius ir praktikas.

Hegemoninio vyro konceptas neturėtų būti išskirtinai laikomas statiškas. Esant tam tikroms sąlygoms, hegemoninio vyriškumo ribos gali plėstis (Messerschmidt, Messner 2018; 30–31). R. Connell išryškina, jog hegemoninis vyras istoriškai mobilus ir adaptyvus. Todėl gali išplėsti savo legitimaciją subordinuotuose bei marginalizuotuose vyriškumuose (pvz. homoseksualūs, etninėms grupėms priklausantys vyrai). Tačiau hegemoninio vyriškumo diskursas ribotas ir kritikuotinas, kadangi neįvertina kitų vyriškumo formų įtakos jam. Nesugeba savyje apimti įvairovės, todėl nusako binarinį santykį su kitais nehegemoniniais vyriškumais (angl. non-hegemonic masculinities) (Trąbka, Wojnicka 2017, 146). Ši samprata, kaip lyties darybos (angl. doing) konstruktas, veikia daugiau teoriniu pagrindu. Nors idealizuojamas, praktiškai retai įgyvendinamas (utopiškas), kadangi tik nedidelė vyrų dalis gali atitikti keliamus reikalavimus.

Ilgainiui modernėjanti visuomenė, vis daugiau siejama su kintančiais lūkesčiais vyriškumui (LaRossa 1997). Kartu su ankstyvąja feminizmo banga ir jos sukeltais socialiniais, politiniais ir ekonominiais pokyčiais pradėtas kritikuoti nutolęs, neemocionalus hegemoninis vyras (Gill 2003; 42). Siekta „kietą“ vyriškumą pakeisti „minkštu“ ir švelnesniu. Radosi poreikis naujiems būdams apibūdinti vyrą. To pasėkoje įvedamas **naujojo vyro** (Messner, 1999) konceptas, kuris nusako vyriškumo sampratų išlaisvėjimą, kuomet vyriškumą lydi emocinis atvirumas, jautrumas, tėviškų praktikų reikšmingumas, egalitarinėmis idėjomis paremti santykiai su kitais vyrais ir moterimis. Šis tipas dar vadinamas rūpestingu vyriškumu (angl. caring masculinities) pabrėžiant vyrų gebėjimą perimti tradiciškai moteriškas savybes, nenutolstant nuo vyriškos tapatybės (Hunter et al. 2017). Naujasis vyras apima du reikšmingus komponentus. Pirmasis yra rūpestingumas ir atjauta, ikoniškai sureikšminant vyrą laikantį vaiką ant rankų. Antrasis aspektas išryškina „naujojo“ vyro nukreiptą žvilgsnį į save, investavimą į kūnišką išvaizdą (Edwards 2006; 33–34). Apart masinėse medijose vaizduojamo ir atpažįstamo „naujojo“ vyro, nesutarta dėl kriterijų kaip populiacijoje identifikuoti šį modernistinį vyriškumo projektą. Suprasta, jog socialinės lyties pokyčiai vyrus išlaiko hegemoninio normalumo rėžiuose, reprodukuojant vyro įtaką moterims ir nehegemoniniams vyriškumams. Todėl į vyriškumus atsigręžta kaip į diskursus, tarp kurių skirtumai neegzistuoja *per se*. Vis daugiau pradedama kalbėti apie lankstų, fluidišką ir brikoliažinį⁸ vyriškumą (Gill, 2003; 38).

Dvidešimt pirmame amžiuje išskiriama **hibridinio vyriškumo** (Demetriou 2001; Anderson 2015; Bridges ir Pascoe 2014; Messner 2007) samprata, kuri apima tiek naujojo, tiek hegemoninio

⁷ E. Badinter vyrišką dominavimą išryškina pateikiant pavyzdį: juodaodė moteris veidrodyje mato savo rasės aspektą, baltaodė moteris mato save kaip moterį, o vyras mato save kaip žmogų. Šia iliustracija parodoma kaip rasės ir lyties klausimai vyrui tampa nepastebimi ir neaktualūs, dėl jam suteikiamų privilegijų (Badinter 2003; 19–20).

⁸ Brikoliažinis vyriškumas (angl. bricolage masculinity) nusako pliuralistinių kultūrinių simbolių ir praktikų įtraukimą į kasdienes vyrų gyvenimus (Aboim, 2010; 4).

vyro įvaizdžius. Vyriškumo studijose pastebėta, jog hegemoninio vyro archetipinė įtaka niekur nedingsta, priešingai – šis modelis reprodukuojamas ir papildomas kontraversiškomis vyriškumo praktikomis (Arxer 2011;897). Kitaip tariant, vyksta „senų“ ir „naujų“ lyties ideologijos žymių (angl. scripts) samplaika (Scheibling, Lafrance 2019; 225). Hibridinis⁹ vyriškumas apima alternatyvių simbolių (moteriškumo, homoseksualumo, subordinuotų vyriškumų) derinimą su dominuojančiais vyro įvaizdžiais. Tai atvira samprata, nusakanti hegemoninio vyriškumo ribų nykimą, išleidžiant „kitokius“ (angl. others) vyriškumus, anksčiau laikytus netikrais ar nepakankamais. Ideologiniai pokyčiai nusako *laisvo esencializmo* (angl. loose essentialism) sampratą, kuomet leidžiama iš naujo apibrėžti tai, kas yra vyriška: feminizuotos savybės paverčiamos vyriškais atributais bei rodikliais (Bridges, Pascoe 2014; 255). Blunkančios poliarinės lyčių ribos (žr. 1 Priedas) tampa geidžiamos ir patrauklios. Kaip iliustracija hibridiniam vyriškumui, dažnai naudojamas A. Švarcenegerio įvaizdis filme „Vaikų darželio vadas“ (angl. Kindergarten Commando). Aktoriaus vyriškumą simbolizuoja hibridiniai bruožai: galia, raumenys, smurto grėsmė ir atjautos demonstravimas, empatiškas santykis su vaiku. Aktoriaus įkūnytą tvirtą ir agresyvų vyriškumą (1980m.) keičia hibridinis modelis (1990m) (Messner 2007; 465). Jautrumo aspektas vyriškume nebėra vien negatyvi žymė, priešingai, reprezentuoja geidžiamą ir seksualų vyrą.

Gali atrodyti, jog hibridinis vyriškumas perima profeministinę perspektyvą apimdamas subordinuotus lyčių bruožus. Iš tiesų, šis modelis gali inicijuoti hierarchinių vyro ir moters santykių reprodukciją. Reikšmingu klausimu tampa, kaip hibridinio vyriškumo įvaizdžiai (ne)atkuria lyčių nelygybę ir vyrišką dominavimą. Moksliniame lauke susiduria trys skirtingos hibridinio vyriškumo ir galios interpretacijos. *Pirmoji* atstovaujama R. Connell ir W. Messerschmidt. Autoriai teigia, jog hibridiniame vyriškume persidengia skirtingi socialiniai lyčių simboliai, kurie atkuria lyčių nelygybę naujais, kur kas mažiau pastebimais būdais. Tačiau kritiškai vertinamas hibridinės vyro tapatybės paplitimas (Bridges, Pascoe 2014; 247). Manoma, hibridinis vyriškumas nepakeičia hegemoninio vyriškumo formų ir dominavimo, todėl yra daugiau lokalus. *Antrasis* požiūris atstovaujamas M. Messner, kuris identifikuoja vyriškumo pokytį, augantį emocinį ekspresyvumą, vyrų artimesnį santykį su vaiku, daugiau demonstruojamo pažeidžiamumo ir viešai verkiančių vyrų (Bridges, Pascoe 2014; 248). Jautresnio vyriškumo požymiai tarp privilegijuotų grupių (baltaodžiai, heteroseksualūs, vidurinėsios klasės vyrai) nusako lyties darybos pokytį. Tačiau toks pokytis, nebūtinai prisideda prie moterų emancipacijos. Autorius kalba apie pasitelkiamą hibridinį vyriškumą galios struktūroms užgožti, bet ne joms keisti. Šią poziciją reikšmingai papildė Z. Demetriou (2001) pateikdamas vyriško

⁹ Terminas „hibridinis“ pirmiausiai buvo naudojamas gamtos moksluose XIX a. siekiant nusakyti gautus rezultatus maišant dvi atskiras rūšis, o XX a. terminas pritaikytas sociumui, socialinėms grupėms ir šiuo metu socialiniuose ir humanitariniuose moksluose terminas nusako kultūrinio įsiskverbimo procesus bei praktikas (Bridges, Pascoe 2014; 246).

bloko (angl. masculine bloc) perspektyvą. Vyriškas blokas apima strategijas ir praktikas, palaikančias lyčių hierarchijas. Z. Demetiou teigia, jog vyksta hegemoninio bloko modifikacija, kuomet hegemoninis vyriškumas adaptuojasi ir integruojasi kintančių sąlygų kontekste. Todėl hibridinis vyriškumas tēra nauja hegemoninio vyriškumo versija, prisitaikiusi modernybės kontekste, išlaikiusi savo dominavimą. Kokias galutines hibridines išraiškas įgaus hegemoninis vyriškumas, priklauso nuo vyraujančio socialinio konteksto. Galiausiai *trečią* poziciją atstovauja E. Anderson, kuris hibridinį vyriškumą vadina įtraukiančiu vyriškumu (angl. inclusive masculinities) ir laiko jį masiškai paplitusiu, taip prieštaraudamas R. Connell ir W. Messerschmidt pozicijai. Teigiama, jog vyriškumas tampa švelnesnis, atsisakantis agresijos, mizoginijos ir homofobijos (Anderson, Morris 2015; 1200). Šį pokytį autorius glaudžiai sieja su mažėjančiais patriarchaliniiais santykiais, nelygybe ir seksizmu. Priešingai nei prieš tai aptartos dvi interpretavimo perspektyvos, E. Anderson hibridinį vyriškumą išskirtinai sieja su artėjimu ties lyčių lygybe, bet ne vyriškos galios reprodukcija.

Nepaisant išsiskyrusių galios santykių interpretacijų, mokslo lauke dominuoja požiūris, jog hibridinis vyriškumas yra modernybės lūkesčius atitinkanti hegemoninio vyriškumo versija, išlaikanti hierarchinius santykius su kitais vyrais ir moterimis (Trąbka, Wojnicka 2017, 146). Kaip to pavyzdžiu pateikiama iniciatyva „*Eik mylių jos batuose*“ (angl. Walk a Mile in Her Shoes). Šiame kasmetiniame, Jungtinių Amerikos Valstijų renginyje, vyrai avi aukštakulnius ir eina vieną mylią, protestuodami prieš moterų patiriamą smurtą. Nors moteriškų atributų dėvėjimas bei iniciatyvos misija atitolina vyrus nuo hegemoninio vyriškumo, eitynių dalyviai seksualizuotai atkuria lyčių netolygumus (Bridges, Pascoe 2014; 250). Dalyvių nuolatinė pašaipa apie moteriškų drabužių dėvėjimą, tik moterims skirtą vaikščiojimą avint aukštakulnius, susieja juos su hibridiniais vyriškumo įvaizdžiais, kurie savitai ir mažiau pastebimai įtvirtina vyrišką dominavimą. Apibendrinant, hibridinis vyriškumas apima skirtingus lyčių atributus, įgauna kitoniškus išorinius įvaizdžius, bet savo vidumi atitinka hegemoninio vyro konstrukta.

Pasitelkiant sociologinę perspektyvą, galima identifikuoti įvykusius „lūžius“, lėmusius Vakarų konteksto poslinkį vyriško pliuralizmo link. Pirmiausiai įtakos turėjo moterų emancipacija feministiniais judėjimais, kurie modifikavo ir vyro vaidmenį. XX a. aštuntajame dešimtmetyje atsirado maskulinistinės studijos, kurios davė pagrindą vyrų politiniams judėjimams, skatinusiems diskusijas apie skirtingas vyriškas tapatybes. Įtakos taip pat turėjo egalitariniais principais vykdoma lyčių politika, kintantys socialiniai lūkesčiai vyrui ir moteriai, plintantis socialinis ir politinis LGBT asmenų portretas. Sudarytos sąlygos lankstesniam lyčių vaidmenų pasiskirstymui (angl. shift in gender roles) (Galdauskaitė 2018; 53). Kintanti vyro / moters bei vyrų / su kitais vyrais takoskyra sudarė sąlygas „gėjų kultūros“ (angl. gay culture) plitimui. Anksčiau atskirose bendruomenėse ir kultūrose priešiškas santykis su homoseksualais ir homoisterija (angl. homohysteria) veikė kaip mechanizmas reguliuojantis hierarchinį vyriškumą pasiskirstymą visuomenėje (Morris, Anderson,

2015; 2). Baimė būti susietam su homoseksualumu, skatino pabrėžti heteroseksualumą ir išaukštinti savo vyriškumą homofobiškais veiksmais ar pasisakymas. Tačiau priešiškas santykis su tuo, kas laikoma homoisterija ilgainiui praranda savo reikšmę ir nebeveikia kaip mechanizmas nusakantis galios pasiskirstymą tarp vyrų. Heteroseksualių vyrų požiūris atlaisvėja, perimant ir dekoduojant feministiškas ir su homoseksualumu siejamas savybes.

Plečiamos įkūnijamos vyriškų tapatumų ir pozicijų variacijos (Johansson et al. 2017; 31). Įtraukiama daugiau plastiškumo ir laisvumo. Nors pokytis vyksta ne tolygiai, iš esmės matoma tendencija iš naujo apibrėžti vyriškumą ir rasti naujų būtų kalbėti apie „vyrišką“ vyrą. Tradicinį hegemoninį vyriškumą gali keisti lankstesnės hibridinio vyro išraiškos. Randasi elastinga vyriškumo, kaip seksualinės būtybės, raiška. Šis pokytis apima ir su vyrų tėvyste siejamų įvaizdžių transformacijas.

1.2. Patriarchalinė, „naujoji“ ir hibridinė tėvystė

Buvimas tėvu neišvengiamai referuoja į biologinį buvimą vyrų. Kintant vyriškumo diskursams, peržiūrimos ir tėvystės sampratos. Įvykę pokyčiai vyriškume, tėvystės klausimą pateikė kaip pirminės svarbos aspektą. Socialinės lyties praktikos (angl. doing gender) glaudžiai tapatinotos su tėvystės daryba (angl. doing fatherhood). Buvimas tėvu pradeda atspindėti buvimą vyrų. Socialiniai lūkesčiai tarp šių dviejų komponentų gali tarpusavyje suderėti / konfliktuoti.

Buvimas *tėvu* (biologine prasme) ir pasirenkami *tėvystės* principai (socialinio vaidmens atlikimas) nusako perskyrą. Tėvystės praktikos ne visada prioretizuojamos vyriškume (Marjosola, Lehtinen 1998; 122). Dominuojant hegemoninio vyriškumo sampratai, tėvas šeiminiame kontekste daugiausiai užima šeimos maitintojo vaidmenį. Tikimasi, jog dirbant samdomą darbą, bus išpildyta tėviška tapatybė. Tokiu atveju, vyro įsitraukimas į vaikų priežiūrą yra atsainus, emociškai nutolęs ir yra tapatinamas su **patriarchaline tėvyste**. Šis tėvystės modelis siejamas su atliekamu vaikų drausmintojų vaidmeniu (Šumskaitė 2014; 35). Vyras užima tarsi mokytojo poziciją, palaikydamas griežtus ir hierarchinius santykius su vaikais. Toks tėvas laikomas moralės saugotoju šeiminiame kontekste. Jei motinystė siejama su komfortu, tai vyro tėvystė su barimo ir auklėjimo funkcijomis (Podnieks 2016; 88). Patriarchalinis tėvas laikomas pavyzdiniu vyriškumo modeliu šeimoje, jis yra atsakingas už laisvalaikio organizavimo bei praleidimo praktikas su vaikais. Vis tik nutolę santykiai su vaikais, nusako antraeilį tėvo vaidmenį šeiminiame gyvenime (Pleck, Pleck 1997; 33).

Nuo dvidešimto amžiaus pradžios, Vakarų kultūroje, požiūris į tėčius pradėjo kisti daugiau pabrėžiant egalitarinių ir empatiškų santykių su vaiku poreikį. Tam įtakos turėjo feministinės idėjos ir pretenzijos vyrams tėčiams. Tikimasi, jog vyras prisidės tėvystėje ir namų ruošoje, darys daugiau nei vien šeimos išlaikymas (Podnieks 2016; 12). Tai siejama su tėvystės modernizacijos projektu,

kuomet skatintas perėjimas nuo tėčio šeimai (angl. father for the family), ties tėčiu šeimoje (angl. father in the family) (Johansson et al. 2017; 4). Tai apima „naująją“ tėvystę siejamą su aktyvesniu dalyvavimu vaiko gyvenime. Ji skaidoma į du etapus, 1920–aisiais tėvo vaidmuo iš moralinio ir autokratinio mokytojo pereina į draugo poziciją. Naujasis tėtis puoselėja glaudesnius tėvo ir vaiko santykius, todėl tėvystėje pradedamas praktikuoti išėjimas vaiko priežiūros atostogų (Šumskaitė 2014; 37). Atliekamos vaiko rūpybos praktikos, tokios kaip maitinimas, sauskelnių keitimas. O 1930–aisiais tėvas tampa ir lytinio vaidmens modeliu (angl. sex role model) ne tik sūnums, bet ir dukroms. Artikuluota, jog šis tėtis faktiškai apibrėžia, ką reiškia būti tikru vyru. Tačiau naujoji tėvystė taip pat kaip naujasis vyras, daugiau siejama su teoriniu modeliu, kuris nebūtinai pasireiškia kasdienėse praktikose (LaRossa 2012; 39). Šis diskursas tai siektinos tėvystės pavyzdys, su kuriuo vyrai nori tapatintis ir tapatinasi (Cannito 2019; 6). Tačiau tik gimus vaikui, priežiūros darbai dalijami daugiau tradiciniu būdu, moteriai priskiriant didžiąją dalį atsakomybių (Borgkvist et al. 2018; 1).

Naujojo tėvo modelis ironiškai prilyginamas tokiam pat įsisenėjusiam bandymui apibūdinti tėčius, kaip ir patriarchyto samprata. Tėvystės diskursų pokytis nevyko linijiniu ar vienakrypčiu būdu. Skirtingi diskursai susikerta ir egzistuoja kartu. Vakarų kultūroje tėvystės kultūra nesiplėtojo progresyviai, vietoj to, tam tikri aspektai buvo modernizuoti, o kiti dar labiau susieti su tradicijomis (LaRossa 2012; 42). Per pastaruosius tris dešimtmečius artikuluoti dvejopi „blogo“ ir „gero“ tėčio įvaizdžiai. „Blogais“ tėčiais laikyti tie vyrai, kurie atitiko patriarchalinės tėvystės modelį, sietiną su vyro menku veiksmu šeiminiame vaidmenyje. O „gerumo“ konstruktas sietas su naujuoju tėčiu, patenkinančiu emocinio įsitraukimo poreikį (Podnieks 2016; 98). Šie prieštaringi tėvystės modeliai atsispindėjo masinėse medijose ir sudarė kontradikciją. Nuo 1980–ųjų metų televizijos laidose, filmuose ir pramoginio turinio medijose, perteikiama „gerojo“ tėčio samprata, vaizduojant žinomus vyrus tėčius atliekančius vaikų priežiūros praktikas: vežimėlio stūmimas, sauskelnių keitimas (Scheibling 2019a; 3). Kartu humoristiškai perteikiama ir „blogo“ tėčio nekompetencija tėvystėje, skatinant tradicinius vyriškumo aspektus tokius kaip tėčio gebėjimas finansiškai aprūpinti vaikus (Scheibling 2019b; 476). Šiuolaikinis tėvystės modelis laikomas sudėtinis ir komplikotas, „gero“ tėčio įvaizdžiai idealizuojami, o „blogo“ tėvystės savybės nors ir kritikuojamos, toliau reprodukuojamos (Scheibling 2019a; 3). Populiarios tėvystės reprezentacijos apibūdintos postfeministine tėvyste, tai dviprasmiškai artikuluota binarinė tėvystė: stiprus – jautrus, patriarchalinis – postfeministinis, šeimos maitintojas – vaikų draugas tėvas (Scheibling 2019a; 3). Jennifer Randles (2018) remdamasi hibridinio vyro samprata pristato **hibridinės tėvystės** diskurso atsiradimą, kuris nusako šiuolaikinės tėvystės praktikas, „gero“ – „blogo“ tėčio įvaizdžių akistatoje. Hibridinė tėvystė inicijuoja tėčio įsitraukimą į santykius su vaikais, bet kartu nubrėžia aiškias ribas tarp tradiciniu būdu suskirstytų motinystės ir tėvystės praktikų (Randles 2018; 526). Pabrėžiant

autonomijos ir fizinės galios aspektus, vyrų tėvystė atsiskiria nuo motinų. Balansuojama tarp postfeministinių užgaidų ir paternalizmo.

Hibridinę tėvystę galima susieti su „savadarbės biografijos“ (angl. do-it-yourself biography) samprata, išskirta E. Beck–Gernsheim (2002). Autorė nusako, kaip modernizacijos ir individualizmo akivaizdoje, standartines biografijas keičia savadarbės biografijos. Pasirinkimas, laisvė ir įvairovė tampa centriniais tapatumo konstravimo aspektais (Beck–Gernsheim 2002; 41). Tai paraleliai taikytina hibridinei tėvystei, kuomet tėvo vaidmens fiksuotas formas keičia trapūs, derinami ir laisvai integruojami elementai. Vyras tampa savo tėviško vaidmens autoriumi. Dinamišku būdu formuojama hibridinė tėvystė integruoja seksualumo aspektą. Išskirtinai su šios tėvystės įvaizdžiais pradedamos sieti seksualizavimo praktikos, kuomet vaiko rūpybos darbai tampa patraukliomis vyro – tėčio savybės. Tėvystė yra lytinis vaidmuo, todėl hibridinio vyriškumo požymiai gali inicijuoti hibridinės tėvystės praktikas. Pasitelkiant vyriškumo, tėvystės ir seksualizavimo praktikų komponentus, galima kalbėti apie hibridinį vyro tėčio konstruktą.

Tėvystės kaitos procesus, kaip ir vyriškumo pokyčius, galima interpretuoti žvelgiant iš sociologijos mokslo perspektyvos. Didžia dalimi pokyčiai tėvystėje siejami su globalios visuomenės perversmais: augančiu moterų dalyvavimu darbo sferoje, kintančia šeimos struktūra, didėjančiu skyrybų skaičiumi. Įtakos turėjo feminizmas atkreipęs dėmesį į vyrų privilegijas šeiminiame gyvenime, netolygų darbo ir šeimos praktikų pasidalijimą, vyrų patriarchalines tėvystės ydingumą (Šumskaitė 2014; 36). Pradeda vykti šeimos ir darbo balanso kaitos procesai (angl. work–family balance), formuojamos socialinės politikos priemonės skatinančios dviejų maitintojų ir dviejų globėjų vaidmenis (angl. dual breadwinner and dual carer) (Kontvainė et al. 2020). Struktūriniu lygmeniu pradėtos vykdyti tėvystę skatinančios politinės programos, įgyvendinančios naujus tėvystės modelius (Johansson et al. 2017; 1 – 2). Lietuvoje tėvystei reikšmingą postūmį turėjo imitacinės orientacijos veiksmai (iš Europos Sąjungos) sukuriant teisinę galimybę vyrams pasiimti tėvystės atostogas. Pastarųjų metų laikotarpyje (2014 – 2019m.), Lietuvoje kelis kartus išaugo vyrų pasiimančių vaiko priežiūros atostogas antraisiais atostogų metais (Kontvainė et al. 2020; 07). Remiantis Vakarų pasaulio duomenimis, vyrų dalyvavimas darbo rinkoje po truputi mažėjo, o moterų augo. Padidėjo dirbančių tėčių skiriamas laikas vaikams darbo dienomis ir savaitgaliais (Kaufman 2013; 9). Nepaisant to, moterys lyg šiol jaučia didesnę atsakomybę ir daugiau laiko praleidžia namų ruošos, vaikų rūpybos darbams (Rothbard et al. 2020; 18).

Bendrai pastebima tėvystės modelio transformacija, apimant daugiau lankstumo ir moralinių atsakomybių už atžalas. Šiuolaikinė tėvystė derina tvirto mokytojo ir jautraus tėvo įvaizdžius. Svarbų vaidmenį kaitos procese atlieka masinės medijos, kurios kintančius tėvystės modelius perima ir dar labiau įtvirtina. Hibridiniai vyro tėčio įvaizdžiai atkartojami ir savitai konstruojami medijuotomis išraiškomis.

1.3. Vaizdinė hibridinės tėvystės ir hibridinio vyriškumo reprezentacija masinėse medijose

Vaizdinės informacijos svarba išryškėjo dar aštuonioliktame amžiuje, kuomet žinojimas apie socialinį pasaulį, vis daugiau buvo grindžiamas vaizdais (Gillian 2001; 7). Vakarų kultūrai būdingas okuliacentrizmas ir teikiama pirmenybė regėjimui, išryškino vizualumo svarbą reprezentuojant lytis (Jay 1993; 29). Kultūriškai sukonstruotais žiūrėjimo režimais (angl. scopic regime) formuojami vyriškumo ir tėvystės įvaizdžiai (Prinsloo 2006; 132). Masinėse medijose galima atpažinti, kaip per vaizdinius pasirinkimus formuojamas ir reprodukuojamas hibridinis vyro – tėvo įvaizdis.

Tėvystės vaizdavimas masinėse medijose pakankamai retas reiškinys. Vyras daugiau rodomas darbinėje aplinkoje, o privati namų erdvė siejama su šeima, rūpesčiu, intymumu – moters veikimo sritis (Prinsloo 2006; 3). Tačiau medijos geba apimti lyčių transformacijas ir atvaizduoja kintančius tėvystės vaidmenis. Sociologas Eric Mace (2011) išskiria, kaip keitėsi vystomi tėvystės naratyvai reklamose. Pirmiausiai vyro tėvystė rodoma, kaip nutolusi (angl. holding fatherhood at a distance). Išskiriamas *vengimo*¹⁰ naratyvas (angl. avoidance narrative), kuomet vyrai – tėvai rodomi, kaip nekompetentingi, reklamuojamos prekės siejamos su galimybėmis išvengti tėvystės vaidmens, šeiminių atsakomybių. Tuomet apibrėžiamas *neotradicinis*¹¹ naratyvas (angl. neo-traditionalist narrative), apimantis tėvą, kuris šiek tiek įsitraukia į santykį su vaiku, tačiau išlieka hegemoniniu vyriškumu paremtas suvokimas, ką reiškia būti vyrišku tėčiu. Vyriško *nusiramino*¹² naratyvas (angl. narrative of virile reassurance), nusako tėčius, kurie neturi pakankamai įgūdžių tėvystei, tačiau nori aktyviai įsitraukti, turi geras intencijas, todėl tėviškas praktikas daro savitai (Mace 2011;13). Galiausiai galima išskirti *hibridinės tėvystės*¹³ naratyvą nusakantį skirtingų įvaizdžių derinimą. Lietuvoje 2020m. lapkričio mėnesį pasirodė iniciatyvos „Daugiau Balanso“¹⁴ reklama vaizduojanti tėtį, kuris ima tėvystės atostogas, ruošia vaikams maistą, keičia sauskelnes, žaidžia kartu su atžalomis. Vaizduojamas jautrus ir vaiku besirūpinantis tėvas, kartu veikiantis karjeros srityje, nuolat dirbantis. Kuriamas hibridinis įvaizdis nekvestionuoja vyro vyriškumo, priešingai – jį sustiprina. Buvimas švelniu tėvu, prilyginamas buvimui šiuolaikiniam vyrui (Scheibling, Lafrance 2019; 232).

Aptartos hibridinės tėčių reprezentacijos yra siejamos su seksualizavimo aspektais. XXI a. Vakarų kultūroje vyro įsitraukimą į tėvystę (angl. hands – on fatherhood) ir kasdienes rūpinimosi

¹⁰ Tėvystės vengimo naratyvas (Mace 2011;10). Autoriaus pateikta nuoroda į reklamą:

<https://www.youtube.com/watch?v=1QRcUfKVsAw>

¹¹ Neotradicinis tėvystės naratyvas (Mace 2011;11). Autoriaus pateikta nuoroda į reklamą:

<https://www.youtube.com/watch?v=tMPjTgulpXQ>

¹² Tėvystės kaip vyriško nuraminimo naratyvas (Mace 2011;13). Autoriaus pateikta nuoroda į reklamą:

<https://www.youtube.com/watch?v=AVRpE7982Js>

¹³ Hibridinę tėvystę reprezentuojanti reklama. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba.2020. [žiūrėta 2020m. sausio 20d.]. *Būti tėčiu – didžiausia dovana*. [interaktyvus vaizdo įrašas]. Prieiga per internetą:

<https://www.youtube.com/watch?v=SgInk6yy9HE>

¹⁴ Internetinė nuoroda: <https://daugiaubalanso.lt/>

pareigas (angl. nappy changing duties) papildo ryški koncentracija į tėčių kūnus. Tam įtakos turėjo feminizmas, sporto kultūra, moterims skirti erotiniai vyrų šokiai (1979m. „The Chippendales“) ir pornografinių elementų integravimas masinėse medijose (Smith 2018; 328). Remiantis M. Foucault (1990; 4) seksualumas yra istoriškai kaitus konstruktas, todėl vyksta tam tikros seksualumo transformacijos. Patraukliais tampa aspektai susiję su šeiminiu gyvenimu ir vaikų auginimu (Weeks, 2016). Pereinama nuo vyro, prie vyro – tėvo su vaiku. Hegemoninio vyro patrauklumą keičia hibridinės tėvystės praktikos. Globėjiško tėvo įvaizdis derinamas su mačo vyriškumu siejama sporto kultūra. Seksualizuojamos raumeningos vyro rankos, švelniai laikančios vaiką (Smith 2018; 315). Šių simbolių kombinacija sąlygoja seksualių tėčių (angl. sexy dads) sampratos atsiradimą. Kaip pirminis tokio įvaizdžio atvejis laikomas 1980m. Spencer Rowell plakatas „L’Enfant“ ar kitaip „Vyras ir Kūdikis“ (angl. Man and Baby). Šis „Athena“ plakatų kompanijoje pasirodęs vaizdinys tapo ikoninis, vienu labiausiai parduodamų per 1990 m. (žr. 1 pav.). Jei motinų atveju objektyvizuojamos kojos ar krūtinė, tai vizualizuojant tėvystę orientuojamasi į stiprias / rūpestingas vyro rankas. Masinėse medijose hibridiniai tėčių įvaizdžiai įtvirtinami kaip patrauklūs ir siektinai, reprezentuojant įžymybes (pvz. seksualizuotai idealizuojamas sportininkas David Beckham atliekantis tėviškas praktikas).

1 pav. Man and Baby plakatas 1980m.¹⁵

Masinėse medijose radosi ir šnekamojoje kalboje įsitvirtino seksualių tėčių referavimas į DILF¹⁶. Pirmą kartą šis išsireiškimas pasirodė 2011m., kuomet mama tinklaraštininkė S. Cohen savo internetinėje paskyroje pasidalino įrašu¹⁷ apie seksualius, raumeningus tėčius esančius paplūdimyje.

¹⁵ Interaktyvi nuoroda į dokumentą: [https://en.wikipedia.org/wiki/L%27Enfant_\(poster\)](https://en.wikipedia.org/wiki/L%27Enfant_(poster))

¹⁶ DILF – Dad I would like to fuck

¹⁷ Interaktyvi nuoroda į tinklaraščio įrašą: <https://www.mommyish.com/dilf-beach-where-did-all-these-hot-dads-come-from/>

Tėvas vadinamas DILF, kuomet atlieka su motinyste siejamas veiklas: eina į kavines su vaikais, apsipirkinėja, gamina maistą. Šis terminas įgavo panašią reikšmę kaip pirminis terminas MILF¹⁸, vartojamas motinų seksualizavimui (Smith 2018; 321). Svarbu paminėti, jog ne tik moterys naudoja DILF išsireiškimą tėčių atžvilgiu, patys vyrai tapatinasi su šiuo terminu. Socialiniuose tinkluose vyrai dalinasi nuotraukomis su vaikais, demonstruodami savo herojinį seksualaus tėčio įvaizdį (Smith 2018; 322). Pavyzdžiui vyrai, kurie su vaikais lankėsi Disneilende, užfiksuotas akimirklų nuotraukas patalpina „Instagram“ platformoje ir susieja su grotažyme „*DILFS of Disneyland*“¹⁹. Įprastai tokiose nuotraukose tėčiai pozuoja be partnerių, tik su vaikais. Taip norima pabrėžti tėvo ir vaiko ryšį. Vyrai taip pat dalinasi nuotraukomis darytomis sporto salėse, kuriose savo vaikus kilnoja kaip svarmenis. Vizualinėmis išraiškėmis demonstruojami sulenkti bicepsai ir tėviškos praktikos.

Tėvystės reprezentacijoms įtakos turėjo vyriškumas. Todėl analizuojant hibridinės tėvystės išraiškas, reikalinga paminėti ir tai, kaip masinėse medijose pasireiškia hibridinis vyras. Hibridinio vyriškumo konstruktui įtakos turėjo rinka, kuri vyrams pasiūlė naujas vartojimo sritis, įprastai siejamas su moterimis: grožis, mada, rūbai. Naujai kuriamos vartojimo praktikos atkreipė vyrų žvilgsnius į pačius save ir į savo kūnus. Vyriškumas pradedamas sieti su produktais, kurių įprastai vyrai vengė, bijodami, kaip tai paveiks jų lytinę tapatybę (Barber, Bridges 2017; 43). Randasi metroseksualus²⁰ vyras, puoselėjantis savo išvaizdą. Metroseksualus vyras derinamas su „nekvestionuotiniais vyriškumo simboliais“. Vienas iš jų – galingas vyriškas kūnas, plati ir tvirta laikysena. Pavyzdžiui „Old Spice“ reklamoje (žr. 2 pav.) kosmetikos naudojimas derinamas su vyro raumeningu ir atletišku kūnu. Vaizduojamas pusnuogis vyras, dėvintis kaubojiškus batus, skrybėlę. Šių atributų kombinacija nusako įvaizdį, kultūriškai siejamą su dominavimu ir galia (Barber, Bridges 2017; 41). Kaip vyriškumo simbolis pabrėžiamas vyro heteroseksualumas. Atvaizduotas moters žvilgsnis (angl. women gaze) yra tai, ko vyras trokšta, o kosmetikos naudojimas padeda tai pasiekti. Reklamose konstruojamas „lankstus“ vyriškumas, derinant tvirto, raumeningo, heteroseksualaus ir kūno estetika besirūpinančio vyro įvaizdžius. „Moteriškos“ produkcijos ir hipermakulinizmo sankirta, demonstruoja idealizuojamas hibridinio vyriškumo apraiškas.

Medijose taip pat derinami hegemoninio vyriškumo ir švelnumo, jautrumo simboliai. Pavyzdžiui graikiško jogurto reklamoje „Yoplait“ pavaizduotas aktorius D. Purcellas rankoje laikantis mažą šaukštelį dietinio jogurto, kuris kultūriškai koduojamas daugiau kaip moterų vartojimo prekė (žr. 3 pav.). Vyras yra griežtas, kūniškai užima daug erdvės ir tai yra derinama su švelnia kalba, kuomet aktorius jogurtą prilygina puriam debesėliui burnoje (angl. It's like a little fluffy cloud in my

¹⁸ MILF – Mother I would like to fuck

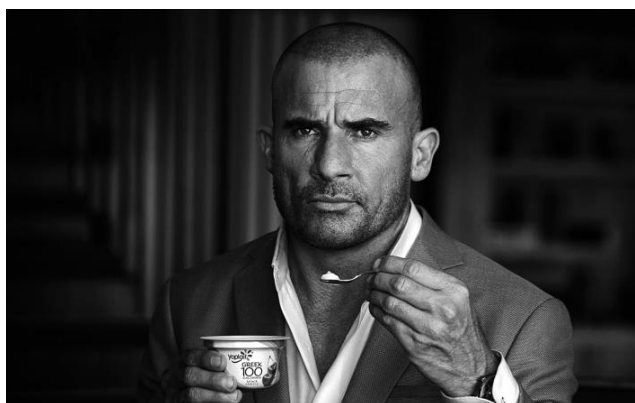
¹⁹ Nuoroda į DILFS of Disneyland Instagram platformoje: https://www.instagram.com/dilfs_of_disneyland/

²⁰ Metroseksualumas nusako dietomis ir sportu kūną puoselėjantį vyrą, apsirengusį madingais dizainerių rūbais, besirūpinantis išvaizda vyriškumas (Edwards 2006; 14).

mouth) (Barber, Bridges 2017; 40). Šie hibridiniai simboliai pateikiami ironišku ir satyriniu principu, pašiepiant hegemoninio vyriškumo atributus, kurių tikslas „moteriškas“ prekes ar praktikas dekoduoti kaip vyriškas, susietas su vyrų lytine tapatybe.

2 pav. Old Spice dušo žemė reklama (Barber, Bridges 2017; 38)

3 pav. Graikiško jogurto Yogoplaik reklama (Barber, Bridges 2017; 40)

Galiausiai hibridinėse vyriškumo apraiškose (kaip ir tėvystės atveju) naudojamas seksualizavimas. Kaip pavyzdys yra apnuoginto vyriško kūnas objektyvizavimas reklamuojant „Kraft“ prekinio ženklo salotų padažą (žr. 4 pav.). Reklamoje susiduria stipraus ir mėgstančio gaminti vyro portretas. Maisto gaminimas ir romantiškumas pateikiamos kaip tos vyro savybės, kurių geidžia moterys (Barber, Bridges 2017; 42). Gali atrodyti, jog seksualizavimas turi įtakos vyrų kintančiam santykiui su jų kūnais, saviverte, didesniu nerimavimu dėl savo išvaizdos. Anaiptol, objektyvizavimo praktikos nepadaro vyrų labiau pažeidžiamais, mažiau galingais, o svarbiausia nenuginčija jų vyriškumo (Barber, Bridges 2017; 43). Vyriško kūno pasitelkimas salotų padažo reklamoje reprezentuoja naujai konstruojamas hibridinio vyriškumo formas.

4 pav. „Let’s Get Zesty kompanijos salotų padažo reklama“ (Barber, Bridges 2017; 41)

Verta pastebėti, jog medijose hibridiniai vyriškumo įvaizdžiai gali būti vystomi tikslingai, iškeliant lyčių problematikas. Vienas iš tokių atvejų yra „Gillete“ prekės ženklas, kuris anksčiau vaizdavo hipermaskulinistinį vyrą su šūkiu: „the best a man **can get**“. Tačiau pereita prie „tinkamesnio“ vyriškumo: „the best man **can be**“. „Gillete“ reklamos vaizdo klipe²¹ iškeliamą #metoo problematiką, sukuriant du vyriškos egzistencijos etapus (Knudsen, Adersen 2020; 70). Pirmiausiai kritikuojamas anksčiau kurtas tradicinio vyriškumo įvaizdis ir situacijos, kuriose pasireiškia toksiškas vyras: seksualinis priekabiavimas, agresija, smurtas. Antroje reklamos dalyje, pateikiamas problemos sprendimas: kitoks vyras, kuris imasi veiksmų, užstoja moteris, yra geras tėtis. Tokiu principu vaizduojamas „geresnis“ vyriškumas / tėvystė. Tačiau reklamoje vaizduojamas vyras išlaiko savo hegemoninę galią gebėjimu herojiškai veikti, imtis fizinės intervencijos į problemų sprendimą.

Tėvystė masinėse medijose nėra neutrali, bet įgauna sąsajas su kontrastingais simboliais. Artikuluojama apie galią, statusą ir kartu apie jautrumą, švelnumą. Medijų formuojami įvaizdžiai prisideda prie to, jog moterys tėvystės praktikas vertina, kaip patrauklią vyriškumo savybę²². Hibridinei tėvystei įtakos turi hibridinis vyriškumas, kuris medijose atspindi tvirtą ir „moteriškomis“ praktikomis užsiimančio vyro vaizdinį. Hibridinio tėvo, vyro ir seksualumo komponentai apjungiami ir įtvirtinami masinėse medijose. Tačiau reprezentuojami įvaizdžiai nebūtinai atkartojami kasdienėse vyrų praktikose. Socialiniai tinklai ir tinklaraščiai yra sritis įgalinanti tėčius savitai kurti / perkurti tėvystės atributus ir sampratas.

²¹ Autorių pateikta nuoroda į reklamą (Knudsen, Adersen 67-70): <https://www.youtube.com/watch?v=koPmuEyP3a0>

²² Tai, jog masinėse medijose įsitvirtinusi hibridinio vyro tėvystė yra trokštama savybė, patvirtina vaizdu paremti akių sekimo tyrimai (angl. eye-tracing studies). Moterims renkantis partnerį pagal jo veido išvaizdą, patrauklesni laikyti daugiau moteriškų bruožų turintys vyrų veidai, kadangi jie tapatinti su gerais tėvystės įgūdžiais ar pozityviomis tėvystės intencijomis (Lyons et al. 2016; 25). „Vyriški“ veidai laikyti ne tokie patrauklūs, sieti su mažesniu rūpestingumu, žemu įsitraukimu į tėvystę (Marcinkowska 2019; 2).

2. TĖČIŲ TINKLARAŠČIAI

2.1. Tinklaraščiai kaip asmeninė platforma tėvystės konstruktams

Tinklaraščiuose demonstruojamas lytinis tapatumas, ne visada atitinka medijuotus tėvystės pasakojimus. Interaktyvi internetinė erdvė veikia dualistiniu principu: vienu atveju, tai yra konfrontacinė vieta kovoti su prieštarigai vertinamais vyriškumo / tėvystės atributais ir kartu galimybė „cituoti“ trokštamus simbolius. Technologijų pažanga ir prieinamumas sudarė sąlygas socialinių tinklų ir asmeninių tinklaraščių plitimui, inicijavusių vyrų tėčių saviraišką.

Tinklaraščių ištakos siejamos su 1997m., tuomet rašytojas Jorn Barger įvedė terminą „weblog“²³. Vėliau (1999m.) terminas modifikuotas į „wee–blog“, o tinklaraščių kūrėjai vadinti „bloggers“ (Lenhart 2005; 8). Dauguma tinklaraščių pradėjo lokalizuotis specializuotose *blogų*²⁴ platformose „Tumblr“ ir „WordPress“, tačiau ilgainiui perėjo į populiarėjančius socialinius tinklus: Facebook, Instagram. (Scheibling 2019b; 472). Tai rodo, kad tinklaraščiai nėra susiję su specifine platforma, bet nusako patį *bloginimo* (kūrimo) procesą. *Blogai* pasižymi plačia apibrėžimų variacija, įprastai tai yra viešai internete prieinama platforma, kurioje dalinamasi suasmeninta patirtimi, mintimis, idėjomis (Bizzi 2020; 1288). Esminėmis tinklaraščių savybėmis laikomas: dažnas turinio kūrimas, trumpumas ir asmeniškumas (Lenhart 2005; 7). Tai savi–reprezentacijos vieta, kurioje kūrėjai archyvuoja dienoraščio tipo pasakojimus sau ir savo auditorijai. Vienu atveju, auditorija yra intensyviai įtraukiama (angl. invites the audience’s gaze), kitu atveju, *blogai* veikia kaip radijo šou, retai įgarsinant „klausytojus“. Tinklaraščių turinys papildomas vaizdais, kurie atspinti tinklaraščio savininką, kuria impresija ar atlieka iliustracijos funkciją (Lenhart 2005; 42). Savo turiniu tinklaraščiai yra įvairialypiai, tačiau tėvystės tematika laikoma viena populiariausių²⁵.

Tinklaraščiuose reprezentuojama tėvystė ilgą laiką buvo siejama su moterimis. Akademinuose šaltiniuose surinkta detalios informacijos apie *mamytes blogeres* (angl. mommy bloggers), kurios dalinasi pasakojimais apie vaikų auklėjimą, depresiją, santuoką, žindymą, mėnesines ir kitus su motinyste siejamus aspektus. Tarpusavio intymiais dialogais moterys atsiribojo nuo medijose vaizduojamų lūkesčių, keitė ir savitai perpasakojo žinojimą apie motinystę (Lehto 2020; 658). Kur kas mažiau dėmesio skiriama vyrų tėvystės raiškai internetinėje erdvėje, laikantis prielaidos, jog mažai tikėtina vyrams vartoti ar kurti skaitmeninį turinį susijusį su tėvyste (Scheibling 2019b; 473).

²³ Dviejų sąvokų „web“ ir „log“ sandūra. VLKK terminui „blog“ siūlo atitikmenį „tinklaraštis“. Nuoroda į šaltinį: <http://www.vlkk.lt/aktualiausios-temos/svetimzodziu-atitikmenys/svetimzodziu-atitikmenu-sarasas-su-paaiskinimais>

²⁴ Toliau darbe naudojama sąvoka *blogas* kaip tinklaraščio sinonimas.

²⁵ Tėvai yra laikoma viena iš grupių, kuri per pastaruosius 25 metus intensyviai pradėjo naudoti skaitmenines medijas dalintis informacijai susijusiai su tėvyste, 1990 metais fiksuojamos pirmosios tėvų susirašinėjimo grupės, kurios jau 2000 metais išaugo į daugybę tinklalapių socialiniuose tinkluose (Scheibling 2018; 472).

Nesigilinama, kaip ir kodėl, tėčiai įsitraukia į tinklaraščių platformas, kaip reprezentuoja savo tėvystę. Tėčių tinklaraščių atsiradimas keičia tėvystės vaizdavimą internetinėje erdvėje, kuomet mamų dominuojama sfera įsileidžia naujus veikėjus – vyrus. Tyrimai atkreipę dėmesį į tėčius virtualioje aplinkoje (angl. dad bloggers / daddyblogs) yra naujas dvidešimt pirmo amžiaus reiškinys. Patys tėčiai tinklaraščiai pirmą kartą užfiksuojami 2000–ųjų metų pabaigoje, didžia dalimi kaip radikalus veiksmas, kuriantis konfliktišką santykį su konvenciniais vyriškumo ir tėvystės idealais (Scheibling 2019b; 473). Tinklaraščių turinys geba parodyti, kaip tėčiai patys save supranta ir tai, kaip nori būti vaizduojami (Johansson, Hammaren 2014; 377). Vyrų įsitraukimas į naująsias medijas, tai savitas dalyvavimas derybose dėl lyčių vaidmenų pasiskirstymo ir maskulinistinio diskurso konstravimo.

Pirmiausiai, vyrų įžvengimas į tinklaraščių sferą, glaudžiai susijęs su deklaruojama tėvystės praktikų kaita. Vyrai rašantys tinklaraščius referuoja į savo pačių tėčius, kaip pirminį tėvystės modelį, kuris tampa įkvepiantis / atgrasantis. Vyrai, kurių tėčiai atitiko patriarchalinį tėvystės vaidmenį, savo tėvišką tapatybę pasirinko kurti priešingu būdu (Scheibling 2019b; 474). Tinklaraščiai pasitelkiami atverti ir perkurti tradicinius tėvystės konceptus. Hegemoninis vyriškumas laikomas esminė kliūtis aktyvios tėvystės darybai (angl. doing). O vyro rūpestingumas naudojamas, kaip kovos išraiška tradiciniams lyčių suvokimams. Virtualioje erdvėje palaikoma idėja, jog dėmesingas ir mylintis tėtis – vyriškas. Tėčio jausmingumas rekonstruojamas, kaip „tikro“ vyro stiprybė (Scheibling 2018; 12). Priešinamasi tėčių tapatinimui su „super tečiais“, kadangi visuomenėje iškeliami itin žemi standartai tėvo įsitraukimui į vaiko gyvenimą. Už paprasčiausias vaiko priežiūros praktikas vyrai susilaukia palaikymo bei pagyrų (Scheibling 2019b; 484). Manoma, motinos tokios paramos negauna, todėl „super tėčio“ ideologija daugiau atlieka pozityvios diskriminacijos funkcijas. Kartu, vyrai daro aiškia perskyrą tarp savęs ir motinystės, tėvystės netapatina su „motinišku“ vaidmeniu. Vyro tėvystė perteikiama, kaip reikalaujanti fizinio tvirtumo, todėl gretinama su tokiomis sritimis, kaip sportas ar kariuomenė (Scheibling 2018; 12). Tai rodo intenciją reprezentuoti tėvo vaidmenį „vyriškai“.

Tėvystė tinklaraščiuose taip pat konstruojama dokumentuojant, kaip reikia atlikti tėvo vaidmenį. Asmeninės platformos veikia tarsi „tėvystės vadovas“, suteikiantis informacijos, kaip vyrams išeiti vaiko priežiūros atostogų, keisti sauskelnes, žaisti su vaikais, palaikyti nėščią partnerę. Archyvuojami auklėjimo sprendimai, klaidos ir patarimai. Tai žinių kapitalas, perduodamas naujai į tėvystę įžengusiems vyrams. Tėčiai yra suinteresuoti skaitmenizuotai fiksuoti savo patirtis, kurti tekstinius ir vizualius įrašus, prie kurių galėtų nuolat grįžti, juos rodyti vaikams, anūkams (Ammari et al. 2015; 1909). *Bloguose* patalpintos istorijos, nuotraukos ir vaizdo įrašai, yra interaktyvus tėvystės albumas, sužadinantis prisiminimus (Scheibling 2019b; 486). McLuhan²⁶ (1994) sampratą: medijos yra žmogaus tęsiniai (angl. extensions of man), galima modifikuoti į medijų kaip tėvystės tęsinius

²⁶ McLuhan, M. 1964. *Understanding media. The extensions of man*. The MIT Press: London and New York

(angl. extensions of fatherhood), dėl tėviško tapatumo ir praktikų persikėlimo į skaitmeninę tinklaraščių erdvę.

Tinklaraščių rašymas tėvystės tema, įsitraukimas į istoriškai „moteriškas“ praktikas, tokias kaip rūpyba ir intensyvi vaikų priežiūra, nusako lyčių rekonstravimą. Vyro tėvystės praktikos konfrontuoja su normatyvinėmis lyčių žymėmis (angl. scripts) ir tradiciniais vaidmenimis. Toks veiksmas siejamas su lyties paneigimu (angl. undoing gender) (Butler 2004). Tačiau kritiškai vertinant, lytis negali būti visiškai „išardoma“ ir paneigiama, jos pagrindus galima tik perdaryti (angl. redoing gender) (Maslauskaitė et al. 2019; 22). Todėl tėčių tinklaraštininkų veiklą galima vertinti, kaip tam tikrą tėvystės sampratos rekonstrukciją, jau nusėdusių socialinės lyties ribų perdarymą.

Asmeninės platformos veikia savęs patvirtinimo tikslais. Tinklaraščių rašymas suteikia vyrams galimybę savitai konstruoti, viešai demonstruoti ir įtvirtinti aktyvios tėvystės tapatybę. Ir nors *blogeriai* kritikuoja hegemoninę vyriškumo sampratą, kartu ja vadovaujasi reprezentuodami save kaip tėvus (Podnieks 2016; 19). Prie naujai konstruojamos tėvystės sampratos, prisideda kuriamos *blogerių* bendruomenės ir tinklaraščių auditorijos, platinančios ir normalizuojančios tėčių idėjas.

2.2 Auditorijos įtraukimas į tėvystės konstravimą: virtualios bendruomenės

Tai, jog vyrai rašantys apie tėvystę sudaro mažumą, iniciavo poreikį jungtis į tarpusavio tinklus. Realių bendruomenių nebuvimas pakeičiamas į erdvę ir laiką sutraukiančias skaitmenines tėčių grupes. Norima sukurti ir auginti savitą vyrų bendruomenę, atsiskiriant nuo *mamyčių blogerių*. Siekis burtis susijęs su vienijančiais interesais, stipria kovos išraiška ir emocinio palaikymo poreikiu.

Kibernetinės tėčių bendruomenės (angl. cyberpublics) veikia kaip „*mažos visuomenės*“ (angl. tiny publics), kurios suteikia priklausomumo ir vienybės jausmą, prisideda prie tėviškos tapatybės patvirtinimo bei daro įtaką platesnei socialinei sferai (Fine 2012; 1). Bendri interesai ir tarpusavio komunikacija, formuoja savitą žinojimą ir grupines atramas (angl. group frames) tėvystės vaidmens interpretavimui (Scheibling 2019a; 5). Virtualios tėčių bendruomenės skatina kolektyvinius veiksmus ir įsipareigojimą tarpusavio grupei. Siekiama sukurti tėvystę puoselėjančių vyrų tinklaraštiją (angl. dad–blogosphere).

Tėčių tinklaraštininkų bendruomenėse išsikeliamas tikslas kovoti už palankesnes sąlygas tėvystei. Tokie aspektai kaip: vystyklų keitimo lentynų įrengimas tik moterų tualetuose; tėčių, kurie pasirinko skirti laiką ne karjerai, o šeimai, prilyginimas su tinginyste ir homoseksualumu; pernelyg didelis motinystės sureikšminimas tėvystės platformose, yra nepalankūs tėčiams (Scheibling 2019a; 10). Taip pat išryškėja netolygūs lyčių vaidmenys tėvystėje. Manoma, vyrai turi išmokti „kaip būti geru tėčiu“, su jų rašomais tinklaraščiais siejamos patarimų ir mokymosi tematikos. O motinos nėra tapatinamos su edukacijos procesais ir nėra išsikeliamas tikslas išmokti „būti gera mama“ (Ammari

et al. 2015; 1912). Tėčiai referuodami į lyčių lygybę ir žmogaus teises, inicijavo judėjimus normalizuojančius įsitraukusią vyro tėvystę. Kolektyvinis tėčių veiksmas vykdytas skaitmeninėje erdvėje naudojant grotažymę „#realstrength“. Pasitelkiant šį šūkį siekta parodyti, kad tėčiai yra stiprus, galingi, tikri herojai. Vyrai mobilizavosi ir 2010 m. protestavo prieš Amazon.com sukurtą skiltį „Amazon Mom“, kurioje buvo parduodami su šeima ir vaikų auginimų susiję produktai. Tėčiai tinklaraštininkai solidarizavosi ir pasirašė peticiją, kurios dėka Amazon internetinė parduotuvė pakeitė šeimai skirtų prekių skiltį į „Amazon Family“ (Scheibling 2019a; 5). Šie pavyzdžiai subtiliai reprezentuoja bendruomenės keliamus tikslus. Įvairios iniciatyvos lėmė, kad 2012 m. susikūrė pagrindinis tėčius tinklaraštininkus jungiantis bendruomeninis darinys „Dad 2.0 Summit“²⁷, kuris kasmet surenka iš viso pasaulio atvykstančius tėčius *blogerius*. Reikšminga akcentuoti, jog ilgainiui tėčių bendruomenės peržengė skaitmenines ribas, vis daugiau realiai organizuojamos *blogeriams* skirtos dirbtuvės²⁸, konferencijos²⁹. Vis tik, tėčių kolektyvinis veiksmas yra daugiau lokalus³⁰.

Toliau svarbu išskirti, jog tinklaraščių bendruomenės tarnauja emociniam ir moraliniam palaikymui. Jaunų tėčių patirtys siejamos su „*važinėjimu amerikietiškais kalneliais*“ (angl. being a father is an emotional roller coaster), kuomet kyla svaigimo ir sumišimo jausmai dėl neaiškumo, kaip būti geru tėčiu, kaip atrasti tinkamus būdus įsitraukti į vaiko gyvenimą (Asenhed et al. 2013; 1309). Virtualiose bendruomenėse dalinamasi jautriais išgyvenimais ir kylančiais sunkumais. Tėčių uždaras tinklas vystomas remiantis bendru tapatybės jausmu, tarpusavio pasitikėjimu (Scheibling 2019a; 2). Į emocinius tėčių išgyvenimus įtraukiamos tinklaraščių auditorijos, sudarančios bendruomenės dalį.

Asmeninėse platformose vykstančios sąveikos tarp tėčių ir auditorijos sukuria grįžtamojo ryšio efektą, kuomet skaitytojai savo reakcijomis ar pastabomis daro įtaką tam, kokią formą įgaus tinklaraščių turinys. Svarbi yra tėčio, kaip virtualios erdvės savininko pozicija, kuris nurodo pirminį impulsą būsimam bendruomeniškumo lygiui: viešai (ne)duodant savo asmeninį elektroninį paštą, skatinant diskusijas, klausiant auditorijos atgalinio ryšio ar poreikių. Net jei virtuali publika yra pasyvi, tinklaraščiai patys savaime yra skirti jai, tad tėčiai visada yra sąmoningi apie nuolatinę auditorijos egzistavimą, jos nukreiptą vertinamąjį žvilgsnį. Auditorija skirstoma remiantis dviem ašimis: žinomi / nežinomi bei norimi / nenorimi „žiūrovai“ (žr. 5 pav.).

Atskiro paminėjimo verti, tinklaraščio erdvę kompromituojantys, *žinomi ir nenorimi* asmenys. Tai artimieji, kolegos ar kiti pažįstami, turintys skirtingus lūkesčius tėčiui. *Blogeris* atlieka skirtingus vaidmenis šioms grupėms, o kai jos tampa auditorijos dalimi, gali kilti atliekamų vaidmenų įtampas.

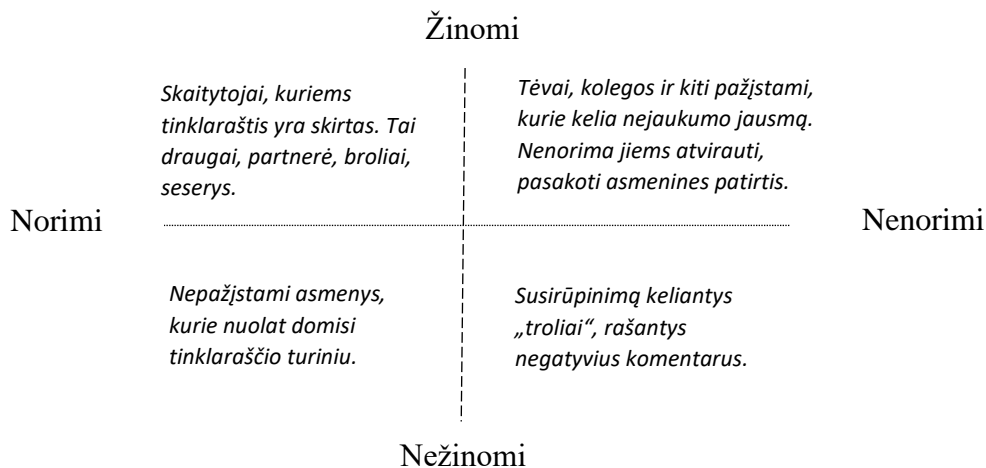
²⁷ Kasmetinė „Dad 2.0 Summit“ konferencijos idėja kilo remiantis motinų tinklaraštininkių patirtimi, kurios 2008 metais pradėjo organizuoti „Mom 2.0“ savaitę konferenciją.

²⁸ Organizuotos dirbtuvės: „Men and Relationships“ (2018), „I’m Not a Rock“ (2017), „Dad Voices“ (2016–2018). Dirbtuvėse aptariamos jausmų, depresijos, intymumo tematikos.

²⁹ 2013m. organizuota konferencija „Don’t Call Him Mom, or an Imbecile“.

³⁰ Tėčių tinklaraštininkų susitikimai, konferencijos ir kitos kolektyvinės veiklos daugiausiai vykdomos Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Jungtinėje Karalystėje.

Tinklaraščio turinio negalima diferencijuoti priklausomai nuo auditorijos narių, todėl gali suprastėti „offline“ santykiai (Lenhart 2005; 85). Virtualiose grupėse išskiriami *nežinomi ir nenorimi* anonimai, iškeliantys privatumo ir nuotraukų nutekimo problematikas. Tai „pašaliečiai“, neidentifikuoti kiti, kurie yra nenorima tinklaraščio auditorijos dalis.

5 pav. „Tinklaraštininkų auditorijos klasifikacijos schema“ (Lenhart 2015; 84).

Privatumo klausimas itin aktualus kalbant apie kitą tėčių tinklaraštininkų virtualios bendruomenės dalį – šeimos narius. Pastarieji dažnai vertinami, kaip antraplaniai, tačiau vaikai yra intensyviai įtraukiami į tinklaraščių turinį, dalinamasi jų gyvenimo įvykiais, nuotraukomis. Vaikų įtraukimas (angl. *sharenting*) į tinklaraščius dažnai yra sąmoningas sprendimas, didinantis auditorijos dydį, portalo populiarumą ir stiprinantis tėvystės įvaizdžius. Vaikai, kurių kasdienės gyvenimo detales yra nuolat viešinamos, vadinami pažymėta karta (angl. *generation tagged*). Kuo vaikas mažesnis, tuo menčiau atsižvelgiama į jo/jos (ne)norą dalintis asmeniniu gyvenimu. Vyresnių vaikų „balsas“ tampa svaresnis. Dalyvavimas virtualiame turinyje laikomas darbu, už kurį vaikams atsilyginama, mokant pinigų arba pramogomis (Campana et al. 2020; 12). Vaikai gali tapti tėčių tinklaraščio „prekiniu veidu“, todėl sukontroliuoti privatumą ir saugumą tampa sudėtinga. Tinklaraštis, kaip intymi bendruomenės sfera, kartu yra vieša sritis, prieinama ne tik tinklo nariams. Tėčiai tampa tiesioginiais „gatekeepers“ savo vaikų ar kitų šeimos narių privatumo (Nottingham 2019; 10).

Tėčių bendruomenės kuriamos, kaip kovos ir tarpusavio palaikymo išraiška. Virtualios grupės persikelia į realius susitikimus, palaiko bendrą tapatumo jausmą. Tinklaraščių auditorija taip pat yra bendruomenės dalis, prisideda prie virtualioje erdvėje viešinamo turinio ir būdų, kaip reprezentuoja tėvystę. Vyrai į savo tinklaraščius įtraukia vaikus, kaip tėvystės tapatumo demonstravimo įrankius. Vaikai tinklaraščius daro „gyvus“, nuolat dokumentuojančius personalizuotas patirtis. *Blogeriai* turi nuolat derinti autentiškos tėvystės konstravimo, bendruomenės išlaikymo ir privatumo klausimus.

2.3. Hibridinės tėvystės ir vyriškumo žymės tėčių tinklaraščiuose

Įprastai į asmeninių tinklaraščių pradinį planą iškeliamos tėviškos praktikos ir patirtys. Vyrai *blogeriai* siejami su progresyviais „naujosios“ tėvystės pokyčiais, didesniu įsitraukimu į vaiko gyvenimą. Tačiau viešos tinklaraščių socialinės erdvės perteikia sukonstruotą ir skaitmenizuotą tėvo vaidmenį. Kurį detaliau nagrinėjant išsiskiria hibridinio tėvo požymiai.

Aiškinant tinklaraščiuose reprezentuojamą tėvystę, svarbu atskirti du teorinius segmentus. Pirmasis yra tėvystės kultūra (angl. culture of fatherhood) ir tėvystės praktikos (angl. conduct of fatherhood). Pirmoji samprata, nusako socialinius lūkesčius ir normas orientuotas į tėčius. Antroji samprata, apibūdina praktikas, kurias vyrai realiai atlieka siekdami išpildyti tėvišką vaidmenį. Šie du teoriniai dėmenys (kaip tėčiai apibūdina save ir ką, iš tiesų, daro) tarpusavyje ne visada sutampa (LaRossa 2012; 40). Tinklaraščiai šią prieštarą gali atspindėti. Nors tėčiai *blogeriai* siejami su „naujosios“ tėvystės kultūra, artikuluoja apie palaipsniui augantį vyrų emocinį įsitraukimą į vaikų priežiūrą, praktikoje motinos išlieka pagrindinėmis vaikų globėjomis (angl. primary caregiver) (Rothbard et al. 2020; 18). Tokiam tėvystės kultūros ir praktikų neatitikimui įtakos turi du aspektai. *Pirmasis* – išliekantis polinkis vyrų tėvystę vertinti kaip mažiau reikšmingą. Lietuvoje teisiniai reglamentai tėtį palieka padėjėjo funkcijoje (angl. helping out), neskatina vyro kaip lygiaverčio šeimos ir vaiko globėjo. Galima identifikuoti prieštarą, kuomet vyrams keliamas lūkestis būti įsitraukusiems į tėvystę, tačiau dėmesys sutelkiamas į motinų patirtis. Menkai analizuojamos vyrų patirtys neštumo metu ar pogimdyvinės depresijos požymiai. Tuomet vyrai jaučiasi apleisti sveikatos priežiūros sistemos, savo partnerių ir bendrai visuomenės (Eddy et al. 2019; 1009). Aptarti aspektai bei feminizuotos erdvės (vaikų žaidimo aikštelės, darželiai) gali atitolinti vyrus nuo tėvystės praktikų. *Antroji* priežastis – paties tėčių pasyvumas. Nors visuomenė turi palankų požiūrį į vyrų tėvystę, teigiamai vertina sprendimą imti vaiko priežiūros atostogas, patys vyrai nėra tokie aktyvūs, mažiau (nei moterys) linkę aukoti ar derinti darbą su šeiminiu gyvenimu (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba 2020). Išlieka gajus tėčio šeimos maitintojo vaidmuo, suvokiant, kad vyrams svarbiau rūpintis darbine veikla ir karjera. Kas skirs didžiąją laiko dalį globai ar ims vaiko priežiūros atostogas, dažnai nėra svarstytinas aspektas (Kontvainė et al. 2020; 18). Pareigą prisiima moteris.

Tinklaraščių kūrimas įgalina vyrus keisti tėvystės kultūrą, įtvirtinti įsitraukusio tėvo įvaizdį. „Nemokšos“ tėvo vaidmuo keičiamas į tėvą „ekspertą“. Asmeniniuose portaluose „gero“ tėvo įvaizdis įtvirtinamas jį monetizuojant (Campana et al. 2020; 1). Jei tėčiai turi pakankamai didelę skaitytojų ir sekėjų dalį, gali bendradarbiauti su įvairiais prekių ženklais, kurie nusiperka asmeninių tinklaraščių auditorijas. „Gero“ tėčio portretas tampa patraukliu prekiniu veidu, platinant su tėvyste siejamas prekes. Tėčiai tampa „*fashionistoms*“, kurios imasi tėvystės reprezentavimo pokyčių rinkoje (Campana et al. 2020; 13).

Yra išskiriami trys mechanizmai, kurie įtvirtina tokį hibridinį tėvystės stilių, kuris mažai rekonstruoja realiai atliekamas vyrų praktikas. Pirmasis yra *strateginis skolinimasis* (angl. strategic borrowing) integruojantis subordinuotų grupių (moterų, homoseksualų) simbolius, kurie yra naudingi ar suteikia emocinių malonumų (Bridges, Pascoe 2018; 169). Antra technika yra *diskursinis atsiskyrimas* (angl. discursive distancing) nusakantis neįgyvendintą atsiskyrimą nuo privilegijų, nelygybės ir hegemoninio vyriškumo (Bridges, Pascoe 2018; 168). Ir *ribas įtvirtinantis* (angl. fortifying boundaries) būdas, istoriškai naujais ir nepastebimais būdais reprodukuoja nelygybės sistemas (Bridges, Pascoe 2018; 170). Tėčiai hibridizacijos principu adaptuojasi istoriškai kintančiame kontekste, apimant pragmatiškai naudingus atributus. Tai paaiškina, kodėl pakitęs tėvystės stilius nebūtinai sąlygoja augantį egalitarizmą šeimoje (Randles 2018; 520). Tiesa, tai nereiškia, kad hibridinį tėvystės įvaizdį atkartojantys vyrai įsisąmonina jo galimas pasekmes.

Asmeniniuose tėčių portaluose hibridinį konstruktą galima išvelgti dėl nagrinėjamų feministiškai jautrių ir antifeministinių temų samplaikos. Tuo pat metu palaikoma ir priešinama hegemoniniams vyro ir tėvo idealams (Scheibling 2019a; 12). Nors socialinėse paskyrose dominuoja lyčių lygybės propagavimas, o ne reikalavimas privilegijų vyrams, skaitmeninės tėčių grupės nėra ideologiškai vienalytės. Taip pat svarbu identifikuoti, jog tėčiai įprastai atstovauja prioretizuojamas grupes. Didžioji dalis jų yra baltaodžiai, heteroseksualūs, susituokę, vidurinėsios klasės vyrai. Jų socialinė pozicija sudaro palankesnes sąlygas kritikuoti tradicinį tėvystės vaidmenį bei rinktis hibridinius tėvystės reprezentavimo būdus (Scheibling 2018; 15).

Tinklaraščiuose perteikiama tėvystės kultūra ir įvaizdžiai yra selektyviai konstruojami. Reprezentuojantys atitinkamus tėviško vaidmens fragmentus, kuriuos apibūdinti galima remiantis hibridiniu vyro – tėvo modeliu. Įprastai perteikiamas vaizdinys yra idealizuojamas ir atspindi tik dalį savasties. Todėl tinklaraščių negalima laikyti tiesioginiais autorių atspindžiais (Lenhart 2005; 61).

3. E. GOFFMANO IDĖJŲ TAIKYMAS TĖČIŲ TINKLARAŠČIŲ ANALIZEI

Tėvystės reprezentacijoms ir tėčių tinklaraščio turinio analizei, galima pritaikyti E. Goffmano (1974 / 1986) atramų analizę (angl. frame³¹ analysis), kuri nurodo sąveikų tvarkas ir jų ypatumus. Ši teorija atskleidžia kaip žodžių, frazių ir vaizdų junginiai, kuria ir perkuria pamatines reikšmes (Scheff 2005; 382). Šią teoriją sudaro kelios esminės sampratos: atramos (angl. frame), tonacijos (angl. keys), tonacijų keitimas (angl. re-keying).

³¹ Šiame darbe verčiant „frames“ sampratą remiamasi A. Valantiejaus pasiūlytu atramų terminu. Autorius teigia, jog rėmo vertinys yra pernelyg uždaras ir ribojantis, o atramos kaip tik atveria ir teikia galimybę (Valantiejus 2007; 298). Pats E. Goffmanas frame terminą pasiskolino iš George Bateson (Bateson, Gregory. 1955. "A theory of play and fantasy." *Psychiatric Research Reports* 2 (December): 39–51.)

Pagrindinis analizės įrankis yra *atramos*. Išskylantis poreikis suprasti sąveikų tvarkas ir vykstančias socialines situacijas, realizuojamas pasitelkiant atramas (Goffman 1974; 8–11). Bendriausia prasme atramos, tai interpretacinės schemas ar reikšminės struktūros, kurios socialinio pasaulio įvykius paverčia kažkuo prasmingu, leidžia asmenims įprasmingai interpretuoti konkrečias situacijas, kontekstus. Tai padeda lokalizuoti, identifikuoti ir atitinkamai pavadinti įvykius kasdienybėje (Goffman 1974; 21). Įprastai atramos teikia nevienodas interpretacijas tose pačiose sąveikų situacijose, todėl susiduriama su „daugiasluoksnėmis“ ir „daugeriopomis“ tikrovėmis. Pavyzdžiui vyro tėvystei suteikiamos vienokios atramos šeiminiame kontekste, darbinėje aplinkoje ar tinklaraščių erdvėje. Atramos apibrėžia subjektyvų socialinių veikėjų dalyvavimą socialinėse situacijose (Luhtakallio 2013; 33). Atskiria, kokios elgesio formos yra tinkamos ar pageidautinos, suteikia reikšmes žmonių elgsenai ir jų atliekamiems vaidmenims (Goffman 1974; 45). Todėl atramos įgalina atskleisti, koks interpretacinis rėmas (patriarchalinis, naujasis, hibridinis) suteikiamas tėvo vaidmeniui tinklaraščiuose, kokie tėvystės aspektai pabrėžiami komunikuojant, kokios atraminės temos nagrinėjamos.

Pasitelkiant atramų analizę, E. Goffmanas siekia identifikuoti ne tik pamatines socialines atramas, bet apčiuopti jų kaitos procesus. Atramos yra istoriškai kaičios ir jų modifikacijos vyksta per *tonacijas*. Remiantis autoriaus muzikine metafora, tonavimą galima suprasti, kaip specifiskai organizuotą pirminės atramos³² (angl. primary frameworks) „įgarsinimo“ būdą. Suteikiama kitokia, nei pirminės atramos, reikšmė. Įvyksta perėjimas iš to „ką aš matau vykstant“ (pirminė atrama) į tai, „kas mano manymu vyksta“ (tonacija). Pats E. Goffmanas pateikia muštynių pavyzdį, kuomet pirminės atramos reikšmė yra kova, tačiau tonacijos šią veiklą paverčia kažkuo kitu nuo originalo, tai gali būti varžymasis rungtynėse, žaismingas kvailiojimas ir kt. (Goffman 1974; 45). Apie pakitusias pirminės atramos reikšmes turi žinoti ir jas atvirai pripažinti visi veiklos nariai (Goffman 1974; 45).

Nuolatiniam reikšmių perėjimams apibūdinti E. Goffmanas pasirinko veiksmažodį tonavimas (Valantiejus 2007; 311). *Tonacijų keitimas* tai pakartotinis reikšmių transponavimas, neturintis fiksuotos baigmės. Remiantis muzikine metafora, tai perėjimai iš vieno tono į kitą. Socialinėje realybėje tai gali apimti perėjimą į kitą elgsenos ar vaidmens atlikimo būdą. Pavyzdžiui naujos tonacinės reikšmės suteikiamos tėčiams (rūpyba, jautrumas, dėmesingumas) iššaukia kitokias vaidmens atlikimo atramas (naujosios ar hibridinės tėvystės darybą). Tonacijų kaita įprasmina pokyčius bei determinuoja, kaip mes traktuojame socialinius reiškinius. Tonacijos šiame tyrime pritaikomos analizuojant *blogerių* tėvystei suteikiamas reikšmes ir jų pokyčius. Svarbu paminėti, jog atramų, tonacijų ir tonacijų keitimo sampratos viena kitai daro poveikį ir yra susijusios schematiškai (žr. 2 Priedas). Tonacijos gali sąlygoti naujas atramas (interpretacinių schemų gimimą), o atramos

³² Pirminės atramos leidžia suvokti veiksmus. Jos apima natūralias atramas (*natural frame*), tai yra neorientuotus, nevaldomus fizinius įvykius bei socialines atramas (*social frame*) perteikiančias tikslingus, valingus žmogaus veiksmus.

suteikia naujas kryptis tonacijoms (naujos socialinės reikšmės). Pavyzdžiui tėčių siejimas su globa, rūpyba ir šeimos išlaikymu (tonacijos) inicijuoja hibridinio konstrukto atsiradimą (atramos).

Pristatytus atramų ir tonacijų teorinius įrankius R. M. Entmanas (1993) adaptavo *tekstinių dokumentų* analizei. Nors „*framing*“ ideologinė samprata atitolo nuo pirminio E. Goffmano apibrėžimo, atramos taikytos analizuojant masinių medijų ir žiniasklaidos tekstus, o šiame tyrime pritaikomos tinklaraščiams (Linstrom, Marais 2012; 22). Atramos įgalina fiksuoti ir iššifruoti tekste dominuojančius interpretacinius pasirinkimus, naudojamas schemas situacijai / objektui aiškinti (Scheff 2005; 369). O tonacijos apibūdina tekste implikuojamas reikšmes. Kitaip tariant, atramos atsako į klausimą *kas* tekste perteikiama, o tonacijos detalizuoja *kaip tai* daroma (Luhtakallio 2013; 37). Identifikavus dominuojančias teksto atramines temas, ieškomi sąryšiai tarp atramų ir tonacijų.

Atramos apibrėžiamos, kaip kokybinis darinys, todėl siejamos su kokybine turinio analize (Linstrom, Marais 2012; 26). Remiantis Connolly–Ahern ir Broadway (2008: 369) ši analizė pasižymi intensyviu įsitraukimu į tekstą, holistiniu žvilgsniu nustatant dokumento tematinius rėmus. Atsakoma, kas laiko skirtingus elementus drauge ir kaip jie susiejami į reikšminius paketus. Atramų analizė neutralizuoja tekstinių dokumentų skaitymo pliuralizmą, imantis konvencinių socialinių sąveikų (Matthes 2009; 349). Atramų teorijos pritaikomumą turinio analizei, patvirtina prielaida, jog atrama yra būtina teksto savybė. Visi tekstai susideda iš integruotų idėjos elementų (diskursų, elgesio modelių, reikšminių struktūrų, kultūrinių nuorodų), kuriuos vienija dekonstruojamos atramos (Creed et al. 2002; 37). Taikant atramų teoriją, gebama įvertinti tėvystės reprezentavimo ir konstravimo dominuojančius režius, tinklaraščių žodiniame turinyje.

Įprastai turinio analizėje koncentruojamasi ties tekstu, neįvertinant vaizdu perteikiamų reikšmių. Pats E. Goffmanas išskyrė nuotraukų atramas (angl. picture frames) teigdamas, jog kiekvienas vaizdas kuriame yra asmenys, neišvengiamai apima lytiškumo klausimą. Tai, kaip vizualūs dokumentai vaizduoja lytis, nebūtinai artikuliuoja kaip jie iš tiesų veikia, bet nurodo kaip „turėtų“ elgtis (Goffman 1987; vii). Vizualumo atramos gali tarnauti įtikinant, kaip vyrai tėčiai elgiasi / kokie nori būti / kokie turėtų būti. Tėčių nuotraukos siunčia tam tikrą žinutę apie buvimą vyru tėčiu. Vaizdai skirstomi į privačius ir viešus. Pirmieji įprastai daromi neprofesionaliai, asmeniniam vartojimui, rodomi artimiesiems. Antri skirti platesnei auditorijai, atlieka iliustravimo, pamokymo ar kitas funkcijas (Goffman 1987; 10). Viešų ir privačių vizualių dokumentų atramos gali susilieti (tinklaraščių atveju viešai rodomos atfiltruotos privatus tėvystės gyvenimo vizualios detalės).

Tinklaraščių tekstiniame turinyje ir vizualinėse išraiškose, tėčiai naudoja atitinkamą aplinką, simbolius, kuria scenarijus, redaguoja nuotraukas. Remiantis E. Goffmanu tai priemonės *įspūdžio valdymui* (angl. impression management). Asmeniniai tinklaraščiai yra socialinė tikrovė prilyginama

scenai (angl. front stage), kurioje vyksta vieši tėčių pasirodymai. Remiantis socialinėmis žymėmis³³ (angl. scripts) konstruojamas virtualus „aš“, kuriantis tam tikras impresijas. Atitinkami aspektai akcentuojami, o kiti tikslingai užmaskuojami (Bullingham, Vasconcelos 2013; 102). Tarpininkaujant technologijoms, tėčiai save perteikia per personalizuotus profilio pasirinkimus. Kuriam idealizuota virtuali savęs reprezentacija, besiskirianti nuo tos, kuri yra už interneto ribų. Asmeninio portalo, kaip *fasado valdymas* (angl. front management), apima tinklaraščio dekoracijų (kuriamo turinio detalės, fono elementai) ir asmeninio fasado (kalbos modeliai, perteikiamos asmeninės savybės) komponentus. Tai technikos kontroliuoti perteikiamai informacijai (Bullingham, Vasconcelos 2013; 103). *Savęs redagavimas* (angl. editing self) gali būti tikslingai anonimizuojamas. Tuomet veikiama be cenzūravimo, laisvai perteikiamos tekstinės ir vaizdinės išraiškos, nebijant kaip tai paveiks virtualią tapatybę. Pasirodymų (angl. performance) svarbi dalis yra auditorija, kuri turi patikėti ir pripažinti atliekamus vaidmenis. Pasitelkiant tekstinius ir vaizdinius resursus, tėčiai kuria naujas realybes.

Šiame darbe atramų analizė suteikia mąstymo ir įrėminimo struktūras. Atramų metafora naudojama iširti tėvystės interpretacijų schemas bei tėčių reprezentacijas tinklaraščiuose. Atramos gali dekoduoti, kaip vyrai perteikia save kaip tėčius. Tonacijos įgalina identifikuoti implikuojamas reikšmes tėvystės / vyriškumo vaidmenims. Įspūdžio valdymas nusako būdus savęs reprezentacijai. Atramų analizė, kaip interpretacinis įrankis, jau yra pritaikytas akademiniam lauke teksto analizėms. Tęsiant mokslinius tyrimus, E. Goffmanas tikslingai adaptuojamas tėčių tinklaraštinių tyrimė. Ši teorinė perspektyva pateikia sąvokų rinkinius *blogerių tėvystės sampratai* tirti.

4. ŠIUOLAIKINIO TĖVO REPRESENTACIJOS TĖČIŲ TINKLARAŠČIUOSE

4.1. Empirinio tyrimo teorinės prielaidos

Išanalizavus teorinėje dalyje pristatytas hibridinio vyriškumo (Demetriou 2001; Bridges ir Pascoe 2014; Messner 2007), hibridinės tėvystės (Randles 2018) ir seksualizavimo (Smith 2020) sampratas, sudaroma vyriškumo ir tėvystės konstrukto lentelę (žr. 1 lentelė), kuria vadovaujamasi empirinėje darbo dalyje. Analizei pasitelkiamos pristatytos vyriškumo (hegemoninis, naujasis, hibridinis) ir tėvystės (patriarchalinis, naujasis, hibridinis) sampratos (žr. 3 Priedas). Konstruktai apibrėžiami sudarant būtinųjų atributų paketą, išgryninant pamatinius ir svarbiausius sąvokų sudedamuosius kriterijus. Naudojamas hibridinio vyro – tėvo modelis nusako, jog vyrai adaptuojasi kintančių sąlygų kontekste, integruodami „naujuosius“ ir „senuosius“ bruožus. Tai reiškia, jog hibridinėje vyro tėvystėje derinamos prieštaros: stiprus – jautrus, hegemoninis – naujasis,

³³ Socialinės žymės veikia kaip elgesio orientyrai, stereotipiniu principu organizuotos gairės, nurodančios pageidaujamas veiksmų linijas (Weeks 2016; 92). Socialinės žymės, gali būti perdaromos (angl. rescripting).

patriarchalinis – postfeministinis tėvas. Vyrai gali aktyviai įsitraukti į vaikų auginimą, kartu išlaikant patriarchalinius ar hegemoninius bruožus, netolygų vyro ir moters vaidmenį tėvystėje, darant aiškią perskyrą tarp „vyriškos“ ir „moteriškos“ tėvystės. Šiuo hibridiniu konstruktu siekiama iširti ar / kaip jis reiškiasi Lietuvos kontekste: tėčių tinklaraštininkų įrašuose ir kasdienių praktikų reprezentacijose.

1 lentelė. Vyriškumo ir tėvystės konstruktai

VYRIŠKUMAS		TĖVYSTĖ	
Hegemoninis vyras	<ul style="list-style-type: none"> – Vyro galia, drąsa, sėkmingumas – Materialinė galia – Hierarchiniai santykiai su subordinuotais vyriškumais – Patriarchaliniai santykiai su moterimi – Atsiskyrimas nuo savybių siejamų su moterimis, homoseksualumu 	Patriarchalini s tėvas	<ul style="list-style-type: none"> – Šeimos maitintojas – Tėvas moralinis mokytojas – Drausmintojas – Griežti, hierarchiniai santykiai su vaikais – Atsainus įsitraukimas į tėvystę – Atsakingas už laisvalaikio organizavimą
„Naujasis“ vyras	<ul style="list-style-type: none"> – Emocinis atvirumas: jautrumas, rūpestingumas – Egalitarinių idėjų palaikymas santykyje su moterimis ir kitais vyrais – Tėviškų praktikų reikšmingumas – Investavimas į kūnišką išvaizdą 	„Naujasis“ tėvas	<ul style="list-style-type: none"> – Tėvas pilnavertis šeimos narys – Aktyvus dalyvavimas vaiko gyvenime – Tėvas draugas – Glaudūs tėvo – vaiko santykiai – Eina vaiko priežiūros atostogų – Atlieka vaiko rūpybos praktikas (maitinimas ir kt).
Hibridinis vyras	<ul style="list-style-type: none"> – Atvira samprata: derina hegemoninio ir naujojo vyro atributus (pvz. jautrus – stiprus) – Blunka binarinės lyčių įvaizdžių ribos – Integruojantis naujus lyčių santykių ir seksualumo diskursus – Hegemoninio vyriškumo revizija ir adaptacija šiuolaikiniame kontekste 	Hibridinis tėvas	<ul style="list-style-type: none"> – Atvira samprata: derina patriarchalinio ir naujojo tėvo atributus (pvz. drausmintojas – draugas) – Blunka binarinės lyčių įvaizdžių ribos – Rekonstruojami tradiciniai lyčių įvaizdžiai šeimoje – Savadarbė (angl. do-it-yourself) tėvystė – Tėvystės seksualizavimas

Šaltinis: darbo autorės sudaryta lentelė pagal Demetriou 2001; Bridges ir Pascoe 2014; Messner 2007; Randles 2018.

Empiriniame tyrime pritaikomos teorinės E. Goffmano (1974/1986) atramų ir tonacijų sąvokos. *Asmeninių portalų turinio analizėje* tirta, kokios yra nagrinėjamos su tėvyste susijusios dominuojančios atraminės temos, kokios joms suteikiamos tonacijų reikšmės, kaip perteikiamas vyro tėvo atraminis konstruktas. *Vizualiname interviu*, nagrinėta kaip tėčiai save reprezentuojama vaizdiniais dokumentais, kokios interpretacinės vyrų tėvystės atramos pasireiškia, kaip reiškiasi tėčių seksualizavimas. Interviu metu tiria, koks turėtų būti „idealus vyras tėtis“, ar / kaip vadovaujamosi šiomis socialinėmis atramomis, ar / kaip kuriamos naujos vyrų tėvystės tvarkos.

4.2. Empirinio tyrimo metodologija

Empirinio tyrimo tikslas – išanalizuoti kaip tėčių tinklaraščiuose seksualumas yra integruojamas į hibridinio vyro–tėčio reprezentacijas ir kaip auditorija dalyvauja jų kūrime.

Empirinio tyrimo uždaviniai:

1. Analizuoti kaip tinklaraštininkai pasitelkia asmeninius portalus tėvystės ir vyriškumo sampratų transformacijai.
2. Išanalizuoti vystomus tėvystės naratyvus ir atramines temas tėčių tinklaraščiuose.
3. Pasitelkiant „skatinimo nuotraukomis“ vizualų metodą nagrinėti, kokiomis vaizdinėmis išraiškomis tinklaraštininkai reprezentuoja save kaip tėčius, kokios tėvystės ir vyriškumo atramos išryškėja.
4. Identifikuoti tėčių tinklaraštininkų hibridinės tėvystės ir seksualizavimo sampratas ir reprezentacijas.
5. Atskleisti auditorijos vaidmenį konstruojant tėvystę tinklaraščių platformose.

Tyrimo metodai. Siekiant atsakyti į išsikeltus tyrimo uždavinius ir visapusiškai ištirti tinklaraštininkų tėvystės reprezentacijas bei hibridinio modelio aspektus, naudoti du tyrimo metodai.

1) *Kokybinės tinklaraščių turinio analizės tikslas* – atskleisti tinklaraščiuose plėtojamas tėvystės tematikas bei ištirti, kaip perteikiamas tėvo vaidmuo. Metodas leido apibendrinti didžiosios daugumos Lietuvoje esančių tėčių asmeninių portalų dinamiką, kokios tėvystės tematikos plėtojamos, kokia asmenine patirtimi dalinamasi ir kokį tėvystės įvaizdį suformuoja šių aspektų samplaika.

2) *Skatinimo nuotraukomis metodo (angl. photo-elicitation) (Mitchel, Weber 1998) tikslas* – nagrinėti tinklaraštininkų vizualines tėvystės reprezentacijas bei šiuolaikinio tėčio sampratą. Pasitelkiant nuotraukas tirti, kokiomis vaizdinėmis išraiškomis tėčiai save vaizduoja, kaip šias reprezentacijas interpretuoja, pagal kokius kriterijus daromas nuotraukų rūšiavimas į viešas tinklaraščių ir asmeninės nuotraukas.

Tyrimo organizavimas:

(1) *Kokybinė tinklaraščių turinio (angl. content) analizė.* Pasirinkta atlikti kokybinę, bet ne kiekybinę analizę, dėl išsikelto tikslo išsamiai ir pakartotinai įsigilinti į kuriamą turinį, atskleisti atramines teksto temas, analitiškai suprasti tėvystėje implikuojamas reikšmes. Šis metodas geriausiai padeda atskleisti, kaip tėčiai įprasmina ir reprezentuoja savo patirtis tekstinėmis išraiškomis. Pasitelkiant raktinius paieškos žodžius („tėtis“, „tėčio“, „tėvystė“) Lietuvoje iš viso rasta apie 16 tinklaraščių. Šiam tyrimui pasirinkta nagrinėti 14 asmeninių portalų, kurie per pastaruosius kelis

metus buvo aktyvūs (nuosekliai pildomas kuriamas turinys) (žr. 4 Priedas). Analizei pasirenkamas laikotarpis nuo 2019 metų sausio mėn. iki 2021m. sausio mėn. (imtinai). Šis laikotarpis pasirinktas, kadangi tuo metu vykdyti reikšmingi tėvystės konstrukto institucionalizacijos veiksmai. Nuo 2019m. pradėtas rengti tėvystei skirtas projektas: „PARENT: Vyrškumo normų kaita įsitraukiant į atsakingą tėvystę“, kurio metu vedami mokymai vyrams ir sveikatos sektoriaus darbuotojams, siekiant inicijuoti aktyvią vyrų tėvystę. Pasirinktas laikotarpis leidžia surinkti pakankamą duomenų masę, fiksuoti kuriamo turinio prasmes.

Kokybinė turinio analizė pradedama, atliekant tinklaraščių apžvalgą, nuo 2018 metų. Tokiu metodiniu sprendimu siekiama iširti turinio kūrimo tendencijas ir / ar pokyčius. Vėliau tekstas pradedamas analizuoti apibrėžtu laikotarpiu (2019.01–2021.01). Iš viso kokybinei turinio analizei gauta 870 tekstinių įrašų. Asmeninių portalų įrašų atranka vykdyta analizuojant tuos žodinius dokumentus, kuriuose aptariamai klausimai susiję su: a) tėvystės tematika, samprata, praktikomis; b) vyriškumu; c) šeiminiu gyvenimu; d) nesusiję su komercinio pobūdžio tikslais, nėra įtraukiamos reklamos ar konkursai. Rezultatų pristatyme, tinklaraščių pavadinimai palikti tokie patys, kadangi turintys yra viešas. Išsikeliamas tikslas aiškiai ir preciziškai analizei, todėl žemiau pateikiami kriterijai tinklaraščių atrankai.

Tinklaraščių atranka:

- *Tinklaraščių platforma*: analizei pasirinktos trys virtualios erdvės, Instagram, Facebook ir asmeniniai portalai. Siekta apimti visas platformas, kuriose kuriami tėčių tinklaraščiai;
- *Tinklaraščių profilis*: tirtas tik viešas ir atvirai prieinamas socialinis turinys;
- *Tinklaraščių kūrėjų lytis*: tirti tinklaraščių kūrėjai, kurie yra vyrai;
- *Tinklaraščių kūrėjų skaičius*: atrinkti tinklaraščiai, kurių autoriai yra keli vyrai / vienas vyras;
- *Vaikų turėjimas*: tinklaraščių autoriai turi vieną / kelis vaikus;
- *Tinklaraščių turinys*: atrinkti tik tie tinklaraščiai, kurių pagrindinė tema / viena iš plėtojamų temų yra tėvystė;
- *Tinklaraščių formatai*: analizei pasirinkti tie tinklaraščiai, kuriuose dominavo verbalinė informacija;
- *Auditorijos dydis*: nekelti reikalavimai auditorijos dydžiui. Tėčių tinklaraštininkų fenomenas yra naujas reiškinys Lietuvoje, todėl į tyrimą siekta įtraukti, kuo daugiau atvejų;
- *Turinio atnaujinimas*: dėl minėto tėčių tinklaraštininkų atvejo naujumo, neapibrėžiamas tikslus turinio atnaujinimo laikotarpio dažnumas. Atrinkti tie tinklaraščiai, kurie pastarųjų metų laikotarpyje buvo aktyvūs, dalinosi kuriamą informaciją.

Siekiant išvengti kokybinei turinio analizei būdingų kritikų ir trukumų (neaiški eiga, subjektyvumas, patikimumo ir pagrįstumo trūkumas) tyrimo žingsniai bei struktūra organizuota remiantis Graneheim su Lundman (2004) turinio apdoravimo principais. Šių autorių metodinės idėjos jau yra pritaikytos analizuojant tėčių tinklaraščių³⁴ turinį. Remiantis autorių pateiktomis gairėmis, išgryninti duomenų analizės etapai: 1) Skaitant tinklaraščių tekstus, pirmiausiai jie suskirstomi į tematinius ir reikšminius blokus, kuriems priskiriami bendresni konceptualūs sprendimai – kodai; 2) Sukoduotos vietos (sakinys, pastraipa) laikomos analizės vienetais. Kodai pasirenkami, kuo aiškesni, tai yra atpažįstami ir pakartotinai išskiriami; 3) Gauti kodai, pagal išryškėjusias temas, agreguojami į subkategorijas ir galiausiai į aukštesnio lygmens atramines kategorijas; 4) Sudarius pagrindines kategorijas, jos reikšmiškai susiejamos ir išvedamos temos; 5) Galutinių temų ir kategorijų sąsajos vizualizuojamos sudarant kodų medžius. Analizės metu vyko nenutrūkstamas judėjimas pirmyn ir atgal, tarp teksto kodų, subkategorijų ir kategorijų. Rašomos atmintinės (memai). Visos analizės procedūros atliekamos MAXQDA (20.0.8.versija) programoje.

(2) *Skatinimo nuotraukomis metodas*. Interviu su tėčiais atliekamas naudojant vizualų nuotraukų metodą. Siekiant apimti skirtingas tėčių patirtis, vykdyta tikslinė tyrimo dalyvių atranka, remiantis šiais kriterijais: vaikų turėjimas (turinis vieną vaiką / kelis vaikus); socialinė tinklaraščio platforma (Instagram / Facebook); tinklaraščio aktyvumas (aktyviai kuriamas turinys / metų laikotarpyje turinys nekuriamas). Visi interviu atliekami nuotoliniu būdu, naudojant ZOOM programą. Pokalbiuose naudojamos vaizdo kameros, siekiant išlaikyti, kuo natūralesnę tarpusavio sąveiką. Vizualaus interviu žodinei analizei taikoma E. Goffmano atramų teorija ir pristatyti kodų / kategorijų išskyrimo žingsniai. Interviu išrašai analizuojami naudojant aprašomuosius ir gyvosios kalbos („*in vivo*“) kodus (Johnny 2014; 590–594). Analizė atliekama pasitelkiant MAXQDA programą. Sudaromas bendras empirinio tyrimo kodų medis (žr. 11 Priedas).

Įvadinio interviu gairės suskirstytos į keturis tematinius blokus: tėvystės viešinimo aspektas; auditorijos vaidmuo; tėvystės reprezentacijos praktikos; hibridinio vyro tėvo ir seksualizavimo elementai (žr. 5 Priedas). Atitinkamai interviu metu pirmiausiai klausiama: kas paskatino dalintis tėvystės patirtimi viešai; kokius klausimus ir temáticas tėčiams svarbu nagrinėti asmeniniuose portaluose. Toliau klausiama apie kuriamą santykį su auditorija, koks yra trokštamas ir realus tinklaraščių skaitytojas. Gilinamasi į tai, kaip vyrai pasitelkia vaizdus savęs kaip tėčio reprezentavimui. Nagrinėjami klausimai susiję su šiuolaikinės tėvystės samprata, kaip apibūdinamas idealus tėtis Lietuvoje, kaip patys vyrai atlieka tėviškas praktikas, kaip tai (ne)susiję su hibridinio ir

³⁴ Graneheim ir Lundman (2004) kokybinė turinio analizė pritaikyta pirmą kartą tėčiais tampančių tinklaraštininkų tyrime. Nuoroda į tyrimą: Asenhed, L. et. al. 2013. „Becoming a father is an emotional roller coaster – an analysis of first-time fathers' blogs“, *Journal of Clinical Nursing*, vol. 23, 1309 – 1317.

seksualizuoto tėčio aspektais. Prieš kiekvieną interviu su informantu, yra perskaitoma didžioji dalis jo asmeninio portalo turinio. Taip yra pasiruošiama pokalbiui, pateikiami adaptuoti klausimai.

Skatinimo nuotraukomis tyrime vaizdai naudoti siekiant sužadinti tyrimo dalyvių pasakojimus ir prisiminimus. Remiantis šiuo metodu, tiriamasis pats įgalinamas nuspręsti, kokios nuotraukos jam svarbios, todėl savo pasirinkimais ir nuotraukų interpretavimais, atskleidžia savęs, kaip tėvo, reprezentavimo atramas. Tiriamasis papasakoja, kas slypi už nuotraukų, ko jose „nesimato“ ir kokie vizualiniai simboliai, jam kaip tėčiui, reikšmingiausi. Kitaip tariant, tiriamieji patys sukuria nuotraukose slypinčius tėvystės naratyvus ir artefaktų reikšmes. Įprastai verbaliniai pasakojimai pasižymi linijiniu informacijos perdavimu, o vaizdinių resursų įtraukimas leidžia tiriamiesiems perteikti visumą. Gaunami turtingesni tyrimo duomenys. Darbe remtasi perspektyva, jog vizualus dokumentas nėra neutralus darinys, priešingai, tai tam tikras konstruktas, galintis reprezentuoti atitinkamą žinojimą susijusį su vyriškumu bei tėvyste. Interviu metu tiriamųjų prašoma pasiimti jiems kaip tėčiams reikšmingiausias nuotraukas. Pagrindinis metodo klausimas: „*Prieš mūsų susitikimą prašiau atsinešti jums kaip tėčiui reikšmingiausias nuotraukas. Prašau papasakokite apie šį savo pasirinkimą, ką jums reiškia šios nuotraukos?*“. Klausama, kokie tėvystės / vyriškumo aspektai išryškėja nuotraukose, ar šias nuotraukas keltų į savo tinklaraštį, kokiomis nuotraukomis įprastai dalinasi su tinklaraščio auditorija, kaip vykdomas nuotraukų rūšiavimas į viešas ir asmenines.

Siekiant atskleisti tėvystės seksualizavimo praktikas, informantų atsakymai sužadinami pačiam tyrėjui pateiktus atrinktą nuotrauką. Interviu metu panaudojamas teorinėje dalyje pristatytas *Man and Baby* (1980m.) plakatas. Ši nuotrauka pripažįstama kaip tėvystės seksualizavimo vizuali išraiška, todėl panaudojama analizuojant, kaip Lietuvoje tėčiai tinklaraštininkai šį vizualų dokumentą interpretuoja. Tėčiams pateikiama nuotrauka klausiant: „*Gal galite apibūdinti šio vyro tėvystę? Kokius aspektus išskirtumėte?*“. Nuotrauka naudojama skatinti tėčių pasakojimus apie seksualizavimo praktikas. Gilinamasi ar / kaip tėčiai seksualizavimo aspektus atpažįsta, patys patiria.

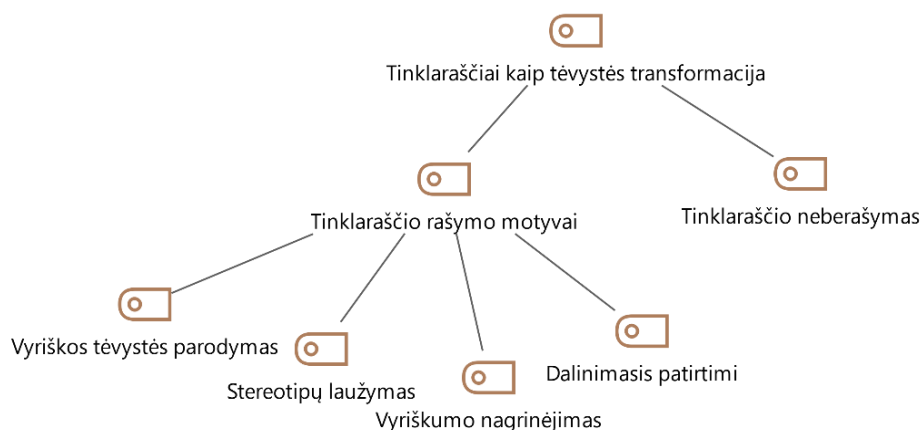
Po interviu atlikimo, tėčių prašoma pasidalinti į interviu atsineštomis nuotraukomis tyrimo tikslams. Laikantis vizualių dokumentų nagrinėjimo etikos principais (Wiles et al. 2008), buvo gautas raštiškas tiriamųjų sutikimas (elektroniniu parašu), naudoti pateiktas nuotraukas analizei ir galutinėje ataskaitoje. Jei nuotraukoje yra keletas asmenų, tiriamasis gavęs pastarųjų leidimą, pateikia nuotraukas tyrėjui. Informantai patys atrinko nuotraukas, kuriomis nori pasidalinti tyrimo tikslais. Remiantis išskirtomis vizualumo etikos rekomendacijomis, nuotraukose asmenų veidai yra nuasmeninami, užretušuojami, naudojamas nespaltotas nuotraukų fonas, tam, kad papildomai neutralizuoti aplinką, padaryti ją mažiau atpažįstamą (Wiles et al. 2008; 22–24). Nuotraukų apdorojimo ir anonimizavimo darbai vykdomi su Adobe Photoshop CC 2019 programa (žr. 12 Priedas).

Empirinių tyrimų ribotumai ir privalumai: *Privalumai:* atliekama kokybinė tinklaraščių turinio analizė leido išsamiai susipažinti su tėčių kuriamu turiniu, išskirti vystomas tėviškas temas bei identifikuoti, kaip tėčiai save supranta ir nori, kad juos suprastų kiti. Kokybinis interviu įtraukiant nuotraukų metodą, padėjo atskleisti tinklaraščių turinyje nutylimus ar neaptartus aspektus. Interviu metu tiriamieji perteikė vaizdines tėvystės išraiškas, todėl pagilino temos išsamumą, vaizdai suteikė papildomos informacijos, skatino tiriamųjų pasakojimus.

Trūkumai: atliekant kokybinę turinio analizę kyla sunkumų dekoduoti asmeninių portalų kūrėjų implikuojamas reikšmes, dviprasmiškumus. Dėl apibrėžto tinklaraščių turinio analizės laikotarpio, dalis informacijos prarandama. Interviu atlikimas taip pat turėjo trūkumų. Visi interviu buvo atlikti nuotoliniu būdu. Sunku kontroliuoti tiriamųjų aplinką, sutelkti tyrimo dalyvių dėmesį į pokalbį, pašalinti aplinkinius trikdžius (naudojimas telefonu, socialiniais tinklais, triukšmas aplinkoje, šalia esančių vaikų blaškymas ir pan.).

4.3. Tyrimo rezultatai

4.3.1. Tinklaraščiai kaip tėvystės žymių transformacijos platforma

6 pav. Tinklaraščių kūrimo motyvų kodų medis

Tinklaraščiuose viešai aprašomos vyrų tėvystės patirtys gali transformuoti nusistovėjusius lyčių įvaizdžius. Tėčiai, kaip socialinė grupė, gali kolektyviai reaguoti, priešintis ir prisidėti prie šiuolaikinių tėvystės ir vyriškumo sampratų formavimo. Siekiant atskleisti kaip ir kam tėčiai pasitelkia savo tinklaraščius, interviu metu su *blogeriais* aptariami asmeninio portalo rašymo motyvai ir tikslai. Taip pat atsižvelgiama į tinklaraščio neberašymo ar mažesnio aktyvumo priežastis.

Vyriškos tėvystės rodymas. Pirmasis ir daugiausiai tyrimo dalyvių minėtas tinklaraščių rašymo motyvas yra noras atskleisti vaikų auginimo ir šeiminio gyvenimo aspektus „vyrų lupomis“. Pastebima, kad tėčių „balso“ tiesiog nėra (Inf.Nr.2), visa informacija apie tėvystę yra orientuota į moteris. Daugiausiai yra kalbama apie motinos ir vaiko ryšį, mamos vaidmenį vaiko gyvenime, o

apie vyrus tokios informacijos stinga. Internetinėje sferoje galima aptikti daug susikūrusių mamyčių tinklaraščių, o vyriškų tėvystės portalų mažai: „<...> yra pilna mamyčių, yra Vilniaus mamytės, Utenos mamytės, Klaipėdos mamytės ir lyg šiolei mažai matau su tėčiais susijusių dalykų“ (Inf.Nr.3). Išsikeliamas tikslas viešai pasidalinti asmenine patirtimi būnant vyru tėčiu bei užpildyti informacinę spragą tėvystėje: „<...> Facebook ar kažkur kitur vis pasidalinti tokiom trumpom istorijom norėjosi ir paskui pagalvojau o kodėl gi ne pradėjus to tinklaraščio facebooke, nes aaa mačiau poreikį, nes (3s) nes apie mamystę, tai labai daug įvairiausių ir žurnalų, ir tų pačių tinklaraščių pilna, o vat, kas tėčiams būtų skirta, tai vat nebuvo. Arba kiek aš kiek googlinau net neradau, tai norėjosi užpildyti tą nišą ir būti vienam iš pirmųjų“ (Inf.Nr.4). Tinklaraščių pavadinimuose tikslingai pasirenkama naudoti sąvoką „tėtis“, tai yra laikoma „marketinginiu triuku“ atkreipiančiu skaitytojų dėmesį, jog apie tėvystę rašo būtent vyras (Inf.Nr.2).

Stereotipų laužymas. Asmeniniai tinklaraščiai rašomi siekiant panaikinti su tėvyste ir vyriškumu siejamus stereotipus. Viešai dokumentuoti apie tėvystę motyvuoja noras priešintis nusistovėjusiam manymui, jog vaiku rūpinasi tik mama, o tėtis dirba. Norima sugriauti mitą, kad vaikų auginimas yra išskirtinai moterų reikalas.: „<...> šabloniškas vaizdas, kad tėvas dirba, mama augina ir ugdo, tai pasikartosiu noriu tą stereotipą naikinti kažkiek, aš skaitau, kad šeimoje yra lygiaverčiai ir mes kartu auginame tą vaiką ir abu dedame panašiai pastangų“ (Inf.Nr.3).

Informantai nori transformuoti stereotipinį vertinimą, jog vyrai yra prastesni tėvai nei moterys. Pasitelkiant savo asmeninį pavyzdį siekiama parodyti, kad tėčiai gali būti tokie pat geri kaip ir moterys motinystėje. Informantas nr.7 nusprendė viešai dokumentuoti savo tėvystės patirtis pasiėmus vaiko priežiūros atostogas, demonstruojant, kad vyrai geba rūpintis mažamečiais vaikais. Dienoraščio tipo įrašais bandoma parodyti „kaip čia viskas smagiai einasi“, skatinti kitus vyrus nebijoti išeiti vaiko priežiūros atostogų: „<...> stereotipų laužymas, kad vyrai tėčiai su jais viskas gerai, užaugins tuos vaikus, ir jie nebus, būna klausai laidas apie tėvystę ir sako, kad tėvų užauginti vaikai būna agresyvesni, ten labiau užsisklendę, nes juos auklėjo labai vyriškai vyrai, tai misija tokia, kad nėra taip, kad viskas čia gerai“ (Inf.Nr.7).

Kitas tyrime minimas stereotipas yra tėvystės tapatinamas su sunkiu ir gąsdinančiu darbu, apimančiu nuolatinės bemiegės naktis. Tėvystė gali būti klaidingai interpretuojama, kaip „savęs praradimas“, nebeturėjimas laiko sau ir asmeniniams pomėgiams. Tiriamieji nori parodyti, kad tėvystė pozityvi, paprasta, linksma, suteikti džiaugsmo: „Parodyti, kad tėvystė nėra sudėtingas procesas, o, kad tėvystė gali džiuginti ir, kad mes irgi galime bendrauti ir turėti ryšį su vaikais, galime leisti laiką ir pramogauti su vaikais ir džiaugtis ta tėvyste“ (Inf.Nr.3).

Tinklaraščiai naudojami priešinantį manymui, jog aktyviai įsitraukti tėvystę yra nevyriška. Informanto nr.5 nuomone, tinklaraščius rašantys vyrai turi būti drąsūs, jiems turi nerūpėti skaitytojų ir aplinkinių nuomonė apie jį kaip vyrą: „<...> didžiausia stigmą tą darant, kad tu gali likti nevyriškas

arba čia mano asmenišką reikalą arba aš tai jaučiu iš visuomenės, kad tai galėtų būti taip. Neturiu nieko paremta viso šito reikalo, čia prielaida, tai žiūrint iš tos perspektyvos, gal reikia drąsos tai daryti, tėčiams kuriems rūpi ir nerūpi. Rūpi santykis su vaiku ir kurie nori dalintis tuo reikalu ir tie, kuriems labai nerūpi, ką apie jį pasakys kiti, nes nu to pykčio begalinio yra daug“ (Inf.Nr.5).

Suvokiama, kad tinklaraščius rašantys vyrai neatstovauja visos tėčių daugumos. *Blogeriai* Lietuvos kontekste yra laikomi „*new normal*“ (Inf.Nr.5). Tačiau tinklaraščio rašymu norima parodyti, kad vyrų įsitraukimas į tėvystę neturėtų būti laikomas naująja norma. Tai turi būti savaime suprantama. Norima dalintis gerosiomis patirtimis, normalizuoti vyrų įsitraukimą į tėvystę (Inf.Nr.2).

Tėčių bendruomenės kūrimas. Socialinėje aplinkoje identifikavus informacijos trūkumą apie vyrų tėvystę, tinklaraščiai panaudojami aktyvių ir rūpestingų tėvų subūrimui į bendruomenę. Išsikeliamas tikslas sukurti vyrams skirtą erdvę, kurioje būtų dalinamasi patirtimi, diskutuojama ir džiaugiamasi tėvyste: „<...> išsirutuliojo ta mintis, kad kodėl nepadarius grynai tėčio klubo, kur tėvai galėtų, grynai tėčiai galėtų toje veikloje kažką daryti bendrai, turėti savo bendruomenę“ (Inf.Nr.3). Bendruomenėje tėčiai vieni kitiems gali atsakyti į rūpimus klausimus, dalintis naudinga informacija, pavyzdžiui: „kaip elgtis kai vaikas neramus, o mama jau pavargus nuo šitos situacijos“ (Inf.Nr.3). Bendruomenė gali persikelti į realius susitikimus, kuriuose rengiami tėvų ir vaikų jungiantys užsiėmimai, kadangi tėčiai įprastai nemoka elgtis su atžalomis, būti su jais be partnerių pagalbos:

„<...> problemą visuomenėje išvelgiu, kad tiesiog tėčiai nu (6s) aplinkoje drauguose, kad kartais palikti tėvą su vaiku yra problema, nes nu tėčiai nemoka elgtis, nemoka būti su vaikais, ypač mažais vaikais. Tai čia ir buvo toksai, kad kaip tik aa (6s) dalintis veikla, ką galima nuveikti su vaikais, kad ta prasme gali su jais važiuoti pramogauti ir irr įvairaus amžiaus tais vaikais, daug maž tokia idėja tema, kaip ugdyti tuos vaikus, kaip prisidėti savo pusės, nu sakykim iš tėviškos pusės į tą vaikų augimą, tobulėjimą, vėlgi stengiamės dalintis įvairias patarimais, atradimais, kad ten sakykim padarai kliūčių ruožą ir tai vaikui jau yra toksai plusas“ (Inf.Nr.3).

Tyrimo dalyvis nr.3 identifikavo, jog vyrai teigiamai ir palaikančiai priima tėčių bendruomenės idėją, tačiau į organizuojamas veiklas neįsijungia: „<...> bet kuriam vyrui pasakai, kuris turi vaikų, tai jisai sako oo labai faina, bet kada imtis kažkokių veiksmų, komentuoti ar dalintis savo įspūdžiais nelabai linkę jie yra“ (Inf.Nr.3). Tokiam pasyvumui įtakos turi vyrų uždarumas ir tėvystės praktiku vertinimas kaip ne pakankamai vyriškų. Tyrimo dalyviai svarstė, jog bendruomenių susikūrimas labiau tikėtinas tarp pačių tėčių tinklaraštininkų, bet ne tarp portalo skaitytojų vyrų tėčių.

Vyriškumo nagrinėjimas. Kaip tinklaraščio rašymo motyvas išskiriamas viešas vyriškų klausimų nagrinėjimas. Trūksta informacijos ir žinojimo susijusio su vyrų vyriškumu. Tyrimo dalyvis nr.4 teigė, jog viešojoje erdvėje psichologai pasakoja, kas nėra tikras vyras, dekonstruojami stereotipai ir posovietinis vyriškumas. Pasakojama, kad vyras neturi būti bejausmis, keiktis nuolatos ir vien uždirbti pinigų. Tačiau kyla klausimai „ką į to vietą pastatyti“. Lieka neaišku, koks turi būti

šiuolaikinis vyras. Todėl tinklaraščiai pasitelkiami kaip erdvė, kurioje vyrai rašo kitiems vyrams, bandant atrasti vyriškumą: „<...> *Kaip atrasti savo vyriškumą, kuo tu gali būti kaip vyras naudingas kitiems, artimiesiems ir panašiai. Bet tai yra svarbu, vyriška tapatybė yra svarbu gyvenimo dalis, tai kažkaip norėjosi gal būt, vien čia užpildyti spragą, kad yra vyras, kuris štai rašo irr ir jums kitiems vyrams, kurie turi vaikų, kurie nori susilaukti, kurių žmonos ar draugės laukiasi*“ (Inf.Nr.4)

Tinklaraščiuose norima nagrinėti vyriškumo temas, kadangi jos susijusios su tėvystės vaidmeniu. Informantas nr.1 mano, jog „būti tėvu tai yra nuotykis, o būti vyru tai yra iššūkis“, todėl reikalinga į vyro ir moters santykius pasižiūrėti iš vyro pozicijos, papasakoti kaip vyrai vertina šeimą, partnerystę, lyčių skirtumus ir požiūrį į meilę: „<...> *reikėtų ir į vyro ir moters santykius iš vyro pozicijos, tai va čia yra antra dedamoji, irr irr tokias temas stengiuosi, kaip čia pasakyt, paliesti ir pagvildinti, nes aš matau yra labai didelis netolygumas požiūriu ir netgi minčių kaip santykius mato vyrai ir kaip santykius mato moterys*“ (Inf.Nr.1).

Dalinimasis patirtimi. Tyrime pastebėta, jog tinklaraščio rašymą inicijuoja noras pasidalinti profesinėje veikloje arba savanorystėje sukauptu žinojimu apie vaikų auginimo metodus („pagarbios tėvystės filosofija“), santykius partnerystėje ir šeiminių gyvenimą. Tinklaraštis tampa interaktyvia platforma dalintis žiniomis, patirtimis ir rekomendacijomis su kitais tėčiais: „<...> *prieš dešimt metų pradėjau savanoriauti kartu su žmona šeimų universitete <...> tai mes patys paskaitas vedėm santykių klausimais, seminarus vedėm, aišku lygiagrečiai dalyvavom šeimų universiteto veiklose. Tai tikrai žinių ir patirčių buvo sukaupta daug, šeima mes esam penki <...> teminės žinios, kuriomis norėjau pasidalinti vienoda ar kitokia forma*“ (Inf.Nr.1)

Tinklaraščio neberašymas. Visuomenę ištikusi pandemija ir įvestas karantinas yra įvardijami kaip priežastys, laikinam tinklaraščio veiklos sustabdymui, kadangi tėčiai nebegali dalyvauti bendruomenės organizuojamuose susitikimuose. Visiškam tinklaraščio neberašymui įtakos turi padidėjęs darbo krūvis, užimtumas, ilgai užtrunkantis teksto rašymo procesas. Privatumo stoka, taip pat įvardijama kaip priežastis, neberašyti tinklaraštį. Norima atsitraukti nuo viešosios erdvės, šeimos kasdienybę pasilikti sau, tam, kad jos niekas nematytų ir nevertintų (Inf.Nr.4). Tinklaraščio rašymo / nerašymo sprendimui įtakos turi partnerės, kurios vienu atveju gali pasiūlyti vyrams rašyti asmeninį *blogą* arba inicijuoti tinklaraščio neberašymą (Inf.Nr.4). Šeimos gyvenimo dokumentavimas laikomas ne vieno tėčio „reikalas“: „<...> *kažkokie vaikų pasakymai, abejonės, išdaigos arr baimės, nu man atrodo juokinga ir tikrai norisi pasidalinti, bet paskui pagalvoju, kad nuu (6s) vis tiek šeima yra ne mano vieno reikalas ir kartais žmona duodavo pastabų, kad nu žiūrėk čia apie mane nereikėjo šito rašyt*“ (Inf.Nr.4).

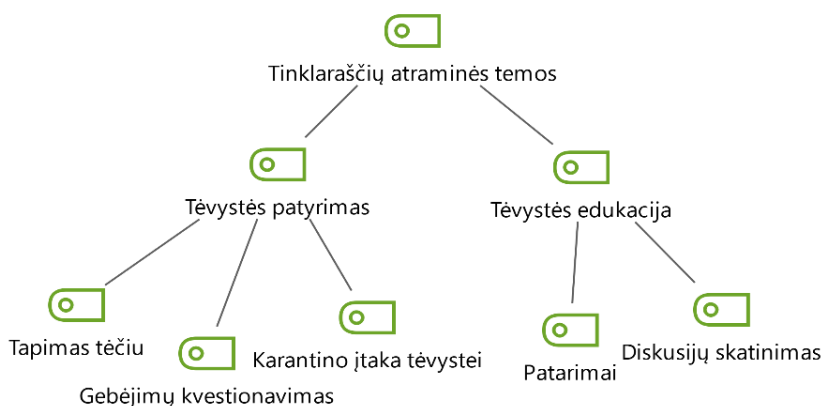
Apibendrinant, informantams idėja rašyti tinklaraščius kyla dar prieš vaiko gimimą arba jau vaikui gimus, kuomet susiduriama su vyriškos tėvystės informacijos stygiumi, norima pasidalinti savo patirtimi, žiniomis arba realizuoti kūrybinį tekstų rašymo poreikį. Tinklaraščiai rašomi

tikslingai, turint savitus motyvus. Tėčiai nori parodyti, jog vyrai taip pat gali auginti vaikus. Pasitelkiant tinklaraščius užpildomi vyrų tėvystės ir vyriškumo reprezentavimo trūkumai viešojoje erdvėje. Asmeniniai portalai, kaip interaktyvi erdvė, panaudojami transformuoti tėvystės sampratą. Priešinamasi nenorimiems ar nepalankiems stereotipiniams vyrų tėčių vertinimams, kurie pakeičiami naujai sukonstruotais tėvystės įvaizdžiais. Tai kaip transformuojama vyrų tėvystė, aptariama sekančiame skyriuje, pateikiant kokybinės tinklaraščių turinio analizės rezultatus.

4.3.2. Tėvystės naratyvai tėčių tinklaraščiuose ir jų atraminės temos

Šiame skyriuje aptariami tekstiniai tinklaraščių turinio duomenys. Remiantis E. Goffmanu, kalba ir kalbėjimas turi savo vietą socialiniame pasaulyje, todėl nėra neutralūs faktiniai teiginiai. Kalba atspindi naudojamas interpretacines schemas (atramas) ir joms suteikiamas reikšmes (tonacijas). Atramos struktūrizuoja tinklaraščių verbalinius pasirinkimus ir nurodo priklausymą atitinkamai socialinei tikrovei. Parodoma, kokiai interpretacinei vyro tėvystės atramai suteikiamas „tikrumo“ statusas. Pasitelkiant tekstą tėčiai atrenka, ką papasakoti apie save, todėl iš principo ne teikia informaciją, o ją konstruoja dramaturgine prasme. Tėčių asmeninių portalų turinys apima atramines tėviškas temas ir greta vystomus tėvystės naratyvus.

4.3.2.1. Tėvystės atraminės temos

7 pav. Tinklaraščių atraminių temų kodų medis

Tėvystės patyrimas (1) tapimas tėčiu. Analizei atrinkti tėčių tinklaraščiai savo tekstinėmis išraiškomis daugiausiai reprezentuoja kasdienio gyvenimo aprašymą. Tai rodo, jog norima atskleisti, kaip atrodo kasdienė vyriška tėvystė. Patirtys tinklaraščių turinyje yra nuolat atnaujinamos ir pateikiamos chronologiniu būdu. Todėl dalyje tinklaraščių tėvystės patyrimas, pirmiausiai, dokumentuojamas aprašant įvykusį perversmą – tapimą tėčiu. Viešai dalinamasi psichologiniais išgyvenimais, kilusiu nerimu, stresu ir baime, sužinojus apie partnerės neštumą:

„Bijojau, kad nemėgsiu, nemylėsiu, būsiu blogas tėvas ir panašiai. Visos šitos mano dvejonės tęsėsi iki pat tos dienos, kuomet jau žmona pradėjo gimdyt. Tada mano baimės ir dvejonės išaugo kelis kartus. Ne, bėgti ir viską palikti tikrai negalvojau. Net mintis tokia nekilo. Visą laiką sukosi mintys „kaip bus, kaip bus, kaip bus...“ (Barzdoto tėčio užrašai)

Tekstuose išryškėja tėčių noras dalyvauti vaiko gimdyje, kuriame vyras atlieka „moralinio palaikytojo“ funkciją. Jis dalyvauja visame procese, laiko partnerę už rankos, jai paduoda vandens. Įvykio centre lieka partnerė ir naujagimis, o tėtis, kaip stebintis veikėjas, aprašo savo vidinę sumaištį, badymą nenualpti ir didelį nuovargį. Dalis tėčių dalinasi asmeninėmis patirtimis, perduoda „instrukcijas“ bei rekomendacijas kaip kitiems vyrams sėkmingai išbūti gimdymo metu:

„1) Jokiais būdais nepamirškite sukrauto naujagimio kraitelio <...> 2) Su vaiko mama iš anksto aptarkite viską ko ji nori, ko nenori <...> 3) Nesėdėkit ir neskrolinkit telefone kol žmona/draugė sarėmiuose 4) Būkit pasiruošęs, kad viskas gali tęstis ilgai, bet pats stumimas gali užtrukti ir viso labo pusvalandį. Tai tikrai būtų nesmagu, kad išvažiuojat kur pavalgyt, o kol laukiat mcdonalds eilėj tampat tėčiu 😊 <...> Naudingi galime būti tik palaikant mamas, padedant skaičiuoti laiką tarp sarėmių ar duodami vandens“ (Brolandas).

Tapimas tėčiu vertinamas kaip reikšmingas perversmas, keičiantis gyvenimo ritmą. Atsiranda daugiau psichologinio ir fizinio nuovargio dėl bemiegių naktų, kylančio streso, nežinios ir naujovių: *„<...> prasidėjo tėvystė su bemiegėm naktim, stresu ir nežinojimu kaip ir ką daryt, su sauskelnėm pilnom šūdu. Po truputį visko mokėmės, sužinodavom ką nors naujo. Buvo ir sunkių dienų, pykčių“* (Barzdoto tėčio užrašai). Tėčiai rašo ir apie pakitusias asmenines savybes, prioritetus, kinta požiūris į moteris, tampama mažiau savanaudišku, gerbiami visi asmenys esantys tėvais, atsiranda daugiau kantrybės (Brolandas). Vyrams tėvystė tampa gyvenimo tikslu: *„Tapus tėčiu <...> mano tikslai gyvenime paprastesni: būti tokiu žmogumi, kad vaikai matydami mane augtų laisvi ir be kompleksų, ir, kad ryšys tarp mūsų būtų toks, jog vaikai galėtų drąsiai ir atvirai kalbėti su manimi“* (Brolandas). Tuo pačiu po vaiko gimimo tėčiui gali trūkti dėmesio, jis gali jaustis nebesvarbūs, nuėję į antrą planą, mažiau mylimas partnerės, jausti konkurenciją su savo vaiku (Esu tėtis). Tinklaraščiuose aprašomas tapimas tėčiu pabrėžia, jog vyrams tai yra svarbu ir kaip jie tai patiria iš vyriškos perspektyvos.

(2) gebėjimų kvestionavimas. Perversmas į tėvystę atspindi vyrų nepasitikėjimą savo asmeniniais gebėjimais. Mama vertinama, kaip natūraliai ir greitai įsijaučianti į naują tėvystės vaidmenį, o tėčiams tai reikalauja pastangų ir kelia daugiau iššūkių. Norint turėti artimą ryšį su vaiku, tėčiams reikia dėti tam pastangas, dirbti ir mokytis. Vyrai mokosi įgūdžių iš partnerių ir seka jų pavyzdžiu. Tačiau suvokiama, kad tėčio vaidmuo yra daugiau antrinis: *„Kad ir kiek stengiuosi dalyvauti vaiko gyvenime, kritiniais atvejais vaikas vistiek bėga pas mamą“* (Esu tėtis). Dėl nepasitikėjimo savo gebėjimais ir mažesnio įsitraukimo (nei mama) į vaikų rūpybą, keliami klausimai *„ar tikrai esu geras vyras? Ar esu geras tėtis?“* (Esu tėtis).

Vyrai nepasitiki savo sugebėjimais užmigdyti vaiką: „<...> Užmigo, bet kažkaip turėjau nuojautą, kad prabus kažkada, nes ne žmona migdė, o aš“ (Barzdoto tėčio užrašai). Bijoma, ar tėčiui pavyks tinkamai laikyti kūdikį rankose: „Pirmą mėnesį turėjau neapsakomą baimę išmesti mažę iš rankų, todėl kai laikydavau ant rankų, dariau tai virš lovos. Na, kad minkštai nukristų jeigu ką. Laimei, nei karto jos nenumėčiau ir mano baimės neišsipildė.“ (Barzdoto tėčio užrašai). Dalinamasi frustracija sužaloti trapų kūdikį, bijoma nesuprasti verkimo priežasčių, nerimaujama kaip naktį neužgulti ir neuždusinti vaiko, kaip jį / ją prižiūrėti, kad neužspringtų (Brolandas). Keliami klausimai ar tėčiui pavyks finansiškai išlaikyti vaiką, gaminti maistą, išeiti su vaiku pasivaikščioti. Tinklaraštininkai savo gebėjimus gali kvestionuoti dėl neturėto tėviško pavyzdžio: „<...> iki pat pilnametystės, vis kontempliuodavau, o jeigu kažkada turėsiu sukūręs savo šeimą, kokia ji bus? Koks aš būsiu? Ar sugebėsiu būti geras tėtis, kai neturėjau vyriško pavyzdžio šalia?“ (Tėtis pasakorius). Vyras neįgyja „tėviškų pamokymų“, jaučia tam tikras žinių spragas, apgailestauja dėl vaikystėje nesukurto ryšio su savo tėvu (Esu tėtis). Tinklaraščiuose reprezentuojamoje tėvystėje išlaikomas nuolatinis sąlytis su mama, kuri palieka „atmintines“ kaip ir ką daryti pasilikus su vaiku. „Barzdoto tėčio užrašuose“ dalinamasi patirtimi pirmą kartą pasilikus vienam su vaiku:

„<...> manęs laukė iššūkis. Keli mėnesiai iki jo, žmona pradėjo mane ruošti jam <...> Koncerto dieną žmoną apėmė didžiausia panika, kad buvo beveik persigalvojusi eiti į koncertą <...> Galvojau – grįšiu namo ir turėsiu isterijos priepuolį kaip kažkada. Vienintelis išsigelbėjimas buvo tai, kad mažė mašinoj beveik visada užmiega. <...> Galvoju, blemba, jeigu dabar grįšiu namo, jai bus per mažai miego. O stovinčioje mašinoje ji greitai prabunda, jeigu neįmigusi. Todėl nusprendžiau pasivažinėti <...> Viso: 38,5km. Paskui dar kieme prastovėjau gerą pusvalandį, kol mažė išsimiegojo“

Svarbu pabrėžti, jog nors tirti tinklaraščiai aprašo vyro tėvystę, tačiau aktuali išlieka motinystė, dėl teksto turinyje daromų nuorodų į „žmona“, „mama“ (žr. 9 Priedas).

(3) karantino įtaka tėvystei. Atraminėse tinklaraščių tematikose, atsiskleidė pandemijos įtaka tėvystei. Vyrai tinklaraščiuose dalinasi, kaip dėl karantino sąlygų, negalėjo dalyvauti partnerės neštumo apžiūrose ir pačiame gimdyne (Aš tėtis). Įprastos kasdienės tėviškos praktikos įgauna daugiau sąsajų su baime: „<...> paprastas išėjimas pasivaikščioti gali būti lydimas streso, baimės ir galvojimo, kur eiti, kad nieko nesutiktume, nieko neliestume“ (Barzdoto tėčio užrašai). Karantinas gali būti tapatinamas ir su teigiamais padariniais, tokiais kaip galimybė geriau pažinti savo vaikus, atpažinti jų gebėjimus, skirti jiems daugiau laiko: „Kartu su žmona kalbėdami apie 2020 metus, bendrai nutarėme, kad tiek pirmas, tiek ir antras karantinas mums leido gerokai lengviau adaptuotis prie naujos kasdienybės. Kai iš esmės visas dėmesys keliauja kleckui, kai laiko mums su žmona lieka vis mažiau, bet viskas vardan mažosios princesės. 🤗“ (Tėtis pasakorius)

Tėvystės edukacija (1) patarimai. Tinklaraščių turinį sudaro dalinimasis tėvystės patarimais, įsisąmoninat, jog vyrams reikia mokintis būti tėčiu. Dalinamasi mokamaisiais straipsniais, auklėjimo

filosofijomis ir metodikomis, kaip greičiau užmigdyti vaikus, ką pirmaisiais mėnesiais vaikams duoti valgyti, kaip juos geriausiai auklėti, kada vaikams reikia sakyti „negalima“, kaip išlaikyti motyvaciją tėvystėje, kokia tėvo svarba vaiko gyvenime, kaip skirti kokybiško laiko vaikams, o galiausiai kaip būti naudingu tėčiu, kuris nenusigręžia, o padeda mamai:

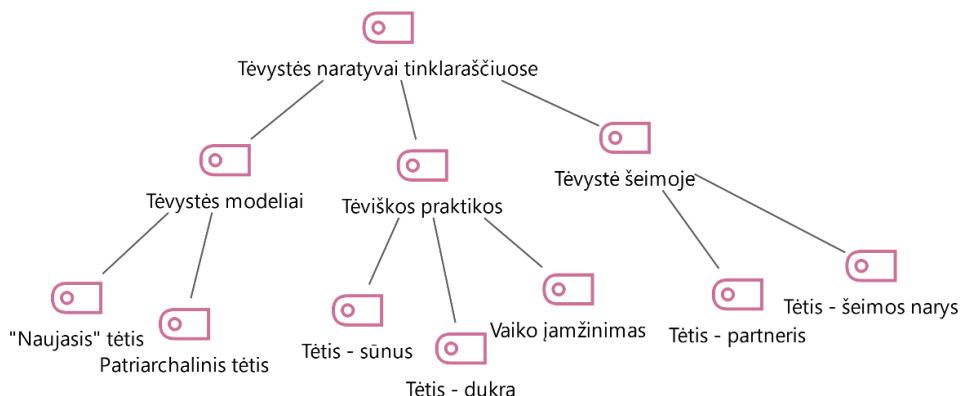
„👉 Skirt kokybiško laiko tik dviese su vaiku. Jūsų ryšis nuo to tikrai stiprės ne tik su vaiku, bet ir su partnere, kadangi ji turės laiko ir sau. 👉 Nežiūrėti į kažkokį "darbą" kaip į bausmę. Esu skaitęs postą kaip viena mama skundėsi prastu ryšiu tarp vaiko ir tėvo, o jis grįžęs po darbo atsisako išeit su vaiku dviese į lauką pasivaikščioti, nes yra pavargęs. 👉 Kurti savo asmenines tradicijas su vaiku. Tai gali būti ėjimas kartu į parką, pusryčių kartu valgymas, sakymas už ką esi dėkingas gyvenimui ir t.t. 👉 Kalbėtis su jais nuo pat gimimo. Čia dažna klaida, kad pradėdama šnekėti su vaikais daugiau, tik jiems pradėjus kalbėti. (Brolandas)

Skaitytojai vyrai tėčiai, mokomi tvarkyti namus, pasirūpinti maistu, duoti laisvo laiko mamoms, nebijoti patiems savarankiškai priimti sprendimus, keisti sauskelnes, daryti viską, ko paprašys partnerė. Kviečiama įsijausti į mamos rolę ir geriau suprasti jų patirtis.

(2) diskusijų skatinimas. Šalia patarimų tėčiai skatina dalintis asmeninėmis patirtimis. Keliami diskusiniai klausimai, kas vaikams patinka, ką galima su jais nuveikti, kaip kiti tėčiai išgyvena ir išbūna sunkias vaikų auginimo situacijas, kokias baimes patiria. Tai diskusijos, kurios suteikia žinių apie vaikų auginimą ir kitų tėčių patirtis. Kitu atveju, keliamos diskusijos ne žinojimui kaupiti, o bendrystei demonstruoti. Prašoma pasidalinti, kaip renkami vaikų vardai, kokie vaikų pirmieji žodžiai, įvykę linksmi nutikimai ir nėsčiųjų norai: „Pasidalinkite prašau komentaruose savo ar savo žmonos, draugės keisčiausiais norais nėštumo metu. 🤔🤔“ (Tėtis S.)

Tinklaraštyje nagrinėjamos tapimo ir buvimo tėčiu atraminės temos, dokumentuojant kasdienį tėvišką gyvenimą. Tapimas tėčiu siejamas su nėštumo ir gimdymo etapais, kurie sąlygoja asmeninio gyvenimo perversmą. Tėvo vaidmuo tampa centrinis. Tai rodo vyraujančias „naujojo“ vyriškumo atramas, tėvystę laikant reikšminga vyriško gyvenimo dalimi. Tinklaraštyje tėvystei suteikiamos tokios tonacinės reikšmės, kurios suponuoja, jog vyrui reikia mokytis tam, kad taptų geru tėčiu. Intensyviai mokomasi tėviškų praktikų, kaip būti vienam su vaiku, juo rūpintis. Sukauptas žinių kapitalas reprodukuojamas tinklaraštyje ir veikia kaip „tėvystės vadovas“ įgaunantis patarimų ir naudingų diskusijų formatus.

4.3.2.2. Tėvystės naratyvai

8 pav. Tėvystės naratyvų tinklaraščiuose kodų medis

Greta atraminių temų, tinklaraščiuose vystomi tėvystės naratyvai. Tai pasakojimai apie tėvystės modelius, tėčių atliekamas praktikas šeiminiame kontekste. Vyrų tėvystė tinklaraščiuose nėra ideologiškai vienakryptė, bet artikuliuojama dvejopai. Tėvystės modelis yra orientuotas į aktyviai įsitraukusio „naujo“ tėvo įvaizdį, tuo pat metu apimant „patriarchalinio“ auklėjančio tėčio poziciją. Šios interpretacinės schemas (atamos) koegzistuoja asmeninių portalų tekstuose.

Tėvystės modeliai (1) „Naujasis“ tėvas. Pirmiausia išsiskiria aktyvaus tėčio pozicija. *Blogeriai* refleksyviai kelia klausimus, koks turėtų būti šiuolaikinio tėvo vaidmuo šeimoje, kiek jis turi dalyvauti vaiko gyvenime. Atsakant į šiuos klausimus laikomasi feministinės pozicijos. Įsisąmoninama, jog vyro vaidmuo yra kintantis, todėl tėčiai turi būti pilnai ir aktyviai įsitraukę į vaikų auginimą. Mama nebeturi viena rūpintis vaikais. Neigiamai vertinami tie tėčiai, kuriems pasilikimas vienam su vaiku prilygsta bausmei. Laikantis egalitarinės mąstysenos, kritikuojamas tėčių gyrimas už menkiausius darbus, kuriuos nuolat daro motinos, bet jos nesusilaukia tokio dėmesio ar pagyrų:

„Pasatruoju metu daug galvoju, kad aktyvus tėčio dalyvavimas vaiko gyvenime yra vis dar retenybė, o tokie tėvai yra nuolat giriami. Bet faktas tas, kad vaikas juk yra tiek tėvo, tiek mamos, tad natūralu, kad abu turi pilnai įsitraukti į vaiko auginimą.<...> Laukiu tos dienos, kai įsitraukiantys tėvai į vaikų gyvenimą, dar nuo nėštumo, taps norma ir nekels tokios nuostabos (nors neslėpsiu, gauti teigiamas reakcijas visad visiems yra malonu), o ir "pateisinimų", kad "vyras tai juk pavargęs po darbo, bet per laisvadienius tikrai padeda" nebeliks! Suprantu kaip visi įpratę, kad mamos turi prižiūrėti, auginti vaikus, bet tiek pat tame turi dalyvauti ir tėčiai! O visoms mamoms, ačiū! Ačiū už tai ką darote. Jūs nusileplnot tą dažniau girdėt! 😊 #tevyste #motinyste #vaikai #tėtis“ (Brolandas)

Tekstuose aktyvaus ir feministinio tėvo laikysena išryškėja plėtojant motinystės tematiką. Aptariama su kokiais sunkumais susiduria nėščiosios, kurios dėl augančio pilvo negali pačios apsirengti, joms nepatogu: <...> *skalbti, lyginti, siurbliuoti, valyti langus, veidrodžius ir visus kitus*

darbus“ (Tėtis S). Tinklaraščiuose tėčiai ragina skirti dėmesį mamoms, joms dovanoti gėles, suprasti, kokį kilnų, trapų ir stebuklingą darbą atlieka nėščios moterys. Atkreipiamas dėmesys į pagimdžiusių moterų psichologines problemas ir depresiją (Tėtis Paulius). Tėčiai turi apdovanoti moteris nuolatinio dėmesiu, jas pagirti, paskatinti, leisti atitrūkti nuo rutinos (Tėtis pasakorius). Tačiau suprantama, jog aktyvaus tėčio vaidmuo šeimoje tiesiogiai priklauso nuo mamos ir jos pasitikėjimo. Daromas kreipinys į mamas su prašymu nebijoti palikti vaikus vyrams tėčiams:

„<...>Tėčiai kaip ir mamos, turi darbus, užima atsakingas ir aukštas pareigas, yra atsakingi, mąstantys padarai. Tad natūralu manyti, jog jais galima pasitikėti ir nereiktų bijoti palikti vaikus jų priežiūroje. 👤 <...> Mamos, pasitikėkite savo vyrais, lepinkite ir juos, net jeigu jiems pasakius komplimentą jie ir nesureaguotų, vistiek kalbėkite ir dalinkitės abipusiu ryšiu ir gerumu. 🗨️ <...> #tėtisgali #tėtisirgižmogus #mamairgižmogus #pasitikėjimas“ (Tėtis pasakorius)

Plėtojami stereotipų dekonstravimo naratyvai. Skatinama nustoti primetinėti lyčių stereotipus mamoms, tėčiams ir vaikams. Nesakyti sūnums, kad „vyrai neverkia“ ir neatiminėti iš dukrų mašinyčių sakant, kad „mergaitėms netinka“ (Papathings). Priešinamasi stereotipiniam vertinimui, kad mamos labiau myli vaikus nei tėčiai, teigiama, jog vyrai myli savo vaikus taip pat stipriai kaip ir mamos, tiesiog: „<...> meilės išraiškos būna skirtingos, meilė pasireiškia kitokiomis formomis“ (Esu tėtis). Tinklaraščio auditorijai rodoma, jog tėtis pats laužo stereotipus, ima vaiko priežiūros atostogas, kuriose geba susitvarkyti su vaiko priežiūra ir išlaikyti asmeninius pomėgius, tokius kaip sportas: „<...> Prabėgo pirmasis vaiko priežiūros atostogų mėnuo, kuris buvo kupinas naujų patirčių, atradimų ir linksmy akimirku <...> per šias pastarąsias 30 dienų sugebėjau įveikti 500 km, arba 23 pusmaratonius. Ir visus juos nubėgau kartu su dukryte Vasare, stumdamas vežimėlį“ (Bėgantis tėtis).

Aktyvios tėvystės naratyvas vystomas dėkojant savo vaikams už nuostabią patirtį būnant tėčiu, reprezentuojant bendras nuotraukas: „Ši nuotrauka man yra beveik tobula. Beveik tobula, nes žiūrėdamas į ją, mintyse matau iškart visus tėvystės plusus, viską dėl ko verta kentėti sunkius momentus, viską dėl ko verta gyventi.“ (Brolandas). Vis tik tėvystei gali būti suteikiamos tokios tonacijos, kurios nusako tėčio, kaip aktyvaus padėjėjo funkciją, dėl intencijos *prisidėti* prie vaikų rūpybos, *padėti* mamoms pailsėti: „<...> Gera būti tėčiu, gera padėti mamai“ (Tėtis pasakorius).

(2) Patriarchalinis tėvas. Antra naudojama atrama nusako tėtį, kaip vaikų moralinį mokytoją ir drausmintoją. Auklėjamoji funkcija siejama su vyro tėvyste, tekstuose nedarant tokių sąsajų su motinyste. Vyras ramiu balsu paskaito tėviškus moralus (Papathings), gali palaikyti griežtus ir auklėjančius santykius su vaikais, nustatyti vaikų pareigas, atsakomybes:

„<...> Bedu pirštu į trupinius, braukiu per dulkes. Vaikų akys didelės – jų supratimu, artėja nelaimė. Kad nelaimė būtų mažesnė sudarau grafiką – kiekvieną savaitgalį paeiliui sutvarkyti automobilį. Reikalavimas paprastas, kaip vienetinis apskritimas: KAD KIEKVIENĄ SAVAITGALĮ

AUTOMOBILIS BŪTŲ SUTVARKYTAS. <...> *veikia du dalykai: kontrolė – jie prižiūri vienas kitą skaičiuodami, kuris kiek kada valė ir apribojimas: “neišvalot automobilio – jokių pramogų, picų, kebabų ar savaitgalio filmų”* (Blogas Tėtis)

Tėviškos praktikos. Tėvystės naratyvas toliau vystomas per aprašomas tėčio ir vaiko praktikas. Detalizuojama, kaip tėtis praleidžia laiką su vaiku gamtoje, drauge piešia, imasi kūrybinių veiklų, dėlioja lego, eina pramogauti į žaidimo kambarius, sportuoja, daro advento kalendorius, eina drauge į kino salę, lygina rūbus, stebi žvaigždes, mokosi važiuoti dviračiu, eina pas gydytojus, gamina maistą: „*Pirmą kartą, kartu su dukrele kepame blynus pusryčiams 😊*“ (Esu tėtis) Tokiu vystomu naratyvu pabrėžiamas tėvo įsitraukimas į vaiko gyvenimą, gebėjimas užsiimti su vaiku. Kuomet atliekamos praktikos įtraukia ir partneres, tekstų dėmesio centre išlieka vyro ir vaiko santykis.

(1) tėtis – sūnus. Tarp aprašomų tėvystės praktikų, vyrai daro specifines nuorodas į santykius su sūnumi. Minimoms bendros tėvo ir sūnaus praktikos, tokios kaip sūnaus mokymas lyginti rūbus, vyriški tarpusavio pokalbiai, kardų gaminimas su berniuku: „<...> *Du riteriai rezga planą. Kodėl riteriai? Nes naujame video darysime kažką, kas padės išgelbėti princesę 😊👉 #šeima #family #tėtisirsūnus #fatherandson*“ (Tėtis padarė). Tėvo ir sūnaus santykiai laikomi kaip vieni svarbiausių ryšių vyro gyvenime, nes tėtis turi būti sūnaus vyriškumo pavyzdžiu:

„<...> *Tėvo ir sūnaus santykiai yra vienas svarbiausių ryšių vyro gyvenime <...> kai kūdikis virsta berniuku prasideda didžioji pažinimų, pasitikėjimo, pamokų ir sąmoningumo kelionė, kurioje šalia mažo vaiko visada turi būti jo super herojus – tėtis. Koks ateities pilietis, vyras, tėvas, žmogus išaugs labai priklauso nuo to, koks realus didvyris šalia jo buvo vaikystėje <...> Kalbinsite moteris, mokydamas flirtuoti ir tik dviese žiūrėsite lenktynes. Leisite jam pasėdėti Porsche. Klausysitės jo. Pasimušite. Bėgsite. Leisite jam laimėti ir supažindinsite su pralaimėjimu. Žaisite jo žaidimus. Bučiuosite jo mamą ir rodysite, kokia stipri yra meilė.*“ (Tėtis S).

(2) tėtis – dukra. Santykis su dukra pabrėžiamas teigiant, jog tėtis yra svarbiausias vyras dukters gyvenime ir: „*Niekas niekad nemylės merginos taip, kaip ją myli jos tėtis*“ (Brolandas). Tinklaraščių tekstuose pabrėžiamos tokios bendros praktikos, kaip meistravimas kartu su dukra, žaidimas lauke, rengiamos „dukros ir tėčio dienos“, kuomet tėtis gamina maistą savo „*gražuolei*“ (Papathings), dovanoja gėles ar leidžiasi į „tėčio ir dukros pasimatymus“:

„<...> *pirmadieniais leisdavausi į pasimatymus su savo dukra. Tiesiog važiuodavome motoroleriu kur akys mato. Kur patikdavo sustodavom, pabūdavom ir vėl važiuodavom. Pasisupdavome, suvalgydavome ledų, padainuodavome ir kartu apsikabinus tiesiog patylėdavome. Tai buvo taip neseniai, nors dabar atrodo kaip sapnas.* ❤️ *#tėtis #dukra #pasimatymas* (Tėtis S).

Svarbu paminėti, jog vaikų tapatybės ir tikrieji vardai dažniausiai nėra atskleidžiami. Yra naudojami išgalvoti vardai arba vaikai pavadinami įvairiais pakaitiniais kreipiniais, kurie tekstuose atsikartoja (žr. 10 Priedas).

(3) vaiko įamžinimas. Analizuojant aprašomas tėčio veiklas su vaiku, matyti, jog tinklaraščiai tampa skaitmenine laikmena tėviškų praktikų įamžinimui. Asmeniniuose portaluose rašomi laiško arba dienoraščio tipo įrašai skirti vaikams. Tai intymūs ir personalizuoti pasakojimai apie tėvo ir vaiko ryšį. Jie pateikiami iš skirtingų pozicijų: vienu atveju, imituotai rašoma iš vaiko perspektyvos (kaip tariamai vaikas mato tėtį), kitu atveju, iš paties tėvo pozicijos:

(1) „Iš kūdikio dienoraščio: Tėte yra juokingas. Aš jį matau retai. Ryte prabudusi jo jau nebematau. Tik kai vėl ateina dėdė tamsa jis grįžta namo. O tada jis mane pralinksmina. Pakalbina. Paima ant rankų, o aš prisiglaudžiu, nes pasiilgstu jo. Aš visada labai džiaugiuosi, kai jis grįžta. Dažniausiai tuo metu aš valgau. Bet kai pamatau jį, tai užmirštu, ką dariau. Mamytė man sako valgyt, bet aš nieko negirdžiu. Aš tokia laiminga. Šiandien tėtukas irgi linksmina“ (Barzdoto tėčio užrašai).

(2) „LAIŠKAS ŠTEFANIJAI Štefanija, šiandien pirmą kartą tau kečiau blynus. Regis tau patiko. Tu žiūrėjai ir šypsojaisi. Gal net akimirksniai buvai pamiršusi apie tave kamuojančią slogą. Aš irgi Tave stebėjau. Ir manau supratau kokiu Tėčiu noriu likti Tavo atmintyje – noriu, kad mane atsimintum kaip Tėtį, kuris sekmadienį Tau kepa blynus. Noriu, kad kai tau bus liūdna, tu prisimintum kaip tave triukšmingai pažadinu plakdamas blynų tešlą, o tu tekina nusileidi laiptais, vos užuodi karstelėjusio aliejaus kvapą, persimaišantį su pirmojo blyno aromatu. Noriu, kad atsimintum kaip meistriškai ore apverčiu blyną, nes Tavo Tėčiui nereikia mentelės“ (Tėtis su treningais).

Vyrai dokumentuoja nuolatinį vaiko augimo procesą, ko vaikas išmoksta, kaip keičiasi jos / jo elgsena, ką vaikas mėgsta / nemėgsta daryti: <...> mūsų mažoji yra pamišusi dėl knygų (Barzdoto tėčio užrašai). Fiksuojami pirmi žingsniai, žodžiai ar kiti reikšmingi pirmieji kartai: „<...> mažei pagaliau po beveik keturių mėnesių prasikalė dantys. Iškart du. Tai skęstam seilėse“ (Barzdoto tėčio užrašai). Skiriamas dėmesys vaiko apibūdinimui ir augimo procesų dokumentavimui. Remiantis Barzdoto tėčio užrašais, toks kasdienis aprašymas yra noras įamžinti vaiko augimo procesą. Nuolatinis vaikų gyvenimo transliavimas nusako skaitmeninės tėvystės praktikas (angl. *sharenting*) ir vaikų žymėjimą (angl. *tagging*) internetinėje srityje. *Blogas* tampa atsiminimų ir dienoraščių laikmena, prie kurios tėtis gali nuolat sugrįžti, rodyti ją savo vaikams ar reikšmingiems kitiems.

Tėtis šeimoje (1) tėtis – šeimos narys. Asmeniuose portaluose tėvystės naratyvas apima vyrą kaip šeimos narį. Tėvas tapatinasi su šeimos vienetu ir demonstruoja bendrumo jausmą („we-ness“): „Tai namai. Urbonų namai. Mūsų namai, kuriuose šiuo metu gyvena 5 super herojai. Kviečiu susipažinti. 🧡👉“ (Tėtis S). Demonstruojamas šeimos darinys bei šeiminiai ritualai, tokie kaip bendras valgymas prie stalo, rengiami šeimos susirinkimai, demokratiniai balsavimai, pildomas šeimos prisiminimų stiklainis: „<...> O metų pabaigoje atsisėdus ir atidarius šį prisiminimų stiklainį visi mes turėsime daug juoko, šypsenų ir gerų emocijų. #prisiminimai #memories #stiklainis #jar #2020 #ideas #ideja #seima #familygols“ (Tėtis Paulius).

(2) tėtis – partneris. Greta tėvystės tematiką, nagrinėjami aspektai susiję su vyro gyvenimu partnerystėje. Laikomasi pozicijos, jog būnant tėčiu visas pasaulis sukasi ne tik apie vaiką, bet pasaulis sukasi pačioje šeimoje, apimant santykius su partnere. Tėčiams svarbu būti dėmesingais vyrais, stebinti savo moteris. Tekstuose demonstruojamos atliekamos tėvo kaip partnerio, praktikos. „Esu tėtis“ reprezentuoja, kaip dėmesingai atsižvelgė į partnerės norus ir jai ryte nupirko torto: <...> *Prabudau anksti ryte su mintim, kad kuo greičiau turiu imtis veiksmų ir nustebinti savo mylimąją žmoną. Norėjau išvysti jos šypseną, kad kai prabus ir pamatys tai, ko nori 😊* (Esu tėtis).

Tėčio kaip partnerio vaidmuo tinklaraštyje išryškėja per duodamus patarimus kitiems vyrams ir tekstinius įrašus skirtus išreikšti meilę partnerėms:

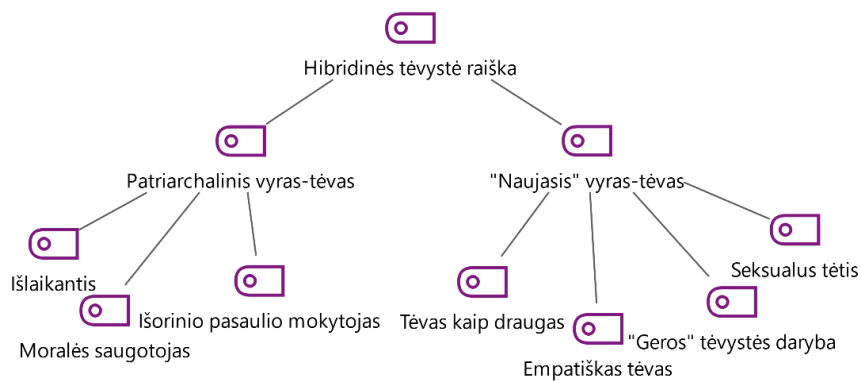
(1) „<...> *Buvo atliktas tyrimas, kurio metu paaiškėjo, kad yra labai didelė tikimybė, jog vyrų, kurie prieš miegą ilgai naudojami išmaniaisiais įrenginiais, prastesnė spermos kokybė. O tas ilgai, pasirodo, ilgiau nei 15 minučių.<...> Tad visi planuojantys šeimos pagausėjimą, dedame telefonus į šalį* (Esu tėtis).

(2) „<...> *Tu esi žmogus, žinantis mano sielos melodiją, mano egzistavimo dainą, o man ją primiršus, tu paniuniuoji.. kad primintum man kas esu ir vėl žygiuotume savo bendrų svajonių taku. Ačiū Tau, Ieva už tikrą mūsų gyvenimo draugystę. Myliu nuo čia iki.. Net nežinau ar tokia vieta egzistuoja. 🥰🥰🥰 #gyvenimas #kartu #daug #lengvesnis #meilė #žmona“* (Tėtis S).

Tapimas tėčiu keičia partnerystės santykius, nebeturima ilgų ir rišlių pokalbių. Partnerystei taikomos tokios tonacijos, kurios pabrėžia poreikį neapleisti, o puoselėti tarpusavio santykius, siekti susikalbėjimo. Siūloma pasikeisti rolėmis, tėčiams pabūti visą dieną vieniems su vaikais, o mamoms išeiti dirbti, tai padės suprasti vienas kito išgyvenimus ir tapti geresniais tėvais poroje (Brolandas). Aprašoma artumo, romantikos ir aistros išlaikymo svarba: „<...> *Nepamirškite savo jausmų ir tai, kad jausmas reikia ugnelės, nepamirškite gražių akimirų ir kurkite jas, nepamirškite staigmenų, juoko, apkabinimų ir bučinių, nepamirškite vienas kito, nes kaip sakiau.. Vaikai užaugs ir išeis.. ir jūs vėl liksite dviese. ❤️“* (Tėtis S).

Apibendrinant vystomus tėvystės naratyvus galima teigti, jog dominuoja „naujojo“ tėvo žymės. Tekstuose aprašomos tėvų ir vaikų jungiančios veiklos, stiprus tarpusavio ryšys. Tėvystė susiejama su šeiminiu kontekstu, todėl artikuliuojama apie vyrą kaip šeimos narį ir partnerį. Lyginant gautus rezultatus su užsienio mokslinė literatūra, galima teigti, jog analizuotų lietuvių tėčių asmeniai portalai atkartoja panašias tendencijas: vyrai tapatinasi su aktyvios, feministinės tėvystės bruožais, agituoja už vyrų įsitraukimą į tėvystę, rodo save kaip kompetentingus tėčius. Tuo pat metu, išryškėja drausminančios tėvystės naratyvas. Tinklaraščiuose tėvystė įgauna hibridinių bruožų, dėl susikertančių dvejopų interpretacinių atramų („geras“ postfeministinis ir „blogas“ patriarchalinis tėtis).

4.3.3. Hibridinė tėvystė ir tėvystės seksualizavimas

9 pav. Hibridinės tėvystės kodų medis

4.3.3.1. Hibridinis tėvas

Šiame skyriuje siekiama detalizuoti tėčių tinklaraštininkų tėvystės sampratą ir įvaizdžius. Naudotas „skatinimo nuotraukomis“ metodas įgalino identifikuoti pasakojimais ir vaizdais perkuriamas / atkartojamas patriarchalinio ir „naujojo“ vyro – tėvo atramas. Išsikeliamas tikslas identifikuoti, kaip tėvystės atramosse reiškiasi hibridiniai bruožai ir seksualizavimas.

Idealus tėtis. Pirmiausiai informantų tėvystės samprata atskleidžiama klausiant, koks yra idealaus vyro tėvo įvaizdis Lietuvoje. Apibūdindami idealų tėtį, tiriamieji pateikė hibridiniam konstruktui priskiriamus bruožus. Išryškėja su hegemoniniu vyriškumu ir patriarchaline tėvyste siejama savybė – materialinis šeimos aprūpinimas. Idealus tėtis išlaiko savo šeimą, turi verslą ir yra sėkmingas. Idealus tėtis yra šeimos „sprendimų priėmėjas“ (Inf.Nr.1), o sėkmingiems sprendimams priimti reikia darbinės patirties: „<...> tėvas yra kaip sprendimų <...> Tai vat priimti sprendimus tu negali iš oro, tu turi dirbti. Tu turi turėti praktiką, vienur ar kokioj kitoj srityje, humanitariniai ar tikslieji, ar gamta, tu turi būti veikianti asmenybė ir vaikai iš to mokosi. Aplamai vaikai mokosi iš to pavyzdžio. Tai vat aš manau, kad Lietuvoje yra toks vyro tėčio įvaizdis dirbantis žmogus“ (Inf.Nr.1).

Greta išvardintų aspektų kalbama apie tokį idealų tėtį, kuris atitinka „naujojo“ vyro atramas. Tai vyras tėvas, kuris nemuša žmonos, nėra „homo sovieticus“, negrįžta namo girtas. Idealus tėtis skiria daug laiko savo šeimai, rūpinasi žmona ir vaikais. Tėtis iš šeimos nario „einančio greta“ turi tapti šeimos nariu kaip „tikru dalyviu“ (Inf.Nr.6). Toks vyras yra atviras, ne stereotipiškas, leidžia žmonai pailsėti, moka pilnai pasirūpinti vaiku, pagaminti maistą, gerai pažįsta savo vaiką, turi artimą ryšį, žaidžia kartu, suteikia sprendimų laisvę. Toks vyras laikomas „super tėčiu“: „<...> lūkestis visuomenėje, kad tėtis jeigu moka pabūti su savo vaikais, pasirūpinti, pagaminti valgyt, tai jau viskas jisai super tėtis“ (Inf.Nr.7). Aptartas idealios tėvystės modelis apjungia tvirtumo ir švelnumo aspektus, kurie persipina etaloniniame hibridiniame modelyje:

„<...> lūkesčiai, kad nebūtum homo sovieticus, kad negrįžtum girtas namo, nemuštum žmonos ir vaiky, būtum jautresnis, tai tiek. O vat kokios to tėvo savybės turėtų būti“ (Inf.Nr.4).

„<...> idealus tėtis vyras, kuris dirba, uždirba, turi verslą ir viskas puikiai sekasi dirbti ir tuo pačiu sugeba šeimą apjungti ir šeimai skirti laiką“ (Inf.Nr.5).

Idealus tėvo modelis nusako išlikusias „senas“ vyriškumo tradicijas ir „naujus“ tėvystės lūkesčius. Kylanti įtampa tarp šių lūkesčių nuslopinama juos derinant. Pasak tiriamųjų, idealus modelis yra realiai įgyvendinamas, ypatingai jaunesnėse kartose, nes vyresnė karta vis dar pasižymi „vyriškumo ir tėvystės krize“ (Inf.Nr.4). Idealūs tėčiai turi ieškoti balanso tarp šeimos ir darbo, kadangi visuomenė tikisi, kad vyrai skirs daugiau laiko šeimai, padės moterims „išsilaisvinti“ nuo šeiminių pareigų. Vis tik darbas, laikomas vyriška komforto zona, kadangi dirbti šeimoje yra sudėtingiau, todėl tėčiai „užsidaro ofisuose“ (Inf.Nr.3). Vyrai išlaiko pasirinkimo galimybę įsitraukti / neįsitraukti į tėvystę, kitaip nei moterys, kurios „įmetamos“ ir pasirinkimo laisvės neturi (Inf.Nr.5).

Patriarchalinis vyras – tėvas (1) išlaikantis. Analizuojant vizualines tėvystės reprezentacijas, galima teigti, jog tiriamieji atkartoja pristatytą idealios tėvystės modelį. Pirma, išryškėja patriarchaliniai bruožai ir teorijoje pristatytas diskursinis atsiskyrimas (angl. discursive distancing), nusakantis nerealizuotą „atsitraukimą“ nuo galios pozicijų ir hegemoninio vyriškumo. Tai reiškia, kad nors tėčiai kritikuoja hegemoninio vyriškumo savybes, jas selektyviai reprodukuoja. Tyrimo metu neigiamai vertinamas grubus, mačistinis tėvas, kuris tik uždirba šeimai pinigus (Inf.Nr.3). Tuo pat metu, informantai patys tapatinasi su šeimos išlaikymo pareiga. Tėčiams svarbu spręsti finansų paskirstymo klausimus šeimoje, suteikti geras pragyvenimo sąlygas, keliones. Pasirinkus neatlikti šeimos maitintojo vaidmens ir imti vaiko priežiūros atostogas, susiduriama su negatyvia reakcija: „<...> kai aš darbdaviui pasakiau, kad planuoju išeiti, tai pirmi klausimai buvo tiesiog tokie, tai kas tau blogai su darbu, gal tau algą pakelti, gal tau nepatinka kolektyvas“ (Inf.Nr.7).

(2) moralės saugotojas. Patriarchalinė tėvystė konstruojama instrumentiniu būdu, atliekant finansinio aprūpintojo ir autoriteto funkciją šeimoje. Atsikartoja kokybinės turinio analizės rezultatai. Tiriamieji teigė esantys atsakingi už vertybių ir dorybių įdiegimą vaikams. Atlikdami tėvo vaidmenį nustato rutiną namuose, nubrėžia ribas, ką galima ir ko negalima. Tėvas atlieka drausminimo funkciją: „<...> vis dėlto aš esu tas aaa drausmintojas, nežinau net kaip pavadinti, kuris parodo, kas yra negerai, nors ir mama sako, mes čia jau paskutiniu metu išsigryninom, nors ir mama sakyty, man šitoj vietoj labiau sekasi su sūnum pakalbėt, kad jis susimąstyty“ (Inf.Nr.3).

(3) išorinio pasaulio mokytojas. Tiriamieji tapatinasi su tėvo kaip „grėsmių valdytojo“ ir išorinio pasaulio mokytojo vaidmeniu. Teigiama, jog vaikui gimstant pirmas ir reikalingiausias žmogus yra mama, o žengiant pirmus žingsnius už namų ribų, tėtis yra „nepamainomas dalykas“. Jis supažindina su pavojingu išoriniu pasauliu, skatina vaikų drąsą. Tėvas duoda, kuo daugiau fiziškai rizikuoti, važiuoti, kristi, lipti, keliauti. Tėvui vaikų saugumas, tai suvaldomos grėsmės. Išryškėja

hegemoninio vyriškumo atramoms būdinga vyro drąsa, rizika, veikimas už namų ribų. Vyro atsakomybė už vaiko išorinio pasaulio pažinimą atsiskleidė nuotraukų naratyvuose. Informantas pateikė nuotrauką (žr. 10 pav.), kurioje vaikui simboliškai pirštu rodo užsienio šalies vaizdus, pasakoja apie juos:

„<...>šitos nuotraukos ypatingos, tai, kad tiek čia vaiko pirštai rodo, tiek čia rodo į toli <...> čia vaiko supažindinimas su pasauliu irr irr aš čia pasakojau, ką mes čia matome, kas yra horizonte, kas ten vyksta, vėlgi man tai yra ypatinga, kad nuuu (4s) liūdna būna, kad tėvai keliauja be vaikų, kol paauga laukia, nors tikrai net turiu pavyzdžių, kuomet vaikas Vilniuje gyvendamas, būdamas penkių metų, pravažiavo pro Gedimino pilį ir jo buvo nuostaba, oooo pilis“ (Inf.Nr.3).

Galima pridurti, jog priešingai apibūdinamas motinos vaidmuo. Mamos pamokos apsiriboja namų erdve, ji parodo „švelniąją pasaulio pusę“ supažindina su daile, muzika (Inf.Nr.3). Ji suteikia švelnumo, jaukumo, moko gero santykio su kitais žmonėmis. Mamos žino, kaip elgtis vaikams susirgus, prižiūri ar visi sveiki, nesusižeidę, šiltai apsirengę, todėl yra saugumo puoselėtojos: *„<...> man labiau patinka neapibrėžtumas ir iššūkis, tvarkos nebuvimas, priešingai negu žmonai, kuri visada žino, kad vaikai nesusižeis, jie yra saugūs, jie yra matomoje aplinkoje ir tiesiog gali kontroliuoti, o aš leidžiu daugiau, stipriau“ (Inf.Nr.1).* Motinos yra rūpestingos, su kuriomis vaikai kalba kaip sekėsi mokykloje, darželyje, ar kas užgavo, o su tėčiu: *„<...> galima tas vyriškas temas, kur manęs tiesiogiai neliečia, bet vat apie kažką tai pasikalbam ir apie krepšinį, žvejybą“ (Inf.Nr.4).*

10 pav. Informanto nr.3 vizualinė tėvystės reprezentacija

„Naujasis“ vyras – tėvas (1) tėvas kaip draugas. Tyrimo dalyviai hegemoninio vyriškumo atramas „laužo“, koreguoja ir papildo mažiau tradiciniais „naujojo“ tėvo įvaizdžiais. Drausminanti tėvystė papildoma tėvo kaip draugo ir žaidimų kompaniono vaidmeniu. Informantai savo tėvystės atramas perteikia kaip ne kaip varžančias, o suteikiančias vaikui laisvę ir kūrybiškumą:

„<...> Tėtis jiems yra daugiau žaidimų draugas arba tokių visokių ten nežinau pasikalbėjimų apie fantastinius dalykus arba filmus, arba knygas“ (Inf.Nr4).

„<...> davėme vaikui kūrybiškumą, kada įrenginėjom jo kambarį, įrenginėjome ne tobulai, nes mes žinojome, kad mes leisime jam tą daryt, tai ką daro jisai čia dabar toj nuotraukoj [nuotraukoje vaikas piešia ant sienos] ((juokiasi)), man šita nuotrauka iš tiesų tuo ir patinka, kad leidžiu vaikui turėt kūrybiškumą. Irr irr ir kažkaip tą laisvė, kad laisvė yra duodama“ (Inf.Nr.3).

(2) empatiškas tėvas. Naudojamas teorijoje išskirtas strateginis skolinimasis (angl. strategic borrowing) tėvystėje integruojant naujus ir naudingus simbolius. Subordinuotų lyčių bruožai derinami su hegemoniniu vyriškumu, didina lyties kapitalas. Šio tyrimo atveju, perimami su moterimis ir motinyste siejami bruožai. Tiriamieji perteikia save kaip rūpestingus, dėmesingus, mylinčius, jautrius. Išreiškiamos artumo, prisirišimo ir meilės su vaiku tonacinės reikšmės:

„<...> mes kartais ir dabar kartu miegam, man labai patinka tas artumas, aš labai jaučiu tą tikiuosi gal ir dėl to, kad ir bendraujam, jeigu taip nuoširdžiai, aš net išėjau iš samdomo darbo, pradėjau savo verslą ir mano esminis tikslas buvo, kad kaip įmanoma praleisti daugiau laiko su vaiku <...> šita nuotrauka tokia tiesiog (3s) užmigdytas vaikas šalia miega, bet mes va taip labai dažnai miegame, tai toks artumas ir prisirišimas“ (Inf.Nr.3).

(3) „geros“ tėvystės daryba. Demonstruojamos atliekamos tėviškos praktikos, simbolizuoja „geros“ tėvystės atramas, nutolusį tėvą keičiant aktyviai įsitraukusiu. Į interviu atsineštos nuotraukos iliustruoja, kaip tėvas pasiima naujagimį į keliones, su vaiku eina pasivaikščioti, dalyvauja vaiko pasirodymuose darželyje, moko pirmą kartą valytis dantis šepetėliu: „<...> kartu valomės dantis, kartu mokomės, tai kas ypatinga“ (Inf.Nr.3). Buvimą „geru“ tėvu atspindi būtent atliekamos praktikos: „<...> einu su vaiku su vežimėliu, toks atrodo spinduliuoju tėvyste aplinkui“ (Inf.Nr.7) (žr. 12 Priedas, informanto nr.7 (1) nuotrauka). Vyrai pateikė nuotraukas, kurios reprezentuoja vaiko gimimą, pirmąjį gimtadienį, pirmus renginius darželyje, pirmą kart ragaujamus ledus. Tai simbolizuoja dalinį atsitraukimą nuo hegemoninio vyriškumo, trukdančio „gerai“ tėvystės darybai.

„Gera“ tėvystės daryba reprezentuojama vykdomomis derybomis tarp partnerių. Vietoj stereotipiškai primetamų pareigų, pasirenkamas harmoningas, diskusijomis paremtas atsakomybių paskirstymas šeimoje. Atsakomybės gali būti skirstomos su didesne laisve, „chaotiškai“ (Inf.Nr.2), darbų neskirstant į: „tėtiški ir mamiški dalykai“ (Inf.Nr.7). Tėčiai atlieka kasdienes rūpinimosi darbus (angl. nappy changing duties): vaiko prausimas, migdymas, maisto gaminimas, siurbimas, rūbų skalbimas. Svarbu paminėti, jog tėčiai taip pat tapatinasi su stereotipiškai „vyriškais“ buities darbais, jaučia atsakomybę ir atlieka mašinų remontą, baldų konstravimą, technikos tvarkymą.

Bloginimas kaip tėvystės daryba. Tinklaraščio rašymas, pats savaime laikomas novatoriškos tėvystės darybos dalimi. *Bloginimas* tai „gero“ tėvo atraminis bruožas. Pasak informantų, rašyti tinklaraščius imasi tokie vyrai, kurie moka atvirauti ir niekada nepakeltų rankos prieš savo vaiką.

Tokiems tėčiams rūpi santykis su vaiku, kuriuo norima viešai pasidalinti. Yra skiriami „aktyvūs“ tėčiai, kurie rašo tinklaraščius ir yra kiti tėčiai – „džiumbrai“: „<...> tokie tiesiog, grįžau namo, įsijungiau televizorių, atsidariau ne alkoholinio alaus ir rodau pavyzdį kaip sėdėti“ (Inf.Nr.3).

Tinklaraščio rašymas, kaip tėvystės darybos dalis, padeda tyrimo dalyviams padaryti išvadas, kaip tėtis pasielgė teisingai / klaidingai ir kaip galėtų pasielgti geriau (Inf.Nr.2). Rašymas yra tėvystės praktikų refleksijos būdas. „Garsiai“ tinklaraštyje išdėsčius mintis, identifikuojamos klaidos, padeda tėčiui keistis ir tobulėti. Tėvystės patirčių dokumentavimas informantui nr.4 „nuimdavo įvairiausias įtampas arba susierzinimus“, kadangi rašymas leidžia įvertinti situaciją „iš šono“, parodo, kad reikia džiaugtis tėvystės vaidmeniu. Rašymas gali būti ir kaip „darbas“ (Inf.Nr.5), dėl poreikio nuolatos galvoti, kokiomis tėvystės veiklomis dalintis. Tinklaraštis yra kaip disciplinuojanti vieta, kuri įpareigoja tėvą būti veiklesniu, sugalvoti įdomių praktikų su vaikais, kurias galėtų viešai parodyti: „<...> jis [tinklaraštis] prisideda tuo, kad truputėli mane disciplinuoja ir verčia, panaudosiu žodį verčia, bet jis čia ne iš blogosios pusės, nu ta prasme mane skatina būti veikliam, nes <...> turėdamas tinklaraštį mane automatiškai priverčia, ką čia nuveikti su vaiku, kad galėčiau, nu ta prasme, ką nuveikti, kad galėčiau aprodyti, neleidžiu sau kartais savaitgalį užsitinginiauti ir nieko labai neveikti arba pasileisti rankas ir užmiršti tą viską“ (Inf.Nr.3).

Bendrystė diadoje. Remiantis „naujos“ tėvystės atramomis pabrėžiama bendrystė tėvo ir vaiko diadoje. Santykyje išryškunami jungiantys aspektai, pomėgių ir vertybių perdavimas vaikui, giminės linija ir tęstinumas. Bendrystę reprezentuojama „bendri taškai“: patriotiškumo jausmas, domėjimasis gyvūnais, filmo herojais: „<...> šiaip man žvaigždžių karai visai patiko, aš parodžiau vaikams, ten kartu žiūrim, aš kažką pasakoju, aiškinu jiems, irrr ir jie visiškai užsikrėtė <...> smagu tai, kad yra tų bendrų taškų, kad nėra taip, kad tėvams nėra įdomu, ką čia tie vaikai daro ir, kad net galima sudominti savo kažkokiais hobiais“ (Inf.Nr.4) (žr. 12 Priedas, informanto nr.4 (3) nuotrauka).

4.3.3.2. „Naujojo“ tėvo praktikų seksualizavimas

Seksualus tėtis. Tiriamieji atpažįsta polinkį seksualizuoti vyrus tėčius ir mano, jog tėvystė yra seksuali vyriškumo savybė. Tėčiai patys gauna palaikančias moterų asmenines žinutes, komentarus tinklaraščiuose, nustebimą ir susižavėjimą: „<...> kai pasakai šiaip moteriai ten kokiai, kad jo aš čia tėvystėje, tai iš karto vau kaip faina, kaip tu čia taip, jėga <...> jos tai labai jau įvertina aukštai, tai čia jau vyriškas vyras“ (Inf.Nr.7).

(1) atsakingas. Detalizuojant moterims patrauklias tėčių savybes, pirmiausiai išskiriama vyro atsakomybė. Moterims patrauklu tai, kad vyras prisiima atsakomybę būti tėčiu ir imasi tėvystės praktikų. Manoma, moterys ieško saugumo, o tėčiai yra saugūs ir atsakingi žmonės: <...> *Jeigu taip paprastai ir sąžiningai, tai manau, pakankamai patraukli savybė, nes tai yra atsakomybė ir aš manau,*

moterys daugiau ar mažiau ieško saugumo jausmo, oo tėčiai yra pakankamai saugūs žmonės, nes jie prisiima daug atsakomybės“ (Inf.Nr.5).

(2) „turi jausmus“. Seksualių tėvų įvardijamas jautrus, rūpestingas ir mylintis vyras. Mamas žavi vyrai gebantys rodyti savo emocijas. Tėvystė patraukli tuomet, kai vyras savo mačistines savybes pakeičia tėviškos rūpybos atributais. Seksualus yra tėvo artumas ir jausmingumas santykiuose su vaiku:

„<...> vyras tėtis turi jausmus, kad jis nėra eilinis mačo, alfa patinas, ko skaitau reikia darniai šeimai, reikia to jautrumo, jausmo pojūčio, ryšio, tai vat ir patrauklu, manau“ (Inf.Nr.3).

„ <...> Aš manau, kad mamas labiau žavi, kai vyras tėtis kažką veikia tokio moteriškesnio su dukryte, nes nu vis tiek vyras atrodo grubus didelis padaras ir kai su maža dukryte kažką daro, tai joms atrodo miela“ (Inf.Nr.7).

Išskiriamos specifinės tėvystės rūpybos praktiškos, kurios laikomos „sexy“ (Inf.Nr.5). Seksualių laikomas tėvo vėžimėlio stūmimas, ėjimas su vaiku į viešas vietas, tokias kaip suaugusiųjų parodos, žaidimo aikštelės, parkai: *„<...> Ne veltui, kada esam aštuoniolikiniai geriausias panų magnetas yra pasiimti vaiką ir eiti į parką“ (Inf.Nr.3).* Moterys žavisi matydamos vyrus leidžiančius laiką su vaikais, kaip tėvas žaidžia su atžalomis, šnekasi, perduoda savo atsiminimus, nuotykius, su vaiku atranda bendrus hobių ir veiklas. Seksualiomis laikomos „naujojo“ tėvo atramos.

(3) „sielos brolis“. Tėvystė yra patraukli vyriškumo savybė, kadangi moterys tėvus mato kaip savo „sielos brolius“ (Inf.Nr.4), kurie patiria panašius jausmus ir sunkumus. Pasak informanto nr.5 moterys turi įrašytą stipresnę motinystės kodą nei vyrai, jei gatvėje kažkas sušauks mama, devyniasdešimt procentų moterų atsisuks, o jei sušuks tėtę, nėra aišku, kiek vyrų atsisuktų. Todėl vyro įsitraukimas į „natūraliai“ moterims svarbesnę sritį jas sužavi: *„<...> vėlgi laužai stereotipus, kad vyrai negali pasirūpinti vaikais ir kai mato vyrą, kuris būna su vaikais, daro valgyt, tai joms iškart toks vau, čia faina. O kitas moterys vis tiek su vaikais yra praleidusios daugiau laiko dažniausiai ir žino, ką tai reiškia ir, kai pamato vyrą jų kailyje, jos turbūt pilnai supranta, kad čia yra ne šiaip pabūti su šuniuku, jį išvesti ar ką“ (Inf.Nr.3).*

(4) glamūrinė tėvystė. Seksualus vyras yra gražus, raumeningas ir kartu tėvas (Inf.Nr.4). Patiems tiriamiesiems perdėtas vyriško kūno puoselėjimas siejasi su nenatūralia ir glamūrine tėvyste. Raumeningas, atletiškas, pusnuogis, sušukuotas vyras laikomas per daug seksualus, netikroviškas ir kontraversiškas tėvo įvaizdis. Tikri tėvai yra paprastesni ir daugiau „apglebę“ vyrai:

„<...> man norėtusi labiau apglebusio vyriškio tas yra labiau panašu į tėtį nei va tokie pasportavę, nes kai turi vaiką, ne tiek daug ir laiko lieka sportui“ (Inf.Nr.2).

„<...> tikra tėvystė net nėra tokia glamūrinė. Viskas yra paprasčiau, jaučiau ir su mažiau raumenų ir sušukuotų tų šukuosenų“ (Inf.Nr.4).

Dalis informantų vyro tėvystę vertina kaip „*cute and nice*“ (Inf.Nr.5). Vyro buvimui su vaiku ir kūdikio laikymui ant rankų, suteikiamos mielumo, švelnumo, jautrumo reikšmės, kurios tampa patrauklumo ir seksualumo išraiškomis vyriškume.

Tėvystė – new cool. Tyrimo dalyviai siunčia pagrindinę žinutę, jog seksualios tėvystės įvaizdis rodo, jog būti tėčiu yra „new cool“ (Inf.Nr.4). Vyriškas seksualumas įprastai siejamas su išoriniu grožiu, aprangos atributais: kostiumais, auksiniais laikrodžiais, vyro sėkmingumu, verslumu. O iš tiesų vyriškumas tai buvimas tėčiu: „<...> aš tikrai norėčiau, kad tėčiai būtų tie vadinamieji new cool, tai čia ir yra to bandymo, tokio vat rodyti, kad tėvystė kieta, kad tai tave veža, tave daro vyru iš tikrųjų, jeigu tu nori būti tikras vyras, tai tu mylėk savo žmoną, augink atsakingai vaikus“ (Inf.Nr.4).

Vyriškumo ir tėvystės sankirta. Tėčių praktikose susikerta vyriškumo ir tėvystės komponentai, kurie laikomi tapatūs / skirtingi. Tėvystė gali būti laikoma sudėtine vyriškumo dalimi. Tuomet būti „geru“ tėvu ir „geru“ vyru reiškia tą patį – aktyviai dalyvauti vaiko gyvenime. Antru atveju, šios sampratos atskiriamos, vyriškumas vertinamas kaip orientuotas į santykius su partnere, o buvimas tėvu nusako sąsajas su vaikais. Naudojama dvejopa prieiga sankirtos interpretacijai:

(1) „<...> labai susiję, geras tėtis ir geras vyras, būdamas blogu tėčiu geru vyru nebūsi, nes jaučiasi šeimoje, kai duodi šeimai, kai pasikeiti su žmona darbu vis tiek poilsio reikia visiems, tiek ir mamoms nuo vaikų, stresas ir įtampa <...> tie santykiai šeimoje irgi pagerėja“ (Inf.Nr.7).

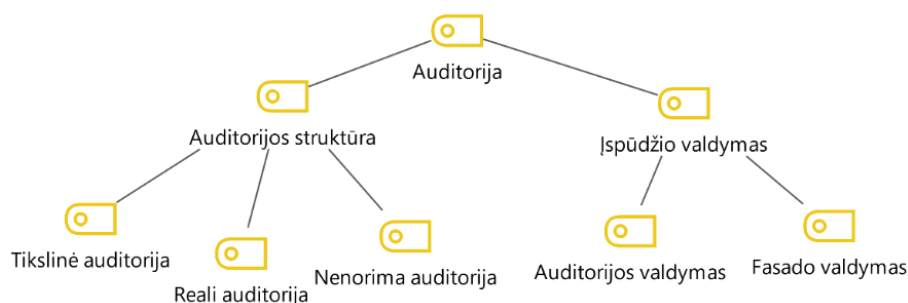
(2) „<...> vienas nukreiptas į vaiką, kitas į žmoną, labai taip paprastai, nėra jie tapatūs <...> Bent man jie skirtingi dalykai, nes nu reikia nepamiršti, kad esi vyras, kad esi tėtis“ (Inf.Nr.5).

11 pav. Hibridinio ir seksualizuoto vyro–tėvo žymės

Aptartos hegemoninio, „naujojo“ ir seksualaus vyro atraminės reikšmės apjungiamos tinklaraštininkų tėvystės modelyje (žr. 11 pav.). Kontraversiški visuomenės lūkesčiai vyrams, sąlygoja hibridinių bruožų puoselėjimą tėvystėje. Siekiant atitikti idealų hibridinį modelį, tiriamieji atlieka šeimos maitintojo ir moralinio mokytojo vaidmenis. Jaučiama atsakomybė šeimoje atlikti „vyriškus“ buitines darbus, vaikams būti pavojingo išorinio pasaulio mokytoju. Taip pat pabrėžiamas rūpestingumas tėvystėje, pateikiant save kaip tėtį draugą, empatišką, aktyviai įsitraukusį į vaiko gyvenimą, atliekantį vaiko priežiūros darbus. Tinklaraščio rašymas *ipso facto* tampa „geros“ tėvystės išraiška, dokumentavimas apie save kaip tėtį, laikomas tėvystės darybos dalimi. *Bloginimas* įtvirtina „super tėčio“ tapatumą. „Geros“ tėvystės įvaizdis įgauna seksualaus patrauklumo atributus. Moteris ir mamas žavi atsakingi, jausmingi vyrai, atliekantys „motinišką“ vaidmenį. Pasitelkiant seksualaus ir „gero“ tėvo įvaizdžius priešinamasi hegemoninio vyriškumo atramai, kuri tėvystę laiko „moteriška“ sritimi. Įtvirtinamas naratyvas, jog tikrą vyriškumą nusako tėvystė ir tai yra „new cool“.

4.3.4. Auditorijos vaidmuo konstruojant tėvystę tinklaraščių platformose

12 pav. Auditorijos vaidmens konstruojant tėvystę kodų medis

4.3.4.1. Auditorijos struktūra

Toliau darbe aptariamas auditorijos vaidmuo reprezentuojant tėčių tinklaraštininkų tėvystę. Skyriuje atsižvelgiama į du esminius aspektus: kokia auditorija formuojasi ties vyrų *blogais* bei kaip tėčiai valdo kuriamą įspūdį žiūrovams. Auditorijos struktūra reikšmingai modifikuoja interaktyvią tinklaraščio erdvę bei tėčių savęs reprezentavimo sprendimus. Norint, kad savęs pateikimas būtų sėkmingas, reikšminga identifikuoti norimus / nenorimi auditorijos narius.

Tikslinė auditorija. Asmeninių portalų kūrėjai identifikavo, jog idealūs ir norimi skaitytojai yra vyrai, kurie planuoja būti tėčiais arba tokiais yra: „*Tai, manau, kad toks pat koks ir mes, mes bandome pritraukti tą pačią bendruomenę, aišku tikslas, kad skaitytų tėčiai, vyrai turintys vaikų, gal net vyrai planuojantys vaikų, veiklūs, aktyvūs žmonės*“ (Inf.Nr.3). Tinklaraščio rašymu tėčiai bando pasiekti analogiško profilio vyrus į save, panašaus amžiaus ir vertybių šeimos žmones. Tai tėčiai,

kuriems trūksta smagaus ir vyriško turinio, jie turi: „<...> *panašų humoro jausmą, ironijos jausmą*“ (Inf.Nr.4) ir „<...> *gali priimti įvairią informaciją ir iš juos pasijuokti*“ (Inf.Nr.6).

Reali auditorija. Idealus skaitytojas neatitinka realybės, kadangi didžiąją auditorijos daugumą sudaro sekėjos moterys – mamos. Tiriamieji remdamiesi sekėjų profilio statistika, aktyvumu komentuojant ir reaguojant į keliamą turinį, mato, jog moterys sudaro didžiąją auditorijos dalį: „<...> *devyniasdešimt devyni procentai yra moterys*“ (Inf.Nr.6). Interpretavimas, kodėl moterys labiau įsitraukusios į vyrų tėčių portalus siejamas su tuo, jog mamoms tai aktualesne tema, jos yra pasiėmusios vaiko priežiūros atostogų, turi daugiau laisvo laiko bei yra intensyviau įsitraukusios į socialinių tinklų gyvenimą. Moterys linkusios daugiau žiūrėti, ieškoti ir domėtis tėvystės tema.

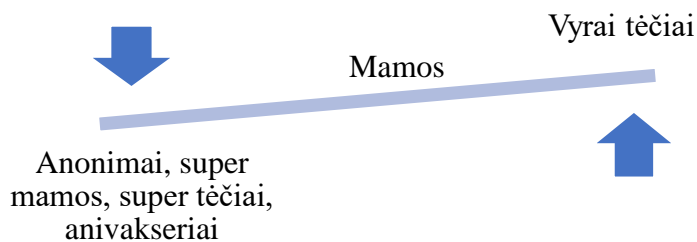
Tuo tarpu vyrams, tai nėra tokia įdomi tema, jie nėra linkę apie tai kalbėti: „<...> *apie tėvystę nedaug tėvų pasisako, būtent tėčių, jie mažiau mėgsta kalbėt, gal dėl to*“ (Inf.Nr.2). Vyrai vertinami kaip pasyvesni socialiniuose tinkluose, mažiau praleidžiantys laiko prie „ekranų“: „<...> *mamos aišku dažniausiai jos pasiėmusios tų atostogų vaiko priežiūros, tai jos turi daugiau laiko prie to interneto, prie to Facebook <...> vyrai jie ten darbe, dirba kažką, jie užsiėmę, o mamos vat žiūri, naršo, o vat čia kažkas įdomu ir vat gal reaguoja*“ (Inf.Nr.4). Vyrai laikomi įsitraukę į kitokias interesų sritis, daugiau ieško informacijos apie automobilius, kompiuterius. Vyrams reikia pastūmėjimo, nes jie nesijaučia drąsiai viešai atskleisdami savo tėvišką tapatumą. Aktyvi tėvystė gali būti gėdinga: „<...> *veikia alfo patino, kaip aš čia pasirodysiu kaip patelė su vaiku*“ (Inf.Nr.3).

Galiausiai, tėčių pasyvumas siejamas su tuo, jog žmonos sukaupia reikiamą žinojimą už vyrus. Moterys perskaito asmeninių portalų informacija ir ją transliuoja savo vyrams. Mamos užima „*gatekeepers*“ pozicija tarp tinklaraščio autoriaus ir skaitytojų vyrų. Tikslinė tėčių auditorija pasiekama per mamas: „<...> *pasiekti vyrus, bet per mamas, aš manau, tas reikalas labiau ateina, nes moterys seka tokius profilius, kur labiau susiję su vaikais, devyniasdešimt procentų mūsų vartotojų, sekėjų yra moterys ir labai maža dalis vyrų, bet yra tyli viltis, kad moterys pabaksnos į alkūnę tėčiui, savo vyrui ir sakys žiūrėk vat galima ir šitaip kartais padaryt*“ (Inf.Nr.5).

Nenorima auditorija. Kaip nepalanki auditorijos dalis įvardijami „nežinomi ir nenorimi“ (Lenhart 2015) skaitytojai: antivakseriai, eiblistai, žmonės tikintys stereotipais, mitais. Tai apima super mamas ir super tėčius, kurie pernelyg įsitraukę į tėvystę. Jie smerkia tinklaraštininkų veiksmus ir duoda: „<...> *pastabų, kad blogas tėtis*“ (Inf.Nr.7). Tai anonimai, „laido ereliai“ ir pikti žmonės, skleidžiantys pyktį: „<...> *numuštų motyvaciją dienai, jeigu po kokių postu, koks nors parašytų du lochai susirinko ir vaidina tėvus, nu tai tokių, tos negatyvios nesinorėtų*“ (Inf.Nr.3).

Nenorimi žiūrovai sutrikdo tinklaraščio kaip erdvės harmoniją ir vaidinimo efektyvumą. Tinklaraščio komentarų sekcija aiškiai apibrėžiama, kaip virtualios erdvės savininko zona, kurioje neleidžiama nepagrįstoms ir neadekvačioms autsaiderių diskusijoms: „<...> *esu griežtas šitoj vietoj, man nepatiks kaip nepagarbiai kažkas man nepasakys, tai ir bus nepageidaujamas asmuo, ne tas, kas*

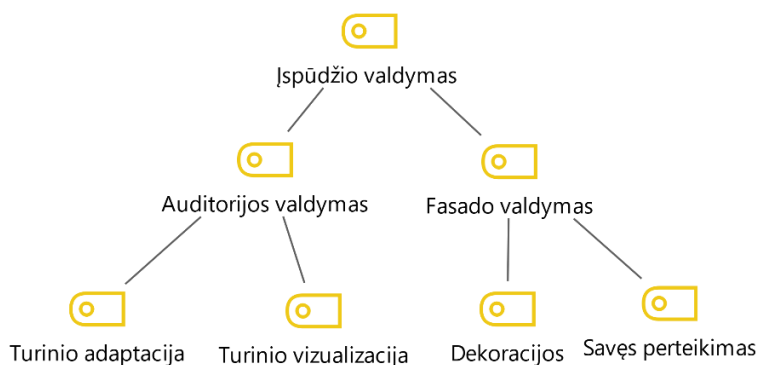
turi vienokias ar kitokias pažiūras, o tai kaip jis jas bando gvildinti ir bando naudotis mano erdve, savo idėjų skleidimu kitiems, kad mano erdvė netaptų brainwoshu kitiems, brainwoshu tai, kas nori tai padaryti ir paskleisti kitiems, tokiu diskusijų aš nepriimu, aš neleidžiu, aš tiesiog užkertu ir viskas, o sekti gali visi“ (Inf.Nr.6). Tėčiai, kaip savo zonos savininkai, gali atmesti nenorimus kitus. Pastebima, jog nenorimų žiūrovų nėra daug, tinklaraščio auditorija tokius asmenis uždominuoja ir išstumia iš auditorijos ribų.

13 pav. Tėčių tinklaraščių (ne)norimos auditorijos pasiskirstymas

Remiantis A. Lenhart (2015) išskirtomis klasifikacijomis, tiriamieji geba identifikuoti norimus ir nenorimus auditorijos narius (žr. 13 pav.). Sekėjų struktūra modifikuojama, pritraukiant „norimus“ skaitytojus (tie, kuriems tinklaraštis ir yra skirtas) ir vengiant „nenorimų“ sekėjų (autsaideriai nesusiję su konstruojama situacija, keliantys įtampą, trukdantys efektyviam savęs perteikimui). Tuo tarpu absoliučią auditorijos daugumą sudarančios moterys, lieka neutralioje pozicijoje.

4.3.4.2. Įspūdžio valdymas

14 pav. Įspūdžio valdymo kodų medis

Aptarus tai, kokie asmenys sudaro tinklaraščių auditoriją, reikalinga suprasti, kaip žiūrovai prisideda prie konstruojamų tėvystės įvaizdžių. Auditorijos nuolatinis vertinamasis „žvilgsnis“ sąlygoja formuojamą įspūdį apie save, naudojant auditorijos ir fasado valdymo priemones. Auditorija

valdoma siekiant pritraukti tikslinį „pasirodymų“ žiūrovą. O numatytos fasado pasirodymų reikšmės išlaikomos: valdant kuriamą įspūdį per dekoracijas ir savęs pateikimo būdus.

Auditorijos valdymo mechanizmai (1) temų adaptacija. Savęs pateikimą galima laikyti pavykusių, suformavus tinkamą / norimą auditoriją. Todėl tyrimo dalyviai įvardija penkias pagrindines temas, kurias atskleidžiant asmeninių portalų turinyje, būtų galima pritraukti daugiau norimų auditorijos narių tėčių.

(1) Pirmoji tema yra **humoristinė tėvystė**: „<...> vyrams įdomu iš humoristinės pusės, kad būtų linksma, atpalaiduojantis turinys“ (Inf.Nr.6). Tai asmeninių portalų įrašai, kuriuose pasakojama, kokie vaikai yra blogi, ką jie priešnekęjo ar pridirbo. Nors toks turinys sulauktų didelio auditorijos dėmesio ir populiarumo, tai nėra laikoma etiška: „<...> kaip tas vaikas elgiasi, kai buvo konfliktas ir koks vaikas buvo netikęs ir kaip gerai padarėm, kad viešai paviėšinom, ką jis priešnekęjo. Tai būtų skaitomiausia, bet aš to nesiryžtu daryt.“ (Inf.Nr.2).

(2) Sekanti tema yra **bendravimas su vaiku**: „<...> kaip su vaiku bendrauti, kad su juo nebūtų konfliktų ir kaip tas vaikas elgiasi“ (Inf.Nr.2). Manoma, kitus vyrus pritrauktų pasakojimai, kaip užmegzti ryšį su vaikais, komunikuoti ir atliepti jų emocijas: „<...> su jausmais susiję dalykai, emociniai dalykai, kaip juos pastebėti, išgyventi, kaip dylinti su jais. Kaip nesugadinti vaiko“ (Inf.Nr.5). Informantas nr.6. teigia, jog tikslinę auditoriją pritrauktų nuolatinis dalinimasis asmeninėmis tėviškomis patirtimis, kurios patvirtintų, jog visi tėčiai susiduria su panašiais iššūkiais.

(3) Vyrus dominantis aspektas yra, **ką veikti su vaikais**. Tai dalinimasis pragmatinėmis žiniomis kaip užsiimtu su atžalomis : <...> viršuj būtų ką veikti su vaiku, kaip su juo leisti laiką, labai toks pragmatiškas ir paprastas, kaip su vaiku užsiimti, ką su juo daryti priklausomai nuo jo amžiaus“ (Inf.Nr.5). Numanomą auditorijos poreikį atlieptų dalinimasis informacija, kokią literatūrą skaityti, kokie filmai yra naudingi, ką daryti per nuotolinį vaikų mokymą.

(4) Vyrų tėčių auditoriją pritrauktų dalinimasis patirtimi **kaip auginti būsimą vyrą**. Svarstoma, jog jei turinys būtų orientuotas į santykius su berniuku, vyrams tai būtų įdomiau nei pasakojimai apie mergaičių auginimą: „Aš, manau, kad būtų įdomu tema, kaip auginti berniuką kaip būsimą vyrą, kokią požiūrį diegti į mergaites, į moteris, kad aa (2s) nu, kad jis išaugtų doriu, oriu vyru, sakykim tokiu patikimu“ (Inf.Nr.4). Manoma, tokios informacijos trūksta, todėl tinklaraštis gali suteikti žinių.

(5) Galiausiai tikslinį žiūrovą pritrauktų **intymumo** tema. Tėčiams būtų aktualu daugiau sužinoti apie artimą, intymų santykį su partnere: „Tai kaip tu pažįsti savo partnerę, ar tu gali su žmogum, bendrauti su žmogum, tą kurį myli su kuriuo praleidi kiekvieną dieną, jausdamas socialinį atstumą, taip pasakykim. Vieni sako platoniška meilė, aa (5s) bendravimas vien laiškais, per nuotolį, per video kažkokį ar to pakanka? <...> Kaip paaiškėja visiems visko reikia, reikia artumo, švelnumo, aiškumo, nuoširdumo, fizinio kontakto taip toliau ir panašiai, visi šitie dalykai į mozaiką susideda. (Inf.Nr.1) Tyrimo dalyvis nr.1 teigia, jog šios temos yra nuolat aktualios vyrams tėčiams.

Norint tinklaraščių turinį adaptuoti tikslinei auditorijai taikomas kitoks rašymo stilius nei mamų portaluose, o tai rodo intenciją atsiskirti nuo mamų skaitmeninėje erdvėje. Kai kurie mamų blogai tapatinami su pagražinimais ir perdėtu „saldumu“: „<...> kai vat pažiūri mamų blogus, tai ten viskas taip labai nusaldintai gražu“ (Inf.Nr.7). O vyriškas tėčių turinys yra paprastesnis: „<...> vyriškas turinys, ganėtinai paprasčiau viskas, be filtriukų“ (Inf.Nr.7). Tėčių auditorijai rašoma su ironija, „ūkiškai“, nepagražintai: „<...> jūs tik pažiūrėkit, kokias sauskelnytes jūs perkant, nežinau, gal čia mano bėda, kad man pačiam neįdomus tokie tų vaikų pasiekimai, per daug gal to tokio saldumo <...> vyrai kartais turi tą gal būt kitokią formą, bent aš jos ir ieškojau, nes mes realiai apie tuos pačius dalykus irgi rašiau apie, ką ir tos mamos, gal tiesiog forma kitokia“ (Inf.Nr.4).

(2) turinio vizualizacija. Tinklaraščio vizualizavimas naudojamas kaip priemonė skatinanti auditorijos įsitraukimą į tėčių pasirodymus. Vizualūs dokumentai (ilustracijos, nuotraukos, vaizdo įrašai) vertinami kaip išskaičiuoti algoritmai, su kuriais galima geriau pritraukti fragmentuotą žiūrovų žvilgsnį. Be vizualizacijos yra mažesnis auditorijos pasiekiamumas, ne tokia efektyvi turinio sklaida. Tiriamasis nr.6 dalinasi patirtimi kaip tinklaraštyje kuriamą tekstinę informaciją, tikslingai papildė nuotraukomis. Vizualumas sukelia empatijos jausmus *blogerių* kuriamiems naratyvams: „<...> Tai istoriai ir video atlieka tokią funkciją, kad parodo mūsų kasdienybę, nes iš tų nuotraukų pakankamai yra sunku suprasti apie, ką yra visi šitie dalykai ir gal nelabai tą empatiją ir ryšį užmegsi, tai tie video iš principo yra ryšys, užmegzti ryšį su vartotoju“ (Inf.Nr.5).

Vaiko veido rodymas gali dar labiau sužadinti auditorijos įsitraukimą: „<...> nu taip vaiko veidas gali skatinti engagement, įsitraukimą žmonių“ (Inf.Nr.6). Jaučiama, jog auditorija tikisi emocijas keliančio turinio ir šeiminių nuotraukų. Tinklaraščio kūrėjams iškyla poreikis prisitaikyti prie auditorijos lūkesčių: „<...> auditorija nori matyti ne tiek mano krepšinių, sportą, bet, kad vaikai būtų, šuniukas būtų, tai vat reikėjo prisitaikyti prie to, kad jeigu pafotkinai, kad sportavai, tai būtinai reikia vaiką parodyti, tada visos ir mamytės ir visi pakomentuoja, kaip faina, jėga.“ (Inf.Nr.7).

Nagrinėjamos specifinės temos, jų stilistinis perteikimas ir vizualizacija naudojami kaip auditorijos valdymo būdai. Siekiama pritraukti tikslinę auditoriją, kuri atpažintų vyriškos tėvystės pasirodymus. Nors ir adaptuotas, tinklaraščių turinys išlieka patrauklus moterims. Tačiau tai nereiškia, kad tėčiams nepavyksta sėkmingai perteikti kuriamo įspūdžio apie save moterų auditorijai.

Fasado valdymas (1) dekoracijos. Įspūdžio valdymas tinklaraštyje vyksta formuojant fasado dalį – dekoracijas. Tai tinklaraščio fono elementai, kurie sukuria palankią erdvę tėvystei išreikšti. Dekoracijoms priskiriamos prasminės tekstų nuorodos – grotažymės (angl. hashtag). Tai tinklaraščio turinio orientyrai, kurie kategorizuoja ir filtruoja tinklaraščių tekstus, daro juos labiau prieinamus skaitytojams. Dažniausiai tinklaraščiuose naudojami žodžiai ar žodžių junginiai yra: #tėvystė, #būtitečiu #šiuolaikiniaitėčiai, #tėvystėveža, #pagarbitėvystė. Tai rodo, kas tėčiams svarbiausia, su kokiais aspektais jie tapatinasi. Grotažymės kuria tarsi atskirus pasakojimus: „#GimdomePerKorona

#AsTetis #Gimdymas #GimiauPerKorona #Vilnius #Lietuva #Idiena #koronavirusas #korona #gimdymonamai #antakalnis“ (*Aš tėtis*). Tinklaraščių dekoracijos kuria impresijas per prasmines kategorijas, vaizdus, jausmus. Tai tampa tėčių savęs pateikimo ir emocijų atspindžiai.

(2) savęs pateikimas. Tėčiams rūpi. Savęs pateikimas tinklaraščiuose turi būti įtikinantis, nedirbtinis ar tuščias. Pasitelkiant vaizdines išraiškas, tėčiai kuria impresijas apie save. Nuotraukose pabrėžiamos ir auditorijai reprezentuojamos norimos tėvystės savybės. Formuojamas toks tėvo įvaizdis, kuriam rūpi ryšys su vaiku: „<...> *norisi parodyti, kad tėčiai irgi prisideda prie viso to kaip auginami vaikai <...> kad yra tėčių, kuriems yra svarbu tas ryšys su vaiku, nes man yra ryšys su vaiku, tai ir noriu parodyti iš principo*“ (Inf.Nr.5). Sąmoningai perteikiamas daugiau teigiamas tėvystės atspindys.: „<...> *aš noriu parodyti visuomenėje, kad galima džiaugtis gyvenimu, galima džiaugtis vaikais ir, kad to pozityvo duoti. Aš visada skaitau, kad jau geriau, jauuu blogiau kelti su degtines bonke irr šeimynine mišraine nuotrauką į tinklaraštį, nu apskritai į socialinius tinklus, nei tai, kas yra miela, malonu ir pozityvaus.*“ (Inf.Nr.3).

Ne moteriškas tėtis. Dalinamasi tokiomis nuotraukomis, kurios rodo, kad tėvystėje išlaikomas vyriškumo statusas. Informantas nr.5 į savo tinklaraštį tikslingai kėlė nuotrauką, kurioje ant rankų laiko vaiką (žr. 12 Priedas, informanto nr.5 (2) nuotrauka) norėdamas parodyti, kad rūpinasi vaiku, patiria bemieges naktis, o tokios praktikos yra vyriškos: „<...> *tikslas yra parodyti, kad rūpi, kad rūpi vyrams arba tėčiams šitoj vietoj, tai norėtuši, kad tokia žinutė ir būtų, kad ir vyras yra įsitraukęs. Jeigu šnekant dėl paties vyriškumo, vyras kaip sąvoka ar rūpinimasis vaiku kažkiek yra nevyriška, tai man atrodo tas profilis nepadaro tos tėvystės moterišku reikalu*“ (Inf.Nr.5).

Duomenyse išryškėja hegemoninės atramos: intencija išlikti vyrišku, atsiriboti nuo feminizuotų atributų. Verta paminėti E. Badinter knygoje pateiktą vyrų vyriškumo aiškinimą: „Vyriškos lyties atstovai dažniausiai sužino, kuo jie neturi būti, kad būtų vyriški, prieš sužinodami, kuo gi jie gali būti... Daugumas berniukų vyriškumą apibrėžia paprasčiausiai taip: tai, kas nėra moteriška“ (2003;51). Tokia samprata atsikartoja šio tyrimo rezultatuose, kuomet tėčių vyriška tapatybė formuojama neigiant sąryšį su moteriškumu ir motinyste.

Tėtis šeimos žmogus. Tinklaraštyje dalinamasi šeiminiėmis nuotraukomis, kurios reprezentuoja bendrus prisiminimus. Tai laikoma svarbia darnios šeimos dalimi (Inf.Nr.1). Tėtis atlieka šeimos istorijos saugotojo vaidmenį (angl. „keeper of the family history“): „<...> *nuotraukos yra mano tokia pareiga šeimos atžvilgiu, esu senamadiškas, fotografuoju visas šeimos šventes, kad visi būtume susirinkę, kažkur tai prie stalo, nusifotografavę, nes nu tai kaip ir istorija yra*“ (Inf.Nr.1)

Šeiminės nuotraukos tinklaraštyje sukuria erdvę tėvo vaidmens plėtotei. Demonstruojama, jog šeimoje tėvystė gali reikalauti didelių pastangų ir atsidavimo vaikui. Norima perteikti, jog pirmieji vaiko auginimo metai gali būti nelengvi, tačiau šeima (kurios kasdienybėje tėvas aktyviai dalyvavo) sunkumus „išgyveno“. Reguliarus dalinimasis tokiomis nuotraukomis, nuolat informuoja auditoriją

apie šeimoje vykstančius pokyčius. Pavyzdžiui tėčiai gali dalintis nuotraukomis, kurios rodo šeimos vienybę ir augimą (žr. 15 pav.): „<...> ji yra šeimyniška ir parodo, kad po truputį didėja mūsų šeima, planuose turime, kad ji būtų dar didesnė“ (Inf.Nr.5).

15 pav. Informanto nr.5 vizualinė tėvystės reprezentacija

Anonimiška tėvystė. Tėčių vizualiuose pasirodymuose naudojamas anonimiškumas. Tai apima laisvesnį ir mažiau cenzūruojamą savęs redagavimą, nebijant kaip tai paveiks virtualią tapatybę. Tiriamasis nr.1 pasirinko neatskleisti savęs, kadangi nori išlaikyti „trečiojo“ asmens anonimiškumą. Tokiu atveju, nesidalina šeimos nuotraukomis, mažiau nerimaujama dėl auditorijos reakcijos į pateikiamą turinį. Kitu atveju, anonimiškumo lygis ne absoliutus, išlaikantis ribas su auditorija: „Kai darau nuotraukas stengiuosi, kad nesimatytų mūsų adreso, kur gyvenam, tai turiu tokią lengvą paranoją <...> tas anonimiškumas yra svarbus, tik iki tam tikro lygio, tikriausiai, kad nepasibelstų į duris, tas yra, galvoj sukasi tas klausimas, kad kai daromas turinys, kad nesimatytų adreso, užrašo kiemo ir dar kažko“ (Inf.Nr.5). Tėčiai tikslingai užmaskuoja „užkulisių“ detales. Nenorima, kad auditoriją pasiektų destruktivi ar „pasirodymus“ kompromituojanti informacija. Informantas nr.4 vengia dalintis namų erdvės nuotraukomis, kadangi namuose dažnai būna netvarka, nespėjama tvarkytis. Nenorima dalintis ne estetišku, neišbaigtu vaizdu, griaušančiu kuriama realybe.

Valdant kuriama įspūdį, yra naudojamos vaikų nuotraukos, sustiprinančios tėvystės įvaizdžius. Todėl iškyla vaikų anonimiškumo problema. Dalis informantų pasirenka apsaugoti vaikus nuo privatumo pažeidimo, viešai nedemonstruoti vaiko gyvenimo fragmentų, jie laikomi pernelyg svarbūs: „<...> tiesiog pernelyg brangu, kad kiti matytų, komentuotų ir panašiai“ (Inf.Nr.4). Interneto srityje gali pasitaikyti nusikaltėlių, kurie viešai prieinamas vaikų nuotraukas gali naudoti iškrypusiems tikslams. Nuogaustaujama, kaip paaugę vaikai patys reaguos į tinklaraštyje įkeltas jų nuotraukas. Svarbus tampa vaikų duodamas sutikimas dalyvauti tinklaraščių „pasirodymuose“: „<...> jo vardo, veido, jo nuotraukų į tinklaraštį nededame ir gerbiame jo privatumą ir jeigu jis kada

norės pats save viešinti tai bus jo sprendimas, o ne mūsų, jeigu mes labai norime kažkuo pasiviešinti, tai mes klausiamo jo nuomonės“ (Inf.Nr.2).

Sprendimui nerodyti vaiko veido, įtakos turi partnerės: „<...> žmona nenori, kad dėčiau tokių dalykų, nuotraukas, kur matosi mūsų vaikų veidai“ (Inf.Nr.6). Tai rodo, kad tėčių kuriamos impresijos nėra visiškai savarankiškos, bet apima vaiko ir partnerės pozicijas. Galima apibendrinti, jog tiriamieji anonimiškumo ribas tinklaraštyje vertino nevienodai.

Savęs pateikimo filtracija. Aptarus demonstruojamus tėvystės aspektus, reikalinga išskirti kriterijus, kaip atrenkamos vizualinės tėvystės išraiškos auditorijai. Tėčiai klasifikuoja nuotraukas į viešas / privačias bei natūralias / nenatūralias. Viešos nuotraukos yra skirtos tinklaraščių žiūrovams, o privačios nuotraukos asmeniniam vartojimui. Viešos yra paprastos, standartinės, gražios ir fainos nuotraukos, o privačios siejasi su personalizuotais ir intymiais patyrimais. Viešomis nuotraukomis tėčiai: „<...> atspindi tai, ką tu nori pasakyti“ (Inf.Nr.3), o privačiomis: „<...> atspindi, ką tu nori sau pasilikti“ (Inf.Nr.3). Vyksta nuolatinė nuotraukų filtracija: „Jeigu nufotografuoti, matai, kad linksma, tai faktas, kad gali dalintis, o jeigu kažką išvelgi tokio jautraus, tai tikrai tokių nesidalinsiu, pasiliksim sau vat šeimoje“ (Inf.Nr.7).

Tuo tarpu, natūraliomis nuotraukomis laikomos informantų darytos nuotraukos, o nenatūralios „paimtos iš interneto“. Auditorijai norima pateikti, kuo daugiau natūralių nuotraukų: „Aš vėlgi nemėgstu to nenatūralumo, tai neieškau nuotraukų internete, nebent nėra, bet aa kaip savo ir klientam veikloje sakau, kad niekada niekam nieko nesiūlau, kol nesu pats pabandęs <...> Tai ir čia šitoje vietoje norisi kelti natūralumą, jei kažką veikiame, bandom atrakciją“ (Inf.Nr.3). Laisvai prieinamoje fasado dalyje pasirenkama vizualiai demonstruoti „viešą“ ir „natūralią“ vyro tėvystę.

Pasyvi auditorija. Interviu metu išryškėjo, jog tiriamieji vykdo vienakryptį savo tėvystės demonstravimą, auditoriją paliekant stebėtojo ir pasyvaus vertintojo pozicijoje. Asmeninis tinklaraštis veikia „radijo šou“ principu, retai suteikiant galimybę auditorijai pasireikšti. Auditorijos nariai negauna teisės dalyvauti vykstančiuose tėčių pasirodymuose. Žiūrovų vertinimui ir sureagavimui paliekamos komentarų sekcijos. Tačiau patys tėčiai į tiesiogines sąveikas su auditorija įsiterpia tuomet, kai skaitytojais dalinasi netikslinga informacija: „<...> kažkokį naują mitą paskleidžia, jaučiam tada pareigą kažką parašyti, kad apie tą dalyką paneigti“ (Inf.2). Nesiteiraujama, kokių tėvystės tematikų skaitytojais norėtų, todėl auditorija turi mažai tiesioginės įtakos tam, kokią formą įgauna tinklaraščių tekstai: „<...> patys skaitytojais įtakos neturi, dėl to būna kartais sunku sugalvoti apie ką mes čia nerašėme, ką rašėme seniai, kad būtų aktualu“ (Inf.2). Pasak informantų, komunikacija su auditorija reikalinga tuo atveju, jei sparčiai didėja sekėjų skaičius ir / ar yra tikslas tapti nuomonės formuotoju.

Tyrimas rodo, kad tėčiai siekia pritraukti tikslinę auditoriją ir tokią žiūrovų masę, kuriai būtų galima sėkmingai demonstruoti save. Įsiveržiantys autsaideriai, nepritariantys perteikiamiems

įvaizdžiams, kitų žiūrovų arba paties veikėjo eliminuojami. Nors nėra investuojama į artimą ryšį su skaitytojais, tėčiai valdo kuriamą įspūdį ir derina fasado elementus (dekoracijas ir reprezentuojamus atributus). Auditorijai rodomas toks tėtis, kuriam rūpi santykis su vaiku, pabrėžiami pozityvūs tėvystės bruožai, kurie turėtų būti suprantami kaip šeimyniški ir vyriški. Savęs pateikimas žiūrovams yra selektyvus, anonimizuotas. Rodomos tik viešumai pritaikytos nuotraukos. Lyginant į empirinį tyrimą atsineštas ir viešai tinklaraščiuose pateikiamas nuotraukas, matyti, jog auditorijai nėra rodomas personalizuotas tėvystės patyrimas, tai yra tėvo ir vaiko diados bendrystė, vaiko „pirmi kartai“ ar kiti intymias emocijas sukeliantys tėvystės fragmentai. Auditoriją pasiekia apgalvotą įspūdį kuriantys galutiniai vaizdiniai. Tinklaraštis tampa hiperrealybės vieta, kur tėvystės reprezentacijos yra dramaturgiškai suformuotos, etaloninės, atrūšiuotos, perteikiančios realybės atspindžius.

IŠVADOS

1. Akademiniėje literatūroje konstatuojama, kad šiuolaikinių tėčių platformos tampa vyriškumo ir tėvystės reikšmių kūrimo ir reikšmių rekonstrukcijos erdvėmis. Kultūriškai dominuojančio hegemoninio vyriškumo reprezentacijas keičia „naujasis“ vyras, o patriarchalinę tėvystę – feminizmo lūkesčius tenkinantis „naujasis“ tėvas. XXI amžiaus hibridinio vyro–tėvo konstruktas derina „tradicines“ ir „naujasias“ buvimo tėvu ir buvimo vyru žymes.
2. Pasitelkiant asmeninių tinklaraščių platformas tėčiai *blogeriai* prisideda prie tėvystės įvaizdžių transformacijų. Išsikeliama šie tikslai: (1) kovoti su dominuojančia motinystės tematika, atkreipti dėmesį į tėčių „balsus“, papasakoti apie vyriškos tėvystės patirtis; (2) keisti stereotipinį vertinimą, kad vyrai „vien dirba“, mažai prisideda prie vaikų auginimo. Tėčiai turi būti vertinami kaip kompetentingi, gebantys rūpintis vaikais, imti vaiko priežiūros atostogas; (3) transformuoti nuostatas, jog tėvystė – nevyriška; (4) burtis į tėčių bendruomenes, apjungti vyrų patirtis. „*New normal*“ samprata įtvirtina aktyvų vyrų įsitraukimą į tėvystę.
3. Tinklaraščių turinio analizei pritaikyta E. Goffmano atramų teorija išryškina plėtojamas atramines temas ir tėvystės naratyvus:
 - Atraminės temos. (1) Tinklaraštyje vyrai dokumentuoja tapimą tėvu, kuris siejamas su nėštumo ir gimdymo patirtimis; (2) tėvystei suteikiamos tokios tonacinės reikšmės, kurios suponuoja, jog vyrui reikia mokytis būti „geru“ tėčiu. Vyrui suteikiamas vaikų priežiūros padėjėjo vaidmuo, kvestionuojant prigimtinius tėvystės gebėjimus (bijoma laikyti vaiką ant rankų, vienam pasilikti su vaiku, nesuprasti verkimo priežasčių); (3) dalinamasi patarimais, kaip elgtis su vaiku, padėti mamoms, skirti „kokybiško“ laiko šeimai. Kaupiamas žinių kapitalas tinklaraščiuose įgauna mokomojo „tėvystės vadovo“ formatą.
 - Tėvystės naratyvai. *Blogerių* konstruojama tėvystė turi hibridinių bruožų (1) dominuoja „naujojo“ tėvo atrama: tinklaraščiuose tėvas reprezentuojamas kaip aktyviai įsitraukęs į vaikų auginimą; nurodomos tėvą ir vaiką jungiančios veiklos (neįtraukiant partnerės); tėvas pasisako už lygius vyrų ir moterų vaidmenis šeimoje; nepritaria tėčių pagyrimams už kasdienę vaiko priežiūrą; tėvystės vaidmuo tiesiogiai siejamas su motinos pasitikėjimu ir galiomis perleisti vaiko priežiūrą tėvui; (2) išryškėja patriarchalinės tėvystės atramos, kurios nurodo į tėvą kaip autoritetą, vaikų moralinį mokytoją.
4. Tyrimas parodė, kad hibridizacijos apraiškų yra ne tik tinklaraščių žodinėse, bet ir vizualinėse tėvystės reprezentacijose. (1) Tėčiai atkartoja hegemonines ir patriarchalines atramas. Vyrų tapatinasi su finansinio aprūpintojo vaidmeniu, autoritetu vaikui, sprendimų priėmėju, drausmintoju, vaiko vedliu grėsmingame pasaulyje. (2) *Blogerių* vizualiosios savi-reprezentacijos taip pat turi „naujųjų“ atramų. Vyrų save pateikia kaip tėvą – draugą,

- suteikiantį laisvę vaikams, jautrų, rūpestingą, dėmesingą, prisiimančią atsakomybę už vaiko priežiūrą, aktyviai įsitraukiantį į vaiko gyvenimą, akcentuojantį stiprią tėvo ir vaiko bendrystę.
5. *Blogeriu* platformose tėvystė yra seksualizuojama ir laikoma patrauklia vyriškumo apraiška. Seksualus tėtis laikomas toks, kuris yra atsakingas ir prisiima pareigą rūpintis vaiku, geba atvirai rodyti jausmus, turi panašias patirtis kaip ir mamos, todėl yra moterų „*sielos brolis*“. Tai kelia moterų susižavėjimą. Seksualizuojami tėčių kūnai, raumenys ir globėjiškos praktikos, toks tėtis – glamūrinis. Išskirtinai seksualios praktikos yra: tėčio vėžimėlio stūmimas, ėjimas vienam su vaiku į viešas parodas, parkus. Vyro tėvystės praktikoms suteikiamos „*cute and nice*“ reikšmės, įgauna „*sexy*“ išraiškas.
 6. Tėčių reprezentacijoms įtakos turi tinklaraščio auditorijos struktūra. *Blogeriu* tikslinė auditorija yra kiti tėčiai. Turinys tikslingai adaptuojamas vyrams, rašoma kitaip nei mamų tinklaraščiuose, be pagražinimų, „vyriškai“, paprastai ir „ūkiškai“. Nepaisant to, didžiąją tinklaraščių auditorijos dalį sudaro moterys.
 7. Tėčiai prisitaiko prie auditorijos keliamų lūkesčių ir dalinasi turiniu susijusiu su tėvyste, šeima. Kuriamas įspūdis, jog tėvui rūpi santykis su vaiku, tėvystė yra pozityvi, šeimyniška, vyriška. Rezentuojant save naudojamas anonimiškumas. Tai leidžia tėvui išlaikyti neutralų „trečiąjį asmenį“ ir užmaskuoti kompromituojančias detales. *Blogai* tampa hiperrealybės vieta, perteikianti dramaturgiškai sukonstruotą tėvystę.
 8. Išryškėja vyriškumo ir tėvystės sankirta. *Blogeriai* atlikdami socialinį tėvo vaidmenį, susiduria ir su keliamais lūkesčiais vyriškumui. Siekiama išlikti „vyriškais tėčiais“, atsiriboti nuo konotacijų siejamų su moterimis ir motinyste. Tėvo vaidmuo tampa įrankiu atskleisti „minkštą“ ir emocionalų vyriškumą. Rūpinimasis ir globa laikomi vyriškumo bruožais. Vyksta lyčių vaidmenų rekonstrukcija: į vyriškumo sampratą įtraukiami tėviški elementai, o tėvo vaidmenyje demonstruojamas gebėjimas išlikti vyru.
 9. Tėčių tinklaraštininkų atvejo analizė rodo, jog skaitmeninės tėvystės daryboje dominavusios motinos įsileidžia naujus veikėjus – vyrus. *Bloginimas*, kaip veiksmas, įtraukiamas į „geros“ tėvystės praktikas. Tinklaraščio rašymas leidžia įvertinti save kaip tėvą, įpareigoja imtis veiklų su vaikais. Noras pasirodyti virtualioje erdvėje, iššaukia realias tėvystės praktikas.
 10. Apibendrinant šiuolaikiniai tėčiai susiduria su dvejopais lūkesčiais, slypinčiais hibridinio tėvo konstrukte. „Super tėčiais“ laikomi tie vyrai, kurie geba suderinti prieštarigus lūkesčius. *Blogeriu* platformų tyrimas parodė, kad išlieka reikalavimai vyrui finansiškai išlaikyti šeimą, rūpintis „vyriškais“ buities darbais, būti autoritetu vaikui. Tačiau iškeliami nauji reikalavimai tėvui aktyviai įsijungti į vaikų ugdymą, tapti „tikru dalyviu“, skirti laiko šeimai, gebėti įrodyti savo tėviškas kompetencijas. Šiuolaikinis tėvas „dreifuoja“, prisiderindamas prie naujųjų vyriškumo ir tėvystės lūkesčių.

Tyrimo refleksija

Tėčių *blogerių* atvejo analizė atskleidė kintančius vyriškumo ir tėvystės diskursus. Vyrai identifikuoja naujai atsirandantį poreikį prisiimti atsakomybę dalyvauti vaiko gyvenime, skirti laiko šeimai. Tuo pat metu, išlieka aktuali hegemoninė vyro samprata. Tyrime tėčiai jautė, savo kaip „mažumos“ poziciją ir išskirtinumą. Vyras rašantis tinklaraštį tėvystės tema yra laikomas „naujovė“ ir neįprastas reiškinys Lietuvos kontekste. Pasak tiriamųjų, tokių vyrų nėra daug, nes bijoma viešai atskleisti savo tėvišką tapatumą ir pasirodyti „nevyriškam“. Tirti tėčiai tinklaraštininkai veikia fragmentuotai, pavieniui, nesudarydami tarpusavio palaikymo grupių.

Šis tyrimas kelia naujas mokslinio tyrinėjimo kryptis ir probleminius klausimus. Reikšminga toliau analizuoti kintančius vyriškumo ir tėvystės diskursus, klausiant kam dabartiniai diskursai tarnauja, kaip ir kodėl vis intensyviau reiškiasi ir yra normalizuojamas „naujojo“ vyro tėvo diskursas. Taip pat tiriant hegemoninio vyriškumo galią reprodukuotis kasdienėse vyrų praktikose ir sampratoje. Kokia šių diskursų sąveika šiuolaikinės visuomenės rėmuose, kaip patys vyrai prisideda prie šių diskursų įtvirtinimo ir / ar išstūmimo. Kaip formuojasi žinojimas, kokios yra „teisingos“ ir „klaidingos“ vyrų tėčių praktikos, įvaizdžiai, tapatybės. Reikalinga tyrinėti, kaip Lietuvos viešojoje erdvėje ir masinėse medijose reprezentuojami tėčiai, kokios atramos (angl. frames) taikomos tėvystei aiškinti, ar / kaip tėčiai yra seksualizuojami.

Darbo metu išryškėjo moterų (partnerių) reikšminga pozicija. Moterys gali (ne)skatinti rašyti tinklaraščius, (ne)riboti perteikiamos informacijos pobūdį ir kiekį. Taip pat moterys yra laikomos pirminėmis veikėjomis vaiko gyvenime. O vyro įsitraukimas priklauso nuo motinų valios. Mamos turi lemiamą įtaką (ne)inicijuojant tėvo ir vaiko santykius. Remiantis tyrimais, moterų noras matyti vyrus labiau besirūpinančiais vaikais, yra dviprasmiškas, motinos gali pavydėti tėvo ir vaiko tarpusavio ryšių (Badinter 2003; 239–240). Todėl tolimesniuose tyrimuose svarbu analizuoti moterų norą / pasipriešinimą dalintis tėvystės vaidmeniu su vyrais, nagrinėti kaip šiuolaikinėje vyro tėvystėje dalyvauja moterys, kaip jos prisideda prie tinklaraščio rašymo praktikų, kaip jos vertina vyrus, kurie dalinasi tėvystės patirtimi viešai.

Galiausiai svarbu tirti kaip vaizdai panaudojami tėvystės tapatumo konstravimui skaitmeninėje erdvėje. Matymas eina pirmiau už žodžius (Berger 2019), todėl svarbu tirti vaizdiniais dokumentais siunčiamas reikšmes apie vyriškumą ir tėvystę. Tėčių tinklaraštininkų tyrimuose galima kelti klausimus: kaip tėčiai *blogeriai* skiriasi nuo tėčių, kurie *neblogina*? Kokie yra panašumai ir skirtumai tarp tėčių *blogerių* ir mamų *blogerių*? Šie klausimai padės daugiau sužinoti apie šiuolaikinės tėvystės raišką, reprezentacijas technologijų ir skaitmenizacijos akivaizdoje.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Aboim, S. 2010. *Plural Masculinities the remaking of the self in Private life*. Routledge: London ir New York.
2. Ammari, T. et al. 2015. „Understanding and Supporting Fathers and Fatherhood on Social Media Sites“, *Families and Their Use of Technology*, 1905–1914.
3. Anderson, E., Morris, M. 2015. „‘Charlie Is So Cool Like’: Authenticity, Popularity and Inclusive Masculinity on YouTube“, *Sociology*, 1–18.
4. Arxer, S. L. 2011. „Hybrid masculine power: Reconceptualizing the relationship between homosociality and hegemonic masculinity“, *Humanity & Society*, 35, 390–422.
5. Asenhed, L. et al. 2013. „Becoming a father is an emotional roller coaster – an analysis of first-time fathers' blogs“, *Journal of Clinival Nursing*, 23, 1309–1317.
6. Baber, K., Bridges, T. 2017. „Marketing Manhood in a “Post-Feminist” Age“, *Contexts*, 16, 38–43.
7. Badinter, E. 2003. *Apie vyriškąją tapatybę*. Vilnius: Vaga.
8. Barry B, et al. 2019. „Suited for Success? Suits, Status, and Hybrid Masculinity“, *Men and Masculinities*, 22(2), 151–176.
9. Beck–Gernsheim E. 2002. *Reinventing the family in search of new lifestyles*. Inter Nationes, Bonn.
10. Berger, J. 2019. *Kaip menas moko matyti*. Kitos knygos: Vilnius.
11. Bizzi, L. 2020. „Should HR managers allow employees to use social media at work? Behavioral and motivational outcomes of employee blogging“, *Behaviour & Information Technology*, 1–16.
12. Borgkvist, A. et al. 2018. „“Unfortunately I’m a Massively Heavy Sleeper”: An Analysis of Fathers’ Constructions of Parenting“, *Men and Masculinities*, 1–22.
13. Bourdieu, P. 1998. *Masculine domination*. California: Stanford University Press.
14. Bridges, T., Pascoe J.C. 2014. „Hybrid Masculinities: New Directions in the Sociology of Men and Masculinities“, *Sociology Compass*, 8 (3), 246–258.
15. Bridges, T., Pascoe J.C. 2018. „On the Elasticity of Gender Hegemony“, In *Gender Reckonings*. ed. Messerschmidt, James; Martin, Patricia Yancey; Messner, Michael; Connell, Raewyn. New York: New York University Press.
16. Bucholtz, M. 2003. „Theories of Discourse as Theories of Gender: Discourse Analysis in Language and Gender Studies“, In *The Handbook of Language and Gender*, ed. Holmes, J., Meyerhoff, M. Blackwell Publishing Ltd: Berlin.

17. Bullingham L., Vasconcelos A. 2013. „The presentation of self in the online world’: Goffman and the study of online identities“, *Journal of Information Science*, 39 (1), 101–112.
18. Butler, J. 2004. *Undoing gender*. New York ir London: Routledge.
19. Campana, M. et al. 2020. „#dadtribe: Performing Sharenting Labour to Commercialise Involved Fatherhood“, *Journal of Macromarketing*, 1–17.
20. Cannito, M. 2019. „Beyond “Traditional” and “New”: An Attempt of Redefinition of Contemporary Fatherhoods through Discursive Practices and Practices of Care“, *Men and Masculinities*, 1–19.
21. Connell, R. 1995. *Masculinities*. Berkeley: University of California Press.
22. Connolly, A., Broadway, S. C. 2008. „To Booze or No to Booze?“ Newspaper Coverage of Foetal Alcohol Spectrum Disorders.“ *Science Communication*, 366–370.
23. Creed, D. et al. 2002. „A Picture of the Frame: Frame Analysis as Technique and as Politics“, *Organizational Research Methods*, 5(1), 34–55.
24. Demetriou, D. 2001. „Connell’s Concept of Hegemonic Masculinity: A Critique.“ *Theory and Society*, 30 (3), 337–361.
25. Eddy B. et al. 2019. „Forgotten Fathers: Postpartum Depression in Men“, *Journal of Family Issues*, 40(8), 1001–1017.
26. Edwards, T. 2006. *Cultures of Masculinity*. Routledge: London.
27. Entman, R. 1993. „Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm“, *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
28. Fine, A. G. 2012. *Tiny Publics a Theory of Group Action and Culture*. Russell Sage Foundation, New York.
29. Foucault M. 1998. *Diskurso tvarka*. Baltos lankos: Vilnius.
30. Foucault, M. 1990. *The History of Sexuality, Vol. 2: The Use of Pleasure*. Copyright: Random House, Inc.
31. Galdauskaitė, D. 2018. „Gimstamumo, laimės ir lyčių vaidmenų sąsajos“, *Socialinė Teorija, Empirija, Politika Ir Praktika*, 16, 52–69.
32. Gill, R. 2003. „Power and the Production of Subjects: A Genealogy of the New Man and the New Lad“, *The Sociological Review*, 51 (1), 34–56.
33. Gillian, R. 2001. *Visual Methodologies*. London: SAGE Publications.
34. Goffman, E. 1974. *Frame Analysis An Essay on the Organization of Experience*. Boston: Northeastern University Press.
35. Goffman, E. 1987. *Gender Advertisement*. Copyright: New York.

36. Graneheim H. ir Lundman B. 2004. „Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness“, *Nurse Education Today* 24, 105–112.
37. Hunter, S. et al. 2017. „Hegemonic masculinity vs. a caring masculinity: Implications for understanding primary caregiving fathers“, *Social and Personality Psychology Compass*, 11(3), 1–9.
38. Jay, M. 1993. *Downcast Eyes: The Denigration of Vision in Twentieth-Century French Thought*, California: University of California Press Berkeley ir Los Angeles.
39. Johansson T. et al. 2017. *Fatherhood in Transition. Masculinity, Identity and Everyday Life*. London: Palgrave Macmillan.
40. Johansson, T., Hammaren, N. 2014. „‘Imagine, just 16 years old and already a dad!’ The construction of young fatherhood on the Internet“, *International Journal of Adolescence and Youth*, 19(3), 366–381.
41. Johnny, S. 2014. „Coding and Analysis Strategies“, In *The Oxford Handbook of Qualitative Research*, ed. Patricia Leavy.
42. Kaufman, G. 2013. *Superdads: How Fathers Balance Work and Family in the 21st Century*. New York: NYU Press.
43. Knudsen, H. G., Adersen, P. L. 2020. „Changing Masculinity, One Ad at a Time“, *Westminster Papers in Communication and Culture*, 15(2), 63–78.
44. Kontvainė V. et al. 2020. [žiūrėta 2021m. balandžio 12d.] „Šiuolaikiniai vyrai ir lyčių lygybė: paskatos ir kliūtys vyrams įsitraukti į vaiko priežiūrą“, [interaktyvus] Prieiga per internetą: https://www.lygybe.lt/data/public/uploads/2021/03/siuolaikiniai_vyrai_ir_lyciu_lygybe.pdf
45. LaRossa, R. 1997. *The Modernization of Fatherhood: a Social and Political History*. The University of Chicago. USA.
46. LaRossa, R. 2012 [žiūrėta 2020m. gruodžio 17d.]. „The historical study of fatherhood: theoretical and methodological considerations“, [interaktyvus] Prieiga per internetą: https://sociology.gsu.edu/files/2017/07/LaRossa_-_The_Historical_Study_of_Fatherhood_-_D_-_2012_3.pdf
47. Lehto, M. 2019. „Bad is the new good: negotiating bad motherhood in Finnish mommy blogs“, *Ukrainian Psychological Journal*, 2 (12), 60–71.
48. Lenhart, A. 2005. *Unstable Texts: An Ethnographic Look at How Bloggers and Their Audience Negotiate Self-Presentation, Authenticity and Norm Formation*, Copyright: Washington, DC.

49. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. 2020. [žiūrėta 2020m. sausio 20d.]. „Būti tėčiu – didžiausia dovana“, [interaktyvus vaizdo įrašas]. Prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=SgInk6yy9HE>
50. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba. 2020. [žiūrėta 2021m. balandžio 10d.]. „Asmeninio gyvenimo ir darbo derinimas“, [interaktyvus] Prieiga per internetą: <https://www.lygybe.lt/data/public/uploads/2020/11/balance-tyrimo-ataskaita-2020.pdf>
51. Linstrom, M., Marais, W. 2012. „Qualitative news frame analysis: a methodology“, *Communitas*, 17, 21–38.
52. Lyons, M. et al. 2016. „The effects of resource availability and relationship status on women's preference for facial masculinity in men: An eye-tracking study“, *Personality and Individual Differences*, 95, 25–2.
53. Luhtakallio, E. 2013. „Bodies Keying Politics: A Visual Frame Analysis of Gendered Local Activism in France and Finland“, *Research in Social Movements, Conflicts and Change*, 35, 27–54.
54. Mace, E. 2010 [žiūrėta 2021 sausio 5d.]. „Fathers in Advertising An Analysis of Stereotypes at Work“, [interaktyvus] Prieiga per internetą <https://www.orse.org/fichier/2441>
55. Marcinkowska, M. U. 2019. [žiūrėta 2020m. gruodžio 17d.]. „Women’s preferences for men’s facial masculinity are strongest under favorable ecological conditions“, [interaktyvus] Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1038/s41598-019-39350-8>
56. Marjosola–Aaltio, B., Lehtinen, J. 1998. „Male Managers as Fathers? Contrasting Management, Fatherhood, and Masculinity“. *Human Relations*, 51(2), 121–136.
57. Maslauskaitė, A., Tereškinas, A. 2019. „Undoing fatherhood: postdivorce fathering practices in Lithuania“, *International Journal for Masculinity Studies*, 14(1), 18–34.
58. Matthes, J. 2009. „What’s in a Frame? A Content Analysis of Media Framing Studies in the World’s Leading Communication Journals, 1990–2005“, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 86(2), 349–367.
59. Messerschmidt, J. ir Messner, M. 2018. „Hegemonic, Nonhegemonic, and “New” Masculinities“, In *Gender Reckonings*. ed. Messerschmidt, James; Martin, Patricia Yancey; Messner, Michael; Connell, Raewyn. New York: New York University Press.
60. Messner, M. 1999. „Gender displays and Men’s Power: The „New Man“ and the Mexican Immigrant Man“. In *American Families – A Multicultural Reader* ed. Coontz, Stephanie; Parson, Maya; Raley, Gabrielle. Routledge: London.
61. Messner, M. 2007. „The Masculinity of the Governor.‘ *Gender & Society*, 21(4), 461–80.
62. Nottingham, E. 2019. „‘Dad! Cut that Part Out!’ Children’s Rights to Privacy in the Age of ‘Generation Tagged’: sharenting, digital kidnapping and the child micro-celebrity“. In *The*

- Routledge International Handbook of Young Children's Rights* ed. Jane Murray, Beth Blue Swadener, Kylie Smith. Routledge: London.
63. Pleck, E; Pleck, J. 1997. „Fatherhood Ideals in the United States: Historical Dimensions, In *The role of the father in child development*, ed. Lamb, Michael, John Wiley & Sons Inc.
 64. Podnieks, E. 2016. *Pops in Pop Culture Fatherhood, Masculinity, and the New Man*. Palgrave macmillan.
 65. Prinsloo, J. 2006 [žiūrėta 2021 sausio 3d.]. „Where have all the fathers gone? Media(ted) representations of fatherhood“, [interaktyvus] Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/profile/JeannePrinsloo/publication/29806901_Where_have_all_the_fathers_gone_Mediated_representations_of_fatherhood/links/0deec53c67d4acabc2000000/Where-have-all-the-fathers-gone-Mediated-representations-of-fatherhood.pdf
 66. Rabii W. 2021. „‘No Tough Guys Here?’: Hybrid Masculinity in a Boxing Gym.“, *Journal of Contemporary Ethnography*, 50(2), 231–260.
 67. Randles, Jennifer. 2018. „‘Manning Up’ to be a Good Father: Hybrid Fatherhood, Masculinity, and U.S. Responsible Fatherhood Policy“, *GENDER & SOCIETY*, vol 32 (4): 516–539.
 68. Rothbard, N. et al. 2020 [žiūrėta 2020m. gruodžio 17d.]. „Balancing the Scales: A Configurational Approach to Work–Life Balance“, [interaktyvus] Prieiga per internetą: <https://www.annualreviews.org/doi/pdf/10.1146/annurev-orgpsych-012420-061833>
 69. Scheff, T. 2005. „The Structure of Context: Deciphering Frame Analysis*“, *Sociological Theory*, 23(4), 368–385.
 70. Scheibling, C. 2019a. „The culture of fatherhood 2.0: exploring the “tiny public” of dad bloggers in North America“, *Feminist Media Studies*, 1–18.
 71. Scheibling, C. 2019b. „Doing Fatherhood Online: Men’s Parental Identities, Experiences, and Ideologies on Social Media“, *Symbolic Interaction*, 472–492.
 72. Scheibling, C., Lafrance, M. 2019. „Man Up but Stay Smooth: Hybrid Masculinities in Advertising for Men’s Grooming Products“, *Journal of Men’s Studies*, 27 (2), 222–239.
 73. Scheibling, Casey. 2018. „“Real Heroes Care”: How Dad Bloggers Are Reconstructing Fatherhood and Masculinities“, *Men and Masculinities*, 1–17.
 74. Smith, A 2020. „Male Stereotypes: The Sexy Dad and Caring Father“, *The International Encyclopedia of Gender, Media, and Communication* 1–6.
 75. Smith, A. 2018. „Bulging biceps and tender kisses: the sexualisation of fatherhood“, *Social Semiotics*, 28(3), 315–329.
 76. Šumskaitė, L. 2014. „Norminis vyriškumas tėvystės praktikose“, *Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika*, 8,33–50.

77. Trabka, A., Wojnicka, K. 2017. „Self-positioning as a man in transnational contexts: constructing and managing hybrid masculinity“, *International Journal for Masculinity Studies*, 12(2), 144–158.
78. Valantiejus, A. 2007. *Socialinė struktūra: nuo makro prie mikro modelių*. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla.
79. Weber S., Mitchell C. 1998. „Picture This! Class line ups, Vernacular portraits and Lasting Impressions of School“ In *Image-based Research—A Sourcebook for Qualitative Researchers* ed. Prosser Jon.
80. Weeks, J. 2016. *Sexuality fourth edition*. London: Routledge.
81. Wiles, R. et al. 2008. „Visual Ethics: Ethical Issues in Visual Research“, *National Centre for Research Methods*, 011, 1–43.